

LETO XXII. Stev. 27
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA uredniški odbor
List izdaja vsak dan razen
petka v Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

LJUDSKA PRAVICA
USTANOVLJENA 4. OKTOBRA
1936 v MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 16-DNEVNIK IN
TEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1953 KOT DNEV-
NIK. NATO PA KOT TEDNIK
V OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z »BORBO«

Azijska in jedrska vprašanja
na dnevnem redu v Washingtonu

Ugibanja o soglasju glede splošnih gledišč v mednarodni politiki in o razlikah
v posameznih konkretnih vprašanjih

Washington, 1. febr. (Reuter).
Zunanja ministra ZDA in Velike
Britanije Foster Dulles in Selwyn
Lloyd sta povabila danes na raz-
govore tudi predsednika ameriške
komisije za atomsko energijo ad-
mirala Straussa. Na popoldn-
skem sestanku v zunanjem minist-
rstvu je bilo govora o skupni
atomski politiki ZDA in Velike
Britanije, vstevši tudi možnost, da
bi omejili preizkušanje novih
bomb. Strauss se je pridružil tem
razgovorom, da bi z znanstvene
in tehnične strani ministroma sve-
toval glede možnosti, da bi omeji-
li preizkušanje atomskega oro-
žja.

Dulles in Lloyd sta si tudi pri-
zadevala doseči sporazum o skup-
ni politiki, katere cilj bi bilo
zmanjšanje napetosti na Sred-
njem vzhodu, in o skupnem stali-
šču nasproti Kitajski.

Popoldne ob pol šestih sta
Dulles in Lloyd sodelovala v raz-
govorih med Eisenhowerjem in
Edenom.

Skope informacije o washing-
tonski konferenci, katere pomen
primerjajo nekateri novinarji z
razgovori Roosevelta — Churchill
med drugo svetovno vojno, kažejo
na soglasju voditeljev ZDA
in Velike Britanije o splošnih
vprašanjih. Določili so baje skupno
gledišče glede politike naspro-
ti Srednjemu vzhodu. Baje so Britan-
ci umaknili prejšnji predlog, naj
bi čete OZN zagotovile mir z naj-
sednjo demilitarizirane cone, ker

bi to prevedlo do sodelovanja so-
vjetskih čet. Kar zadeva spor med
Saudovo Arabijo in Veliko Brita-
nijo glede oaze Buraimi, ZDA
niso obetale posredovanja pri
vladi Saudove Arabije, da bi ta
opustila protibritansko gonjo. To
ameriško stališče je v skladu s
koristmi ameriških petrolejskih
družb. Pričakujejo, da bo edini
sklep o problemih Srednjega
vzhoda v potrditvi trojne dekla-
racije iz leta 1950, s katero so
ZDA, Velika Britanija in Fran-
cija zajamčile premirje v Pale-
stini.

Predstavniki delegacij so no-
vinarjem izjavili, da razlike v
glediščih o LR Kitajski niso iz-
ravnane. Vztrajajoč na ublažitvi
embarga nasproti Kitajski v enaki
meri kot nasproti Sovjetski
zvezi in drugim vzhodnoevropskim
deželam, so Britanci poja-
snjevali, da ta zahteva ni rezultat
njihovih gospodarskih koristi,
marveč dejstva, da sta embargo
že prekršili dve članici Britanske
skupnosti: Cejlon in Malaja. Iz-
voz gume na Kitajsko pomeni za
ti dve državi edini izhod za urav-
novešenje njune plačilne bilance.

Predstavniki ZDA niso docela za-
vrnili te zahteve. Glede sprejema
Kitajske v OZN sta obe delega-
ciji ostali pri prejšnjem stališču
— da bi to vprašanje po možno-
sti odgodili tudi letos.

na. Ministrskega predsednika Mol-
leta bosta spremljala novi mini-
ster-rezident za Alžir general Ca-
toux in državni tajnik Legen.

Radikalsocialistična parla-
mentarna skupina je predložila
danes francoski zbornici osnutek
novega volilnega zakona o volit-
vah poslancev po večinskem si-
stemu na dveh glasovanjih. Za
izvolitev pri prvem glasovanju bi
bila potrebna absolutna, pri drug-
em pa relativna večina.

Stranki republikanske fronte
sta tako podprli pobudo predse-
dnika nove vlade Guy Molleta, ki
je sinoči izjavil, da bo vlada »na-
pela vse sile«, da bi spremenili
sedanji nepriljubljeni volilni za-
kon, ki dopušča združevanje
strank po departementih in s tem
omogoča nepravilne volilne ma-
nevre.

Pobuda socialistov in radika-
lov je zbudila močno opozicijo
KP Francije in ljudskorepubli-
kanskega gibanja, ki sta omogo-
čila, da je Guy Mollet v Bourbo-
nski palači dobil zanesljivo večino.

Dober začetek Guy Molleta

Toda osnutek novega volilnega zakona je že včeraj sprožil prvo nezadovoljstvo
komunistov in ljudskih republikancev, ki so omogočili Guy Molletovo vlado

Pariz, 1. februar (AFP). Generalni tajnik socialistične
stranke Guy Mollet je dan danokone postal predsednik socia-
listično-radikalne francoske vlade. To je 22. poojna fran-
cosa vlada.

Dani zarana je predsednik fran-
coske poslanske zbornice Le Tro-
quer razglasil končni izid glosa-
vanja o investituri vlade v fran-
coski zbornici. Za investituro Guy
Molletove vlade je glasovalo 420
poslancev, proti 71. Guy Mollet je
tako dobil zaupnico zbornice z
večjim številom glasov, kakor so
računali po debati o investituri.
To je bila posledica nenadnega
sklepa poslancev ljudsko-republi-
kanskega gibanja in skupine Ed-
gara Faure, da bodo glasovali za
investituro, namesto da bi se
vzdržali glasovanja, kot so napo-
vedali v debati. Proti investituri
so glasovali samo pužadisti in ne-
kateri neodvisni. Poslanska zbor-
nica je novega predsednika fran-
coske vlade pozdravila s ploska-
njem. V novi vladi je 15 ministrov
in 23 državnih tajnikov.

Vlada je bila danes dopolndne
predstavljena predsedniku repu-
blike. Eden izmed prvih korakov
novega francoskega ministrskega
predsednika bo uradni obisk v
Alžiru, do katerega bo prišlo ver-
jetno v začetku prihodnjega ted-

na. Ministrskega predsednika Mol-
leta bosta spremljala novi mini-
ster-rezident za Alžir general Ca-
toux in državni tajnik Legen.

Radikalsocialistična parla-
mentarna skupina je predložila
danes francoski zbornici osnutek
novega volilnega zakona o volit-
vah poslancev po večinskem si-
stemu na dveh glasovanjih. Za
izvolitev pri prvem glasovanju bi
bila potrebna absolutna, pri drug-
em pa relativna večina.

Stranki republikanske fronte
sta tako podprli pobudo predse-
dnika nove vlade Guy Molleta, ki
je sinoči izjavil, da bo vlada »na-
pela vse sile«, da bi spremenili
sedanji nepriljubljeni volilni za-
kon, ki dopušča združevanje
strank po departementih in s tem
omogoča nepravilne volilne ma-
nevre.

Pobuda socialistov in radika-
lov je zbudila močno opozicijo
KP Francije in ljudskorepubli-
kanskega gibanja, ki sta omogo-
čila, da je Guy Mollet v Bourbo-
nski palači dobil zanesljivo večino.

Letalski sporazum
z Romunijo

Beograd, 1. febr. (Tanjug). Po
osemdnevnih pogajanjih, ki so
minila v duhu prijateljskega raz-
umevanja in medsebojnega so-
delovanja, so danes v Beogradu
podpisali sporazum o letalskem
prometu med Jugoslavijo in
Romunijo. Sporazum sta podpisala
vodja naše delegacije in direktor
Uprave civilnega letalstva Jova-
novič ter vodja romunske dele-
gacije Gheorghe Vaduva, direktor
romunskega civilnega letalstva.

Podpisu sporazuma v držav-
nem tajništvu za zunanje zadeve
sta prisostvovala pomočnik načel-
nika prvega oddelka državnega
tajništva Ante Cudina ter romun-
ski veleposlanik v Beogradu Nico-
lai Guina. Navzoči so bili tudi
člani obeh delegacij.

Sklenjeni sporazum omogoča
JAT in romunskemu podjetju za
civilni letalski promet »Taron«,
da vzdržujeta promet na letalski
progi Beograd—Budimpešta.

Predstavniki teh strank poudar-
jajo danes, da ne bodo podprli
te vladne akcije. Tudi večina ne-
odvisnih poslancev nasprotuje
takšnemu volilnemu zakonu. Pos-
lanci vseh teh strank sodijo, da
bi bilo treba sprejeti proporcio-
nalni sistem.

V parlamentarnih krogih dan-
es trdijo, da hočejo socialisti in
radikali s predlaganim volilnim
zakonom že zdaj zagotoviti stran-
kam republikanske fronte čim
ugodnejši položaj za primer, da
bi razpisali nove izredne volitve.

Predsednik Tito sprejel
delegacijo Stalne konference mest
in delegacije mest in občin
v katerih je bil izvoljen za častnega meščana

Beograd, 1. febr. (Tanjug). Predsednik republike Josip
Broz Tito je danes dopolndne v Belem dooru sprejel dele-
gacijo Stalne konference mest in občin Jugoslavije, delegacije
ljudskih odborov mest in občin Mostara, Zadra, Slavonskega
Broda, Kraljevice, Omiša, Sinja, Bjelovara, Slavonske Požege
in Siska, v katerih je bil v letih 1954 in 1955 izvoljen za
častnega meščana, ter delegacijo Zveze gluhih Jugoslavije.

Člani predsedstva Stalne kon-
ference mest in občin Jugoslavije
Miloš Mimić, Vječeslav Holjevac,
Toza Jovanović in Sreten Bjelečić
so predsednika republike in dalj-
šem razgovoru seznanili z delom
Stalne konference in s problemi
naših mest, posebno še v zvezi z
gradnjo stanovanj in šolskih pos-
lopij.

Predsednik republike je spre-
jel za tem delegacije mest in ob-
čin Mostara, Zadra, Slavonskega
Broda, Kraljevice, Omiša, Sinja,
Bjelovara, Slavonske Požege in
Siska, ki so mu izročile pozdrave
in darila prebivalcev ter diplome
častnega meščana. Predsednik Tito
se je zahvalil članom delegacij za
pozdrave, darila in priznanja ter
v razgovoru s svojimi gosti, ki so
govorili o raznih problemih svo-
jege dela, opozoril na uspehe, do-
sežene v povojnem obdobju, na
spremenjeno lice naše dežele in na
pomen moralno političnega čini-
telja v razvoju naše skupnosti.

Govoril je tudi o tem, da se je
treba boriti proti pojavom loka-
lizma, dalje o mladini, o vlogi čla-
nov Zveze komunistov kot nosilcev
idejno-političnega dela in socialis-
tičnega duha, kakor tudi o tem,
da nobene začasne težave ne sm-
jo privedti do tega, da bi naši
ljudje izgubili perspektivo.

Delegacija Zveze gluhih Jugo-
slavije pod vodstvom predsedni-
ka Dragoljuba Vukotiča je spro-

čila predsedniku Titu pozdrave
članov Zveze, mu izročila diplo-
mo častnega člana in ga prosila
za pomoč pri ureditvi nekaterih
problemov. Potem ko se je zahva-
lil članom delegacije za pozdrave
in z zanimanjem poslušal njihova
izjavljanja, je predsednik republike
objavil podporo Zvezi gluhih.

Slovesen sprejem v čast
naše delegacije v Pragi

Praga, 1. febr. (CTK). Podpred-
sednica češkoslovaške vlade Jan-
kovcova je jugoslovanski gospo-
darski delegaciji pod vodstvom
člana zveznega Izvršnega sveta
Mijalka Todoroviča priredila sve-
čan sprejem.

Gospodarska pogajanja
z Burmo

Beograd, 1. febr. (Jugopres). —
Posebna gospodarska delegacija
pod vodstvom predsednika Odbora
za gospodarstvo pri Izvršnem
svetu LR Hrvatske Marina Cetin-
iča bo prihodnji terek odpoto-
vala v Burmo.

Delegacija bo razpravljala z
burmanskimi strokovnjaki o
ukrepih za okrepitev gospodar-
skih stikov med obema deželama
v skladu s sporazumom, ki je bil
sklenjen lani ob obisku burman-
skega ministrskega predsednika
U Nuja v Jugoslaviji.

SEJA ZVEZNEGA IZVRŠNEGA SVETA

Novi predlogi uredb in gospodarskih odlokov

Zvezni izvršni svet je ratificiral tudi več mednarodnih sporazumov

Beograd, 1. febr. (Tanjug). Včeraj je imel Zvezni izvršni svet
sejo pod predsedstvom podpredsednika Svetozara Vukmanovića.
Na seji so sprejeli več predlogov uredb in odlokov s področja gos-
podarstva. Sprejeti so bili: predlog uredbe o spremembah in do-
polnitvah uredbe o davku na dohodnino, predlogi uredb o izpol-
njevanju zakona o prispevku za stanovanjsko izgradnjo in o
ustanovitvi republikanskih skladov za stanovanjsko izgradnjo, kakor
tudi predlogi odlokov o delu sredstev, ki jih morajo koristniki po-
sojiti iz občinskega sklada za kreditiranje stanovanjske izgradnje
vložitvi v stanovanjsko izgradnjo ter o nižji stopnji prispevka za
stanovanjsko izgradnjo. Sprejet je bil nadalje predlog uredbe o
dopolnitvi uredbe o hranilnih vlogah, kakor tudi predlogi odlokov
o dopolnitvi odloka o obrestnih stopnjah na sredstva vložena pri
bankah, o spremembah in dopolnitvah odloka o izplačilu za časa
prekinitve dela ter o podaljšanju veljavnosti in spremembah in
dopolnitvah odloka o zaključnih računih kmetijskih zadrug in
njihovih osnovnih in poslovnih zvez, kakor tudi o obračunavanju
in razdeljevanju skupnih dohodkov kmetijskih zadrug za leto 1954.

Uredba o izpolnjevanju zakona o
prispevku za stanovanjsko izgradnjo
predvideva, da se ta prispevek vpla-
čuje praviloma v občinske sklade za
kreditiranje stanovanjske izgradnje,
izjemno pa gospodarske organizaci-
je, ki so določene z uredbo o usta-
navljanju republikanskih skladov za
stanovanjsko izgradnjo, vplačujejo svoj
prispevek neposredno v republiške
sklade. Ljudski odbor okraja, na čigar
področju so mesta z več občina-
mi, lahko sklene, da se za vse obč-
ine na področju mesta ustanovi enot-
en sklad za kreditiranje stanovanj-
ske izgradnje. Sredstva iz vplačanih
prispevkov se smejo uporabiti samo
za namene, določene z zakonom o
prispevku za stanovanjsko izgradnjo.

Prispevek za stanovanjsko izgrad-
njo so dolžni vplačati: gospodarske
organizacije, banke, hranilnice in za-
varovalni zavodi, državni organi in
ustanove, kakor tudi ustanove s sa-

mostojnim financiranjem družbene
organizacije, strokovna združenja in
zbornice, kakor tudi njihove usta-
nove, zadruge in zadrugne zveze in
njihove ustanove, zavodi za social-
no zavarovanje, organi za posredo-
vanje dela, pravne osebe in njihove
ustanove, državljanji, ki zaposlujejo
tako delovno silo (izvzemši lišne po-
močnice in sezonske pomožne delav-
ce), nadalje osebe jugoslovanskega
državljanstva, zaposlene v tujih di-
plomatskih in konzularnih predstav-
ništvih v Jugoslaviji in nlim enakih
organizacijah (tuji misljal ali med-
narodnih organizacijah in ustanovah,
katerih sedež je v Jugoslaviji) in
končno osebe jugoslovanskega držav-
ljanstva, ki so zaposlene na ozemlju
Jugoslavije pri tujih fizičnih ali prav-
nih osebah. Uredba prav tako določa,
kdo ima pravico do posojila iz ome-
jenih skladov za stanovanjsko iz-
gradnjo.

Uredba o dopolnitvi uredbe o
hranilnih vlogah daje možnost skup-
nosti gospodarskih podjetij jugoslo-
vanskih post, telegrafa in telefona,
da opravljajo poštno hranilno službo,
ki bo omogočila najširšim slojem držav-
ljanov, zlasti v manjših in oddal-
jenejših krajih, kjer ni bank ali
hranilnic, vlaganje prihrankov in
drganje hranilnih vlog.

Z odlokom o spremembah in do-
polnitvah odloka o izplačevanju plač
za čas prekinitve dela je določeno,
da se za prekinitev dela, ko imajo
gospodarske organizacije pravico, da
od skupnih dohodkov odbijejo zne-
sek izplačala za plače pred ugotovit-
vijo dobička, šteje vsaka prekinitev
dela, ki je nastala zaradi pomanjka-
nja električne energije brez krivde
gospodarskih organizacij ali njenih
delavcev.

Na seji Zveznega izvršnega sveta
je bil sprejet tudi načrt zakona o
hranilnih vlogah, ki vsebuje spome-
nik 1941. Po tem načrtu ostanje
pravice do zdravstvene zaščite ne-
spremenjene. Namesto pavšalne od-
škodnine 12.000 din za letni dopust je
predlagana odškodnina v višini pov-
prečnih cen gostinskih uslug. No-
silec spomenice imajo po tem načrtu
pravico do brezplačne vožnje avta-
rnat na leto z železnico, ladjo ali
avtobusom, do 75 % popusta za osem
potovanj na leto z železnico, ladjo
ali avtobusom, kakor tudi 50 %
popusta za dve potovanji z letalom.

Zvezni izvršni svet je nadalje
sprejel uredbo o ustanovitvi zvezne
inspekcije dela, kakor tudi navodilo
o spremembah in dopolnitvah navo-
dila za izvajanje volitev delavskih
svetov in upravnih odborov gospo-
darskih podjetij. To navodilo daje
možnost za volitev delavskih spome-
nik 1941. Po tem načrtu ostanje
pravice do zdravstvene zaščite ne-
spremenjene. Namesto pavšalne od-
škodnine 12.000 din za letni dopust je
predlagana odškodnina v višini pov-
prečnih cen gostinskih uslug. No-
silec spomenice imajo po tem načrtu
pravico do brezplačne vožnje avta-
rnat na leto z železnico, ladjo ali
avtobusom, do 75 % popusta za osem
potovanj na leto z železnico, ladjo
ali avtobusom, kakor tudi 50 %
popusta za dve potovanji z letalom.

Posarje za vključitev
v gospodarski sistem Zahodne Nemčije

Saarbrücken, 1. febr. (Reuter)
Posarski parlament se je sinoči
z veliko večino izrekel za zdru-
žitve Posarja z Zahodno Nemčijo.
Dva poslanka KP sta glosa-
vala proti resoluciji, ki so jo
predložile tri promenske stranke
vladne koalicije. Gospodarsko
vključitev naj bi izvedli postopoma
po možnosti brez sleher-
nih novih carinskih pregrad, s
privolitvijo Francije in Zahod-
ne Nemčije. Gospodarski odnosi
med Posarjem in Francijo naj
bi bili zavarovani s sporazumom
med Francijo in Zahodno Nem-
čijo. V resoluciji se zavzemajo
tudi za evropsko tržišče ter za
vrnitev jeklarskega concerna
lastnikom.

Pariz, 1. febr. (Reuter) Fran-
coski vladni krogi so danes kri-
tizirali resolucijo posarskega parla-
menta o postopni združitvi Posar-
ja z Nemčijo. Praviijo, da resolu-
cija prejedicira bodočnost Posar-
ja in da je v nasprotju z du-
hom in črko komunikacij, ki so
ju objavili po novembrskih raz-
govorih med Pinayem, Adenauer-
jem in von Brentanom v Ren-
dorfu, kakor tudi po decembr-
skih razgovorih v Parizu. Zato
sodijo ti krogi, da resolucija posar-
skega parlamenta ne more
imeti ne pravnih niti konkretnih
posledic.

»Röchling« njegovim nekdanjim
lastnikom.

Pariz, 1. febr. (Reuter) Fran-
coski vladni krogi so danes kri-
tizirali resolucijo posarskega parla-
menta o postopni združitvi Posar-
ja z Nemčijo. Praviijo, da resolu-
cija prejedicira bodočnost Posar-
ja in da je v nasprotju z du-
hom in črko komunikacij, ki so
ju objavili po novembrskih raz-
govorih med Pinayem, Adenauer-
jem in von Brentanom v Ren-
dorfu, kakor tudi po decembr-
skih razgovorih v Parizu. Zato
sodijo ti krogi, da resolucija posar-
skega parlamenta ne more
imeti ne pravnih niti konkretnih
posledic.

BONN PREVIDNO ČAKA

da bo jasneje videti »dobre in slabe strani« nove francoske vlade

(OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA)

Bonn, 1. febr. — Če je kdorkoli želel, da bi čimprej
sestavili novo francosko vlado, je bil to Bonn. Najprej zato,
da bi čim hitreje stekla zaključna pogajanja med obema
vladama o Posarju, potem pa da bi čimprej vedel, s kateri-
m partnerjem v Parizu bo lahko v prihodnje računal pri
obravnavanju nemškega vprašanja.

In vendar so sprejeli vladni krogi
v Bonnu sestavo 22. povojne
francoske vlade pod vodstvom
Guy Molleta s pridržkom. Komen-
tarji so zelo previdni in gib-
ljejo se v mejah običajne vljud-
nosti. Vodilni članki so se omejili
samo na objavo informacij. Pre-
den bi namreč rekli kaj več, je
treba dobro proučiti, kaj prinaša
nova vlada, kakšne so njene »dobre
in slabe strani«.

VREMENSKA NAPOVED

za četrtek, 2. februarja
Mrzlo in oblačno z vmesnimi
razjasnitvami, predvsem v vzhodni
in osrednji Sloveniji. Najnižje nočne
temperature med -15 in -20, na Pri-
morjem okoli -10, podnevi med
-10 in -15 stopinj C. Na Primor-
skem bo burja postopoma prenehala.
V ostalih predelih zmeren vzhod-
nik. V naslednjih dneh se nadalje
mrzlo, suho vreme.

ELEKTROGOSPODARSKA
SKUPNOST SLOVENIJE

Dnevno poročilo o stanju dotoka
na rekah in indeks proizvodnje za
dne 21. januarja 1956:
Srednji dotok v m³/sek. (prve šte-
vilke za leto 1956, druge za 1955):
Drava pri Dravogradu 96, 124, sa-
va pri Mostah 8,5, 7,7, Sava pri Med-
vodah 37,9, 31,8, Soča pri Doblarju
60,2, 44,0.
Indeks proizvodnje: 88.

O uvodni deklaraciji nove fran-
coske vlade so poročali tu precej
obširno. Tisk zlasti danes opozar-
ja na Molletove besede, da se bo
njegova vlada vsestransko zavze-
la za ponovno združitve Nemčije.
Tistega stavka, v katerem je re-
čeno, da »držji pot k ponovni
državitveni Nemčiji prek splošne,
istočasno pa tudi kontrolirane
razorožitve«, niso sprejeli tako
ugodno. Ta stavek se namreč
znatno razlikuje od stališča kan-
celarjeve vlade. Minister von Bren-
tano je namreč že večkrat izrecno
poudaril, da je ponovna združitve
Nemčije pogoj za ureditev var-
nostnega sistema v Evropi in za
sklenitev sporazuma o razorožit-
vi. Zvezni zbor je zagotavljal, da
je to tudi stališče treh zahodnih
vlad. Guy Mollet misli drugače.
Treba pa bo še počakati, da bomo
v praksi videli, ali je v nazorih
nove francoske vlade tudi v tem
načelnem vprašanju stvarna razli-
ka, ali pa je bila sinočnja Mol-
letova interpretacija le plod ne-
kakšnega naključja.

O. Miličević

Hammarskjöld
v Bangaloru

Bangalore, 1. febr. (Reuter) —
Generalni tajnik OZN je prispel
danes v Bangaloro. Hammarskjöld
se bo tu posebej sestel s predse-
dnikom indijske vlade Nehrujem
in z njim izmenjal misli o med-
narodnem položaju. Zatem bo od-
potoval v New Delhi in nadalje-
ral razgovore z indijskimi držav-
niki.

Z ZASEDANJA SKUPŠČINE ZAVODA ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE LR SLOVENIJE

Izdatki za socialno zavarovanje rastejo

Letos so precej višji od predvidenih dohodkov — Več odgovornosti pri uporabi fonda za preventivno zdravstvo

Ljubljana, 1. febr. — Na današnjem zasedanju skupščine republiškega Zavoda za socialno zavarovanje v Ljubljani so sprejeli proračun dohodkov in izdatkov socialnega zavarovanja Slovenije za tekoče leto. V primerjavi z lanskoletnim proračunom, pri katerem so bili izdatki domala izenačeni z dohodki, vsebuje letošnji načrt dohodkov in izdatkov socialnega zavarovanja nekatere spremembe.

Pri planiranju je vsako leto negotova predvsem postavka plačnega sklada, medtem ko je moč izdatke dokaj točno predvideti. V proračunu je Zavod pri dohodkih upošteval zvišanje povprečne plače v letošnjem letu za 5 odstotkov, na osnovi osnutkov novih zakonov o invalidsko-pokojninskem zavarovanju pa je upošteval 10 odstotkov zvišanje skupnega zneska invalidnin in invalidskih pokojnin in 15 odstotkov zvišanje skupnega zneska starostnih in družinskih pokojnin v drugem polletju. Za stanovanjski prispevek so predvideli 10 odstotkov od skupno predvidenih izplačil za invalidnine in pokojnine in od plač uslužbencev Zavoda. V glavnem bodo izdatki, za katere je predvideno nekaj manj kot 17 milijard dinarjev, za skoraj dve in pol milijardi večji od dohodkov republiškega Zavoda za socialno zavarovanje.

Ta precejšnja razlika, ki bo predvidoma krita iz zveznega izravnalnega sklada, nastaja zlasti zato, ker je prispevna stopnja za socialno zavarovanje v višini 43 odstotkov za okvir Slovenije razmeroma nizka, medtem ko se za jugoslovansko povprečje celo predvideva znižanje na 42 odstotkov. V tem primeru bi bil deficit republiškega Zavoda v Sloveniji še za kakih 500 milijonov večji. Ta razlika med slovenskim in jugoslovanskim povprečjem nastaja tudi zato, ker biva v Sloveniji izredno veliko število upokojencev.

Ce pogledamo nekatere postavke, ki nakazujejo izdatke socialnega zavarovanja za tekoče

leto, vidim, da so skoraj vse potrebe večje kakor lani. Tako je tudi v proračunskih okvirnih zavodov za socialno zavarovanje, kjer je sicer zaradi nestabilnosti cen težje postaviti stabilne plane in kjer je predvidena tudi večja vsota izdatkov kot lani.

Še posebej so se zadržali člani skupščine pri razpravi o prispevni stopnji za zdravstveno zavarovanje, ki je bila delno zvišana že lani med letom in glede katere so sklenili, da jo bodo za tekoče leto zvišali na 12 odstotkov, za preteklo leto pa obračunali v višini do 11,25 odstotkov. Ta izdatek, s katerim bodo kriti potrebe okrajnih zavodov, bo kril republiški Zavod v glavnem iz rezervnega fonda.

Ta ukrep je bil potreben še zlasti zato, ker so bili doslej okrajni zavodi za socialno zavarovanje zaradi pomanjkanja sredstev v nekaterih primerih preveč odvisni od posebne prispevne stopnje, ki so jo bila dolžna plačevati podjetja, če so preseгла republiško povprečje odstotka obolelih in poškodovanih. Ta prispevek ni bil zaračunan na dovolj solidni osnovi, zaradi česar je deloma zbledel njegov pomen, dati spodbudo podjetjem, da izboljšajo delovne pogoje in varnostne naprave. Ker bo republiški Zavod povečal prispevno stopnjo za zdravstveno varstvo, bo moč tako deloma olajšati breme, ki so ga doslej nosila podjetja, posebno prispevno stopnjo pa naj bi plačevala v določeni višini res le podjetja, ki imajo pretirano visok odstotek bolnih in onesrečenih pri delu. Skupščina se je tudi strinjala, da bi na

enem ob prihodnjih zasedanjih določili za rudarje in metalurge drugačno povprečje, kajti v takih podjetjih je vzlic varnostnim napravam odstotek obolelih nekaj višji.

Ker so člani skupščine spet ponovno izrazili mnenje, da bi bila nujna tesnejša povezava med socialnim zavarovanjem in zdravstveno službo, je bilo še posebej poudarjeno, kakšno vlogo naj bi pri tem odigrali družbeni organi. Skupščina naj bi se še posebno zavzele za pravilno uporabo skladov za preventivno zdravstveno zaščito. Lani so ostala ta sredstva deloma neizkoriščena, deloma pa so jih uporabili za razne druge namene in ne za preventivno službo. Ker pa je prav od tega odvisno tudi znižanje ostalih postavk socialnega zavarovanja, bi bilo treba še posebno dobro premisliti, za kakšne namene naj bi porabili ta sredstva, da bi prinesla kar največjo korist.

M. N.

POSVETOVANJE PREDSTAVNIKOV NAŠIH MEST V NOVEM SADU

O organizaciji in položaju občin in mestnih svetov

V razpravo je posegel tudi tajnik za zakonodajo Zveznega izvršnega sveta dr. Leon Geršković

Novi Sad, 1. febr. (Tanjug). Na posvetovanju predstavnikov jugoslovanskih mest, ki imajo v svoji sestavi občine, se je začela razprava o organizaciji in položaju občin in mestnih svetov. V večjih mestih so mestni sveti že prevzeli nekatere funkcije in pravice, da izdajajo odloke in predpise o ureditvi raznih zadev, razen v Ljubljani in Mariboru, kjer so ti organi v glavnem posvetovalnega značaja.

Obseg in položaj občin sta v večini mest zelo različna. V nekaterih mestih zajemajo občine razen mestnega tudi del kmečkoga področja in se razlikujejo od ostalih tako po sestavi prebivalstva kakor tudi po gospodarskem ustroju.

V razpravi o organizaciji, pravicah in dolžnostih občin so zlasti opozarjali na to, da občine ne bodo mogle v celoti izpolniti obveznosti, namerajajočih se na poročila za obratna sredstva gospodarskih organizacij, ker nimajo na razpolago dovolj denarja. To velja zlasti za manjše občine. Zato nekateri menijo, naj bi to pristojnost prevzele občine samo glede na manjša trgovaška in gostinjska podjetja, okrajja pa naj bi dajala poročila industrijskim in drugim večjim podjetjem.

Večina udeležencev posvetovanja meni, da bi bilo treba pustiti in nekaterih drugih inspekcij. Predstavnik okrajnih odborov v Mariboru in Skoplju sta govorila o finančni inspekciji v šolah. Na Reki so razen tržne inspekcije vse druge službe ostale v pristojnosti okrajnega ljudskega odbora. Najzanimivejša je bila razprava o položaju in pooblastilih mestnega sveta. Mnenja so bila deljena. Predstavnik Ljubljane je pojasnil, zakaj so dali mestnemu svetu samo posvetovalni značaj brez pravice do odločanja in izdajanja predpisov o ureditvi posameznih vprašanj. Po njegovem mnenju ne bi smeli občinam vzeti nobenih pravic. Predstavnik Reke pa je menil, da mestni svet sploh ni potreben, ker zavira pobudo občine.

V razpravo je posegel tudi tajnik za zakonodajo Zveznega izvršnega sveta dr. Leon Geršković.

Elektrifikacija

Karavanškega predora

Na Jesenicah in v Beljaku so se sestali predstavniki jugoslovanskih in avstrijskih železnic in razpravljali o elektrifikaciji južnega dela Karavanškega predora. Še ta mesec bodo sklenili pogodbo o elektrifikaciji proge skozi ves predor in do Jesenic. Elektrifikacija proge so na avstrijski strani že začeli, na naši strani pa bodo začeli v aprilu. Hkrati bodo elektrificirali progo od južnega vhoda v Karavanški predor do Jesenic. Na jeseniški postaji bodo izvedli elektrifikacijo v skladu s preureditvijo kolodvora. Ta dela bodo končana oktobra.

Proučevanje

domačega koks v Sisku

Skupina metalurških in kemičnih strokovnjakov je proučevala v Siemens-Martinovi peči v železnari Sisk uporabno domačega koks. Proučevanja, ki so trajala kakih dvajset dni, so pokazala, da je potrebna domačega koks, dobljenega iz mešanice ameriškega in kakanjskega premoga, samo za 3,3% večja od uvoženega poljskega koks. Z uporabo domačega koks v železnarh, bi letno prihranili dvajset milijonov dolarjev.

IZ NASEGA ELEKTROGOSPODARSTVA

V hidroelektrarni Vuhred se je že zavrtila turbina

Lahko računamo, da bo Vuhred v kratkem začel dajati električno energijo v omrežje

Položaj v našem elektrogospodarstvu se je z nastopom hudega mraza spet zaostrial. Na Dravi je voda naglo upadla in se je dotok zmanjšal že pod 100 kubičnih metrov na sekundo. Podobno je na ostalih rekah. V tem kritičnem trenutku pa nam bo v prihodnjih dneh, kakor računajo priselna delno olajšava nova hidroelektrarna Vuhred na Dravi. V noči med torkom in sredo se je v tej elektrarni že zavrtila turbina prvega agregata, ki so jo včeraj čez dan uspešno preizkusili tudi pri polni turaji. Lahko torej računamo, da bo Vuhred v kratkem začel dajati energijo v omrežje, četudi sedaj še ne bo obratoval z vso zmogljivostjo 20 tisoč kilovatov, ker tega trenutno ne dopušta majhna količina vode na Dravi. Pri polnem obratovanju potroši namreč ta agregat

skoraj 140 kubičnih metrov vode na sekundo.

Danes ali jutri računajo, da bo tudi v trboveljski termoelektrarni novi veliki kotel za 125 ton pare na uro začel dajati paro obema starima turbo-agregatoma, ki bosta poslej lahko obratovala z vso zmogljivostjo, kar doslej ni bilo mogoče zaradi pomanjkanja pare. To pa pomeni novih 10.000 kilovatov. Konec meseca se bo pridružil še novi tretji turbo-agregat z zmogljivostjo 20.000 kilovatov.

Ob sedanjih redukcijah električne energije je za kolektivne podjetje, ki morajočasno ustaviti obratovanje, velikega pomena odlok o spremembi odloka o nadomestilu plače v času prekinitve dela, ki ga je pravkar sprejel Zvezni izvršni svet. V mnogih podjetjih so morali delavci med ustavitvijo dela izkoristiti svoj letni dopust, druga podjetja pa so plačevala delavcem 70 odstotkov plače, vendar na breme plačnega sklada iz dobička, ker so po dosedanjih predpisih med prekinitvijo dela lahko obračunavali plače na breme materialnih izdatkov le ob nenapovedanih redukcijah električne energije. Zdej pa je z novim odlokom ta predpis spremenjen v toliko, da se lahko plače obračunajo na breme materialnih izdatkov ob vsaki prekinitvi dela, ki je nastala zaradi pomanjkanja električne energije brez krivde gospodarske organizacije.

Zamenjava bankovcev po 1 in 5 dinarjev

Narodna banka je izdala navodila o umiku bankovcev za en in pet din iz prometa. Na podlagi tega navodila bo Narodna banka od 1. februarja do 30. junija zamenjala vse te bankovce s kovanci. Prvega julija bodo bankovci po en in pet din nehali biti plačilno sredstvo. Od 1. julija do 30. septembra bodo vse podružnice Narodne banke zamenjemale te bankovce.

NOVI IZDELKI KEMIJSKO-FARMACEVTSKE INDUSTRIJE SRBIJE

Za dve milijardi dinarjev več zdravil kakor lani

Beograd, 1. febr. (Tanjug). Po svojih zmogljivostih in v skladu z zahtevami domačega in delno tujega trga bodo lani kemijsko farmaceutska podjetja »Galenika« v Zemunu, »Proleka« in »Eskulap« v Beogradu in »Zdravilje« v Leskovcu letos izdelala približno za dve milijardi zdravil in preparatov več kakor lani. Tako bi kemijsko farmaceutska industrija Srbije letos povečala proizvodnjo za kakih 30 odstotkov, in sicer z večjo proizvodnjo antibiotikov ter izdelovanjem novih vrst zdravil in drugih preparatov.

V podjetju »Galenika«, katerega lanska proizvodnja je dosegla vrednost nad 3,5 milijarde, je predvideno, da bodo letos izdelali nad 10 milijonov stekleničnih penicilina in drugih antibiotikov oziroma za kakšna dva milijona stekleničnih več kakor lani. Letos bodo začeli izdelovati nov antibiotik »Biofil«, znan v znanstvenih krogih z imenom »filtrat profesorja Nedeljko-vića«, ki se je v zadnjih nekaj letih proučevanja dobro obnesel kot učinkovito zdravilo proti tuberkulozi, izvenzemski nekatera tuberkulozna obolenja pljuč in možganov. Učinek biofila je bil zelo uspešen v zdravljenju kostne in sklepne tuberkuloze. Razen novih vrst penicilinske masti in tablet pripravljajo proizvodnjo penicilinske soli. S tem preparatom se ukvarja inženir Zrinjka Tamburašev. Sodeč po dosedanjih raziskavah bo ta antibiotik učinkoval do 15 dni. Tako bo moč prihraniti precej penicilina, hkrati pa za ta antibiotik niso potrebne injekcije in zato ga bodo zlasti na široko uporabljali v zdravljenju otrok.

Farmaceutska podjetja bodo začela letos izdelovati zdravilo za znižanje krvnega pritiska. »Galenika« bo izdelovala ta preparat iz indijske rastline »ruvoilje«. V podjetju »Eskulap« bodo izdelovali zdravilo »reserpine«, ki bo nadomestilo uvoženo zdravilo »serpasil«. Podjetje »Zdravilje« pa

namerava kupiti licenco za izdelovanje podobnega zdravila. Letos bodo začeli izdelovati tudi zdravila za zdravljenje srca in ožilja, za zdravljenje razširjenih perifernih žil in podobno.

V podjetju »Proleka«, ki je nastalo svoje proizvodnje na surovine iz klavnice, bodo začeli letos izdelovati preparate za zdravljenje žolča in žolčnih kamnov ter vrsto tonikuma iz živalskih jeter, potrebne za krepitev človeškega organizma. Povečali bodo proizvodnjo holosterina, iz katerega dobivajo razne hormone. To podjetje bo začelo izdelovati tudi preparate za zdravljenje revmatizma na podlagi kortizona.

Kemijsko medicinska industrija Srbije bo izdelovala letos tudi novo vrsto vitaminov za otroke, novo vrsto medicinskih masšob in podobnih preparatov. V podjetju »Galenika« bodo začeli v kratkem izdelovati sredstva za zaščito žita pred plevelom. V podjetju »Eskulap« so začeli letos izdelovati suhe bakteriološke podlage, ki jih mnogo uporabljajo za naglo proučevanje onesnažene pitne vode in v podobne namene. V »Eskulapu« se ukvarjajo tudi z laboratorijskimi poskusi za uporabo mlečnih odpadkov, zlasti srotke za pridobivanje mlečne sladkorja, po katerem je povpraševanje zelo veliko.

avtomatične tekstilne statve, ki smo jih doslej večinoma uvažali iz tujine. Z racionalizacijo proizvodnje se je tovarni v kratkem času posrečilo znižati cene teh strojev od 3,5 na 2 milijona din. Serijska proizvodnja teh strojev bo omogočila zmanjšanje uvoza in hitrejšo zamenjavo izrabljenega strojnega parka v mnogih tekstilnih tovarnah v naši državi.

Posvetovanje o kulturnem življenju mest v Srbiji

Včeraj se je v Beogradu začelo posvetovanje o kulturnem življenju v mestih, ki ga je sklical glavni odbor SZDL Srbije. Posvetovanju prisostvuje razen predsednikov okrajnih odborov SZDL in večjega števila kulturnih delavcev iz Beograda in drugih mest tudi podpredsednik Ljudske skupščine Srbije Dušan Petrović.

O problemih kulturnega življenja mest je govoril Mirko Tepavac, predsednik ideološko-

vzgojne komisije glavnega odbora SZDL Srbije.

Tečaj za občinske uslužbence v Beogradu

Ljudski odbor beogradskega okrajja je začel januarja letos prirejati vrsto tečajev za uslužbence občinskih ljudskih odborov s področja tega okrajja. Na tečajih bodo usposabljali nameštence, ki bodo prevzeli vrsto novih komentarjev na podlagi zakona o ureditvi novih okrajev in občin. Na tečajih bodo proučevali organizacijske oblasti in uprave od zveznih do lokalnih organov, dalje upravni postopek, načela novega zakona o pristojnosti okrajev in občin itd.

POPRAVEK »TANJUGA«

V intervjuju s članom Zveznega izvršnega sveta Francem Leskoškom, ki je bil objavljen včeraj, je bilo po pomoti navedeno, da se nekatere nepravilnosti v poslovanju našajo na tovarno »Gavrlović« namesto na podjetje »Severe« iz Sente.

NEKAJ O VREMENSKIH SPREMENBAH V LETOSNJI ZIMI

Hud mraz, burja in snežni zameti

Včeraj je bila v Sloveniji najnižja temperatura — Na otokih Severnega Jadrana je zapadel sneg — V BiH so ponekod do 3 m visoki zameti

Po razmeroma toplih dnevih je včeraj po vsej Sloveniji nenadoma pritisnil mraz. Včeraj je bila temperatura najnižja v letošnji zimi. Včeraj zjutraj so imeli na Kravvcu —20,5°, v Plancih in na Jezerkem —15, v Murški Soboti in Postojni —14°, v Ljubljani pa —11° C. Meteorologi pravijo, da bo ponoči temperatura še znatno padla. Snega je zapadlo samo nekaj centimetrov, razen na Vršiču, kjer ga je 52 cm, in na Kravvcu 37 cm.

V Slovenskem Primorju imajo hudo burjo. V Ajdovščini je dosegla včeraj zjutraj hitrost 100 km, kdaj pa kdaj pa celo 140 km na uro. Zaradi burje je bil pretrgan telefonski promet med Ljubljano in Koprno in še nekaterimi drugimi kraji v Slovenskem Primorju, kmalu pa so zvezo v glavnem obnovili.

HUD MRAZ NA SEVERNEM JADRANU

Na otokih Severnega Jadrana so že cveteli mandeljni, v zadnjih dveh dneh pa je zapadel sneg. V hribovitih delih Cres in Lošinja ga je zapadlo do pol metra, na obali pa do 30 cm. Na teh otokih so morali prekiniti avtobusni promet. Na Severnem Jadranu je temperatura zadnje dni občutno padla. V Senju so imeli včeraj zjutraj —10, v Pulju —8, na Reki pa —7 stopinj. Piha tudi zelo močna burja, ki je dosegla pri Senju hitrost nad 80 km na uro.

V BiH SO MORALI PREKINITI PROMET

Zaradi snežnih zametov so morali promet na več cestah v BiH prekiniti. Zameti so ponekod visoki do 3 m. Snežni meteži otežkočajo kidanje snega. Ker pa je sneg suh, bodo zamete v kratkem odstranili. Promet so morali ustaviti na cestah Mostar—Nevesinje—Gacko—Bileća, Nevesinje—Kalinovik—Posušje—Duvno—Livno in Duvno—Prozor. Livno je docela odrezano od zunanega sveta, ker so ustavili promet proti Splitu, Mostaru, Bugojnu in Banja Luki. Promet so ustavili tudi na cesti Ostrelj—Drvar.

Največ snega, in sicer kakih 50 cm, je zapadlo v Livnu. V Sarajevu in Drvaru ga je zapadlo 25 cm, v ostalih krajih pa 10 do 15 cm. Temperatura je povsod močno padla. Včeraj zjutraj ob sedmih so imeli najnižjo temperaturo —13° C na Bjelašnici. Drugod se giblje od —10 do —12°.

SNEG V MAKEDONIJI

Po vsej Makedoniji je začelo ponoči snežiti. Na mnogih cestah so morali zaradi snežnih zametov

promet ustaviti. Najbolj so ogrožene ceste v Zahodni Makedoniji. Nekateri kraji nimajo več zvezne s Skopljem. Pri kidanju snega sodelujejo razen mnogih buldožerjev in traktorjev tudi prostovoljne delovne brigade.

USTAVLJEN RECNI PROMET

Jugoslovansko rečno brodarstvo in ostala podjetja rečnega prometa so zaradi mraza ustavila ves promet na rekah.

Po potresu v Ilirski Bistrici

Lastnik ene izmed najbolj poškodovanih hiš ob desetcentimski špranji v kotu sobe

V Ilirski Bistrici in treh okoliških vaseh, središču potresnega sunka v Sloveniji, deluje več komisij, ki ocenjujejo škodo in urejajo varnostne ukrepe. Točnih podatkov o posledicah potresa še niso zbrali, domnevajo pa, kakor zatrjuje predsednik občinskega ljudskega odbora Anton Gostičič, da znaša škoda okrog 20 milijonov dinarjev. Poslopja z zunanje strani v glavnem niso poškodovana, večina hiš pa ima večje ali manjše razpoke v notranjosti. Takoj so izselili ljudi iz šestih hiš, ki so najbolj ogrožene. Otroški vrtec so morali začasno zapreti in ga bodo morali temeljito obnoviti. Vsa podjetja pa normalno obratujejo in niso utrpela večje škode. Tudi ljudje so si opomogli po prvem strahu in življenje v Ilirski Bistrici teče mirno dalje. Danes je Ilirsko Bistrico obiskal državni tajnik za gospodarstvo LRS Ludvik Kremžar.

DNEVNA KRONIKA

Naši likovni umetniki na mednarodnih razstavah

Na drugi mednarodni razstavi lesorezov in barvstih lesorezov, ki jo bo marca letos priredilo Mednarodno združenje upodabljalajočih umetnikov »Xylon« v Zürichu, bo sodelovalo tudi 15 jugoslovanskih umetnikov s 45 deli. Na V. rednem bienalu Črno-belo, ki bo v Luganu (Švica) od aprila do julija letos, bodo razstavljali na podlagi sklepa Zveze upodabljalajočih umetnikov Jugoslavije Stojan Čelič, Nikola Martinovski, Vilko Selan, Oton Gliha in Tone Kralj.

Domača avtomatična tekstilna statva

Tovarna Tekstilstroj iz Zagreba je v kooperaciji s tovarno »Marko Orešković« iz Liškega Siskega, Litostrojem in še z nekaterimi drugimi slovenskimi podjetji začela serijsko proizvajati

AMERIŠKI KOMENTAR O RAZGOVORIH V BELI HIŠI

PETROLEJ — INAČICA ZA SREDNJI VZHOD

Washington, 1. febr. Ameriška agencija Associated Press je objavila komentar o washingtonskih razgovorih, v katerih poudarja, da je petrolej velik omejevalec v razgovorih Eden-Eisenhower. Razgovori, pravi komentar nemara obsegajo celo vrsto političnih in vojaških vprašanj, od arabsko-izraelskega spora prek krize na Cipru in dobav českoslovaškega orožja v Egiptu do mnogih drugih problemov Srednjega vzhoda.

Toda za vse, kar tiči pred vsem petrolejem. Konkurenca med ameriškim in britanskim družbama, ki delujejo na Srednjem vzhodu, je ostra. Na Srednjem vzhodu je zainteresiranih 22 ameriških družb, hkrati pa še nekatere britanske, nizozemske in francoske družbe. Na leto načrtajo za milijardo dolarjev petroleja.

Zahodna Evropa krije zdaj okrog štiri petine svojih potreb po petroleju na Srednjem vzhodu in, če bi ta vir iz kakršnegakoli razloga usahnil, bi se znašla v zelo težavem položaju.

Po drugi strani, pravi agencija, pa dosegajo ameriške družbe bogate dobičke na Srednjem vzhodu in, če bi vojna likvidirala ta

petroleja iz Venezuele in drugih delov Latinske Amerike. Ena izmed glavnih točk trenja med ameriškim in britanskim petrolejem

Abadanske rafinerije nafte

vir, bi se ZDA lahko rešile iz precepa s tem, da bi okrepile lastno proizvodnjo in uvozile več

skimi magneti je v tem trenutku oaza Buraimi na meji Saudove Arabije in dežel pod britanskim vplivom. Anglo-iranska petrolejska družba raziskuje petrolejske vire na tem področju, medtem ko Saudova Arabija sodi, da ima pravico do vsega petroleja, najdenega omdol. Toda arabsko-ameriška petrolejska družba, katere lastniki so štiri velike ameriške družbe, ima v rokah petrolejske koncesije, ki jih je dobila od Saudove Arabije. Znano je, da sta predsednik Eisenhower in ministrski predsednik Eden razpravljala o tem žarišču sporov. Konec koncev se ves problem Srednjega vzhoda na washingtonskih razgovorih, je rečeno na koncu komentarija, reducirana v zaščito petrolejskih koristi obeh strani.

Nov spomenik na Marxovem grobu

London, 1. febr. V Londonu izdelujejo spomenik Karlu Marxu, ki ga bodo postavili na njegovem grobu na londonskem pokopališču Highgate. V odboru za postavitev spomenika pravijo, da bodo spomenik svečano odkrili 14. marca ob obletnici Marxove smrti.

Lani v novembru so posmrtno ostanke Karla Marxa prenesli iz skromnega kota pokopališča na kraj, kjer bodo postavili spomenik. Ned grobom se bo dvigal granitni obelisk z bronastim kipom Karla Marxa, ki ga je izdelal londonski kipar Laurence Bradshaw.

Makarios zadovoljen

Nikosia, 1. febr. (AP). Vodja gibanja za priključitev Cipra Grčiji arhiepiskop Makarios je izjavil, da pomenijo najnovjši britanski predlogi napredek v primeri z dosedanjimi, da se strinja z njimi in da pomeni priznanje pravic do samoodločbe napredek. Zastavil bo ves svoj vpliv, da nastane na otoku normalno stanje, ko bo dosežena politična ureditev ciprskega vprašanja.

SARAGATOVSKI KONGRES V MILANU

Zagovor dosedanje politike

Tajnik Mateotti o sedanjih vladnih koalicijskih in o sodelovanju z Nennijevimi socialisti

Rim, 1. febr. (Tanjug). Sedanji vladni program in sedanja sestava vlade sta skrajna meja leve usmerjenosti, ki jo socialni demokrati lahko sprejmejo, je izjavil v svojem referatu tajnik socialne stranke Mateotti na strankinem kongresu v Milanu. Mateotti je dalje odklonil slaherno možnost sodelovanja z Nennijevo socialistično stranko, ki zahteva levo orientacijo italijanskih socialnih demokratov. Mateotti je dejal, da sodelovanje z Nennijevimi socialisti ni mogoče, ker imajo ti stike s Komunistično partijo. Iz teh razlogov, je dejal Mateotti, ni sprejemljiv predlog, naj bi iz vlade izključili liberalce, v parlamentu pa si v zameno za to pridobili glasove socialistov.

Mateotti je zatem obdobil desničarske skupine sedanje vladne koalicijske, da otežujejo vladno akcijo in tako ustvarjajo pogoje za taktično vključitev Nennija v vladno politiko. Tisti, ki delajo

v vladni koalicijski hrup proti levi orientaciji, je rekel Mateotti, jo dejansko podpirajo s svojim negativnim stališčem nasproti vladi.

Tajnik Socialnodemokratske stranke je zahteval od vseh skupin vladne koalicijske, naj brez pridržka izrazijo svojo podporo Segniji vladi in naj opuste obstrukcijo. Ta kritika je veljala zlasti Scelbovi in Pellovi skupini v Demokratski stranki.

Na področju mednarodne politike, je rekel Mateotti, so socialni demokrati docela za evropsko integracijo in ustanovitev Združenih držav Zahodne Evrope. Tudi na tem torišču ni mogoče nikakršno sodelovanje z Nennijevimi socialisti.

O sindikatih je rekel, da bodo socialnodemokratski sindikati še nadalje samostojno delovali, ker ne smatrajo za primerno, da bi se pridružili Generalni konfederaciji dela ali demokratskim sindikatom.

ENO IZMED PEREČIH VPRAŠANJ SREDNJEGA VZHODA

OAZA BURAIMI

Majhna je ta oaza, o nobeni pa ne govorijo toliko kakor o tej. Ta oaza je sprožila celo mednarodni spor. Vzbuja pozornost javnosti in v svetovnem tisku čisto breme o njej. O tem zelenem otočku na vročem puščavskem pesku mnogo pišejo in govorijo.

Oaza Buraimi se razprostira na jugovzhodu Arabskega polo-

toka blizu Omanskega zaliva med Perzijskim morjem in Indijskim oceanom. Meri nekaj tisoč kvadratnih milj, po nekaterih virih samo 2000. Prebivalcev ima kakih 10.000, v glavnem pripadnikov plemena Jas in Neim, živečih v osmih ali desetih vaseh. Na njej raste kakih 60.000 palm, katerih plodovi so glavni in skoraj edini pridelek za bližnje trge in podlaga za prehrano ljudi. To je ena najstarejših oaz v zgodovini svetovnih poti in tod še zdaj hodijo mnoge karavane.

Toda oaza Buraimi ne bi bila znana po tem in tudi tako pogosto je ne bi omenjali. Nekaj drugega je, kar ji daje med mnogimi oazami poseben pečat. Golo maključje je hotelo, da je nastala na meji Saudove Arabije s šejkatom Abu Dabi ter sultanom Maskata in Omana, ki sta že dolgo pod angleško kontrolo in upravo. Oddaljena je samo 99 km od Abu Dabija in razprostira se na skrajni točki sultanata na robu puščavskega področja Rub El Kali. To je področje kjer je mejna črta sporna zaradi neprestanih premikov živinorejcev. To je področje, bogato z nafto, in zato je njegova

meja še bolj sporna, nestabilna in dvomljiva.

Saudova Arabija jo je upravljala od začetka 18. stoletja. Kralj Abdul Aziz je imenoval l. 1795 Abrahama Sulejmana Bin Ofsajana za prvega guvernerja. Dokaze o Saudovi Arabiji je mogoče najti v poročilih o Britanskem Indiji iz leta 1808. Tako trdi vlada v Riadu. Več desetletij suverenost Saudove Arabije ni bila sporna. Krajevni poglavarji so uveljavljali oblast v njenem imenu.

Sele nedavno je nastal spor o mejni črti in suverenosti nad oazo Buraimi. Angleške zahteve je bilo prvokrat slišati l. 1949. London je menil, da imata njegova varovanja sultan Maskata in Omana in šejk Abu Dabija pravico do tega ozemlja. Saudova Arabija pa ni hotela izpustiti iz rok tega področja. Okrepila je svojo oblast in njen oficir Turki Ben Atešan je l. 1952 z oboroženo silo vtrl v oazo. Nastal je spor, ki naj bi ga v soglasju z obema stranema poravnalo mednarodno arbitražno sodišče, sestavljeno iz predstavnikov Velike Britanije, Saudove Arabije, Kube, Belgije in Pakistana. Na podlagi sporazuma med Veliko Britanijo in Saudovo Arabijo, sklenjenega julija 1954, naj bi arbitražno sodišče uredilo vprašanje meje in določilo suverenost nad oazo Buraimi. Sporazum je tudi predvideval umik čet Saudove Arabije in začasno razdelitev spornega ozemlja na dve coni, ki bi bili med seboj ločeni z nevtralnim pasom. In najvažnejša točka: v severni coni dve angleški petrolejski družbi, v južni pa arabsko-ameriška družba, imata pravico nadaljevati raziskovalna dela in črpati nafto.

Arbitražno sodišče, v katerem so bili strokovnjaki za mednarodno pravo, ni moglo poravnati spora. Zato je lani septembra prekinilo svoje delo in namesto pravnih razsodb so spet stopile oborožene sile. Dne 26. oktobra, torej samo mesec dni po prekinitvi dela mednarodnega sodišča, so čete šejka Abu Dabija in sultana Maskata in Omana pod poveljstvom angleških oficirjev zasedle oazo Buraimi in pregnale vojake Saudove Arabije.

Položaj je še zmeraj nespremenjen. Medtem je Saudova Arabija obvestila OZN o tej oboroženi akciji. Velika Britanija pa je javno obtožila nasprotnika, da skuša s podkupnino v znesku 84 milijonov dolarjev pripraviti krajevne poglavarje do tega, da bi se odrekli oazi Buraimi.

Stiki med vlado v Londonu in Riadu so se znatno poslabšali, tako da tudi sami izpolnjujejo splošno sliko sedanjega napetejšega položaja na Blžnjem in Srednjem vzhodu. Tudi to je ena izmed srednjevzhodnih skrbi angleške vlade. Zato je dobro znano, da se Eden in Eisenhower ukvarjata na washingtonskem sestanku tudi s tem vprašanjem, zlasti, ker imajo tudi ZDA posebne razloge, da se zanimajo za spor v zvezi z oazo Buraimi. Znano je namreč, da je bil Washington doslej zmeraj posebno naklonjen Saudovi Arabiji, ta spor pa bi, sodeč po nekaterih ameriških mnenjih, utegnil povzročiti splošno ohladitev stikov med tema deželama in Zahodom. Še važnejše pa je, da gre pri tem za petrolej in koristi angleško-iranskega petroleja in ameriškega ARAMCO.

O oazi Buraimi, o tem bogatem viru »črnega zlata« bodo torej še govorili.

D. T.

DANES PO SVETU

Zasedanje v Bangaloru

Indijski ministrski predsednik Nehru bo začel danes v Bangaloru na jugu Indije dvajseto zasedanje Gospodarske komisije OZN za Azijo in Daljni vzhod. Tega zasedanja kakih 20 azijskih in neazijskih dežel se bo udeležil tudi generalni tajnik OZN Dag Hammarskjöld, kar bo še povečalo pomen zasedanja in izprizkalo zanimanje OZN za obravnavanje gospodarskih in socialnih problemov sveta.

Ti problemi vedno bolj stopajo v ospredje svetovnih vprašanj. To je razumljivo, ker dopušta zboljšanje mednarodnega položaja, da povzroči gospodarskemu in družbenemu napredku posebno skrb. Prej, v času hladne vojne in velike mednarodne napetosti to ni bilo možno. Takrat so bili vojaški in politični problemi na prvem mestu. Zdaj, ko je odstranjena podlaga hladne vojne, pa gospodarska in socialna vprašanja zaslužijo, da pridejo na prvo mesto na mednarodnem torišču. In tako vidimo, da sedaj bolj prevladujejo. Azija sodi med zelo zaostala področja sveta. Na tem kontinentu so sledovi kolonialne minulosti tako veliki, da jih je težko v kratkem odstraniti. Potrebe so ogromne in zahtevajo napore dolgih let. Azijske dežele so dosegle zadnja leta velik napredek, zlasti tiste, ki so suverene in ki so se odločile za socialistično gradnjo. To pa so šele prvi koraki. Bandungška konferenca je opozorila na nujno potrebo po krepitvi notranjega azijskega sodelovanja, ki lahko znatno vpliva na zboljšanje gospodarskih in socialnih razmer in na vključitev gospodarskega razvoja Azije kot celote. Če je štiti ugodne posledice skupnih gospodarskih naporov azijskih dežel, kar pa še zmeraj ne zadostuje. Čeprav imajo azijske dežele briske izkušnje s kolonialnimi silami ne le v minulosti, marveč tudi zdaj, se zavedajo, da jim je pomoč bolj razvitih dežel nujno potrebna in da bodo še dolgo leta navezana na podporo dežel izven Azije. Ta pomoč sicer prihaja, toda ne na vsa področja enakomerno in tudi ne v zadovoljivem obsegu. Vsako leto pride v Azijo približno milijarda dolarjev tujeja kapitala, potrebu pa ga petkrat več. Od leta 1948 do 1954 so dale ZDA na račun gospodarske pomoči približno 2,5 milijarde dolarjev, kar je vsakekor navseslivo. Drži pa, da gre tuja pomoč samo v nekatere dežele in da pri tem niso na prvem mestu upoštevane azijske dežele, marveč predvsem posebni gospodarski in drugi interesi.

Vse kaže, da visoko razvite države nečisto vidijo, da jim je v korist, če nudijo nerazvitim področjem gospodarsko pomoč. Ta problem preskolalo pretežno s političnega in strateškega gledišča. Ne gre pa samo za obveznosti do drugih, marveč tudi za lastne potrebe. Sedanji globoki prepad med razvitimi in nerazvitimi deželami ovira razvoj enih in drugih, vsem ko bi bila premostitev tega prepada obojestransko koristna.

Ko smo že pri tem vprašanju, bi kazalo znova opozoriti na predlog o

ustanovitvi Gospodarske komisije OZN za Afriko. Dolžnost OZN je, da se ukvarja z vprašanjem gospodarsko zaostalih področij v celoti in da ne zanemarija ravno najbolj zaostalih področij. Sadovi dela že delujočih komisij, tudi tiste za Azijo in Daljni vzhod, pričajo o koristnosti in plodnosti pomoči nerazvitim deželam ne glede na nekatere pomanjkljivosti in nedosednosti. Nobenega razloga ni, da bi se postavili glede Afrike na posebno stališče, kadar se bje boji proti zaostlosti in žalostni dediščini minulosti.

D. Trajlovič

PISMO IZ AMERIKE

Volilno leto se je začelo viharno

Od »roba vojne« do uravnane proračuna — Vlada in opozicija ne varčujeta z udarci — Še deset mesecev političnega maratonskega teka

New York, januarja. Na ameriški areni se je začelo v izredno mrzlem zimskem vzdušju vroče desetmesečno tekmovalenje na poti k šestemu novembru. Pokal, ki bo pripadal zmagovalcu, se imenuje Bela hiša. Politični maratonski tek 1956 je imel svojo predigo na delnih krajevnih volitvah v Kongres 1954 in odletel se kampanja ni polegla. Letošnji januar pa je prinesel pravi start, ki mu dramatičnosti ne bi mogli odrekati.

Ameriško politično javnost je predvsem razgibala Dullesova izjava, objavljena v reviji »Life«. Vzburila je mnogo neugodnih komentarjev v tujini in v ZDA. »Še nekaj takšnih izprehodov po »robu vojne«, je vzkljikal demokratski predsedniški aspirant Ertes Kefauver, »in državni tajnik bo preživel razlog svojega bivanja na tem položaju.« Novinar Lippman pa je dejal: »Amerika se je morala doslej braniti pred pačenjem svojih smernic v tujini. Zdaj pa se mora braniti pred tistimi, kar trdi njen zunanji minister, da so njeni cilji.« Dullesov uvodnik »Grmeli so uvodniki« prikazuje ZDA kot deželo, ki maha z atomsko bombo. Kolikšno protislovje z oznanjanjem »dobe miru«, ki ga prinašajo republikanci volivcem.

Niti predsednik Eisenhower, ki je imenoval Dullesa najboljšega državnega tajnika, kar jih je kdaj imela dežela, ni šel tako daleč, da bi kritiziral članek v celoti. Omejil se je na izjavo, da pozna Dullesa kot moža, ki se bori za mir, ne pa za vojno. Izdajatelj »Life« pa je prevzel krivdo za neumestni naslov Dullesovega intervjuja »Trikrat na robu vojne« — kako je Dulles igral

in zmagal, češ da to ni bilo vzeto iz konteksta in so ljudje ves intervju napačno razumeli.

»Lifov« konkurent, revija »Look«, pa je domala vzporedno s tem incidentom začela objavljati vrsto člankov bivšega šefa skupnega generalštaba upokojenega generala Ridgwaya. Ta je svoje topove nameril na najbolj čutiljivejšo nasprotnikovo točko. Z vsa svojo avtoriteto je izjavil, da sklepi administracije o zmanjšanju izdatkov za vojsko v minulih in v letošnjem letu niso sloneli na strateških konceptih »novega gledišča« atomske dobe, marveč na političnih motivih uravnoteženja državnega proračuna. Vlada je volivcem obljubila, da bo odpravila primanjkljaj in podredila varnost dežela ozirom strankarskim ciljem.

Ridgwayev napad je bil tempiran na osnutek novega proračuna, ki ga je Eisenhower predložil Kongresu. Proračun se v primeri z leti pred vojno prvokrat določa večje dohodke od izdatkov. Finančni minister je rekel, da je proračun izraz dobrega gospodarjenja. Zakaj pa so davki tako visoki? je odgovorila opozicija. Milijarde ameriških dolarjev se že več let stekajo v sklade programa za tujino. Vse kaže, da

je domača proizvodnja na visoki ravni prav zaradi nepretrganosti teh izdatkov. Vlada je celo napovedala, da bi Ameriki bolj ustrezalo planirati pomoč na daljšo dobo. Sovjetske ponudbe pomoči deželam Afrike, Azije in Latinske Amerike so po mnenju Washingtona tem nevarnejše, ker se v celoti gibljejo po gospodarskih vidikih, povsem pa puščajo v nemar vojaške interese.

V tem oziru med ameriški politiki ni enotnosti. Niti vladni republikanci se ne morejo pohvaliti z večjo enotnostjo. Njehov prvak v Kongresu Knowland iz Kalifornije, eden izmed pretendentov na mesto v Beli hiši, je obsodil pomoč tujini enako ostro kakor predsednik senatnega odbora za zunanje zadeve, demokrat George.

Ameriško javnost trenutno najbolj zanima vprašanje kandidatov na položaj predsednika. Eisenhower se še ni odločil, ali bo znova kandidiral ali ne. Opozicija pa se glede kandidatov v boljšem položaju, saj ima Stevensona, Kesauverja in nemara še Harrimana. Demokrati pa se pritožujejo, da so glede platforme izigrani. Eisenhowerjeva politika se bori za notranjo zakonodajo.

Ameriški demokratski senator Estes Kefauver

— Z VSEH STRANI SVETA —

ZSSR SPREMENBA V NOTRANJEM MINISTRSTVU

Moskva, 1. febr. (TASS). Prezidi Vrhovnega sovjeta ZSSR je imenoval N. P. Budorova za notranjega ministra ZSSR, namesto dosedanjega ministra Kruglova.

VELIKA BRITANIJA OBISKI IZ ZSSR

London, 1. febr. (Reuter). Sovjetski minister za kulturo Mihailov je danes na povabilo odbora za stike z ZSSR in Veliko Britanijo odpotoval iz Moskve v London. Mihailov se bo v Veliki Britaniji razgovarjal o razširjenju kulturnega sodelovanja med obema deželama.

NORVEŠKA CELO LADJEVE SOVJETSKIH RIBIŠKIH LADIJ V AALESUNDU

Oslø, 1. febr. (AFP). Norveški torpedni čolni so minulo noč ustavili še eno sovjetsko ribiško ladjo in jo pripeljali v pristanišče Aalesund. Sedaj je v tem norveškem pristanišču 14 sovjetskih ribiških ladij skupno z njih poveljniško ladjo. Norveške oblasti poročajo, da so sovjetske ribiške ladje zašle v norveške teritorialnih vodah.

ŠVEDSKA KANDIDATURA ZA NESTALNEGA ČLANA VARNOSTNEGA SVETA OZN

Stockholm, 1. febr. (Reuter). Predstavnik švedskega zunanjega ministrstva je danes izjavil, da se bo Švedska, ko poteče Belgijski mandat, zavela za kandidacijo za nestalno članico Varnostnega sveta OZN.

S TEM JE POLJANIL VEST IZ LONDONA, DA ŠVEDSKI DIPLOMATI V TUJIH DEŽELAH PROUČEJO, KAKŠNO UPANJE IMA ŠVEDSKA, DA BI BILA IZVOLJENA V VARNOSTNI SVET.

ZAHODNA NEMČIJA OTTO JON SE NADALJE V ZAPORU

Karlsruhe, 1. febr. (AFP). — Zvezno vrhovno sodišče v Karlsruhe je sklenilo, da ostane še naprej v zaporu nekdanji načelnik zahodnonemške varnostne službe Otto Jon. Sodišče dvomi, da so ga julija 1954 opeljali iz Zahodnega Berlina, in meni, da bi Jon, ko bi ga začasno izpustili, pobegnil v tujino.

Sodišče je potrdilo aretacijo in sklenilo, da se v pričakovanju nadaljnjih rezultatov preiskave zadeva Otta Jona v treh mesecih ponovno prouči.

ALZIR SPOPADI Z UPORNIKI

Constantine, 1. febr. (Reuter). V zadnjih 24 urah so se okrepile operacije francoskih varnostnih enot proti alžirskim upornikom. Več uporniških skupin je bilo po francoskih poročilih zdesetkanih. Večeraj je bilo ubitih več kot 50 upornikov, 8 pa ujetih. Najhujši spopadi so bili pri Djebel Djelatu in južnozahodno od El Abida. V zadnjem spopadu je bilo ubitih 22 upornikov.

EGIPT PROTI PREKUPČEVANJU Z EGIPŠKIM BOMBAŽEM

Kairo, 1. febr. (Reuter). Takaj je bil dosežen sporazum o sklenitvi trgovinske pogodbe med Egiptom in Zahodno Nemčijo. Zahodna Nemčija kupuje egiptovski bombaž neposredno od Egipta, ne pa po posredovalcih, kot je Švica. Egiptovska vlada

je hkrati zahtevala od švicarske vlade, naj preneha ponovno izvažati egiptovski bombaž. Predstavniki obeh dežel so se večeraj začeli pogajati o sklenitvi plačilnega sporazuma. Egiptovska vlada želi s tem sporazumom zmanjšati egiptovski primanjkljaj, ki znaša 15 milijonov dolarjev.

SUDAN VPRAŠANJE SPREJEMA V OZN

New York, 1. febr. (AP). ZDA in Sovjetska zveza so objavile, da bodo podpre sprejem Sudana v OZN. Sudan se je pred kratkim za to prijavil.

JORDANIJA POLITIČNE OBVEZNOSTI NOVE VLADE

Aman, 1. febr. (AP). Jordanski parlament je večeraj izglasoval zaupnico novi vladi pod vodstvom El Rifaja s 35 proti 3 glasovom. El Rifaj je zavezal, da se dežela ne bo priključila nobenemu paktu, da bo vlada obnovila red v deželi in podprla arabske zahteve Palestine.

ANTILI SREDNJEAMERIŠKA ORABAMBNA ORGANIZACIJA

Antigua, 1. febr. (AP). Tukaj se je začela prva konferenca obrambnih ministrov dežel Srednje Amerike. Na njej so pripravili ustanovitve srednjeameriškega obrambnega sveta, ki bi sodeloval z medameriškim obrambnim svetom v okviru Organizacije srednjeameriških držav. Sklenili so, da bodo ukrenili vse potrebno proti »komunističnemu vplivu« v oboroženih silah teh dežel. Konferenci so prisostvovali obrambni ministri Guatemale, Nikaragve, Kostarike, Hondurasu in San Salvadoru.

Val mraza po vsej Evropi

Celo v sredozemskih krajih temperatura pod ničlo — V severnih krajih švedske do -55° — Sneg v Turčiji

Pariz, 1. febr. (AFP). Hud val mraza je zajel Evropo od Stockholma do Rima. V švedski pokrajini Norland je temperatura padla na 55 stopinj pod ničlo, na laponskem pa na 51 stopinj. Mnogo šol so morali zapreti, nekaj vlakov pa je obtičalo sredi proge. Ladje na Baltičkem morju so vklenjene v led. Švedska meteorološka služba poroča, da je to najhujša zima v zadnjih 50 letih.

Na Danskem je bilo večeraj povprečno 15 stopinj pod ničlo. Trije ljudje so umrli zaradi mraza, na Jutlandu pa je sneg ustavil cestni in železniški promet. Led je začel množično ovirati plovbo po danskih vodah.

Davi zarana je bilo v Londonu -6 stopinj. Temperatura pa še nadalje pada.

Hladni val je zajel tudi Turčijo, kjer so v nekem kraju v severovzhodnem delu dežele za beležili temperaturo -41 stopinj. Cela Anatolija je zasnežena. V Ankarji je bilo -15 stopinj, v Smirni na zahodni obali Egejskega morja, kjer je podnebje običajno blago, je bilo večeraj -8 stopinj. Na nekaterih sredozemskih področjih je snežilo in zato so nemudoma zaščitili plan-taže južnega sadja.

V Gornji Italiji neprestano sneži. Na nekaterih cestah je snežna odeja debela že nad en meter.

Ledeni veter je pihal večeraj prek vse Belgije in je zaradi tega padla temperatura na -10 stopinj.

V Moskvi je temperatura padla na 38 stopinj pod ničlo.

Z R N A I Z N A Š E G A K M E T I J S T V A

Sredstva in cilji

Eden poglobitnih ciljev naše gospodarske politike je omogočiti čim hitrejši napredek kmetijstva, ki je v primeri z današnjim splošnim gospodarskim razvojem in v primeri s stanjem v drugih, gospodarsko razvitih državah, še vedno precej zaostalo. Da je to res, nam najbolje pokaže številke o uoazu živil: v enajstih mesecih lanskega leta smo uvozili za 34 milijard dinarjev živil, medtem ko je znašala celotna vrednost izvoza 75 milijard dinarjev. Vrednost uvoza živil zavzema torej okrog 45% vrednosti našega celotnega izvoza, kar je glede na splošne gospodarske potrebe in glede na stanje trgovinske bilance hudo obremenljivo postavka.

Hkrati pa nam povedo statistični podatki, da je v minulih letih naše kmetijstvo vendarle znatno napredovalo. Tako na pr. je bilo l. 1950 posejanih s pšenico 1.787.000 ha in je znašal skupen donos 1.833.000 ton, medtem ko je bilo 1955. leta posejanih 1.900.000 ha, donos pa je znašal 2.470.000 ton. Lehtarski donos se je v primeri z letom 1950 doignil od 10,3 q na 12,8 q. Tudi pri drugih kulturah smo zabeležili napredek. Celokupen donos našega kmetijstva je v minulih letih presegel predvojni nivo, toda potrebe so v času industrializacije in hitre menjave strukture prebivalstva tako narasle, da smo v primeri z njimi praznoprav malo dosegli. Če pa pogledamo številke, koliko sredstvo smo v minulih letih vložili v kmetijstvo, koliko znaša vrednost investicij in regresov, koliko umetnih gnojil so porabili kmetovalci itd., nam postane jasno, da bi bil napredek kmetijstva lahko znatno večji, če bi vsa ta sredstva posredno racionalno izkoristili in če bi kmetijstvo hkrati z zviševanjem donosov hitreje izgubljalo naravnih in dobivalo blagovni karakter.

Ko govorimo o racionalnosti v razvoju kmetijskega gospodarstva, pa seveda ne pomeni, da nam gre za tisto sumno kmetovalstvo, s kakršnim so se ukvarjali naši veljaki v predvojnih časih, ampak predosem za to, kdo in kako uporablja sredstva skupnosti, kdo in kako napreduje ob pomoči skupnosti: ali napreduje samo nekaj kmetijskih gospodarstev, ki jim ta napredek pomeni bogatstvo ne glede na koristi skupnosti, ali pa napreduje vse kmetijstvo, vsa gospodarstva, velika in majhna, in sicer tako, da je ta napredek navezan na združno organizacijo. Dobra združna organizacija je najboljši sredstvo za čim hitrejšo uresničevanje skupnega, živiljenjsko najugnejša cilja: doseči tak napredek v kmetijstvu, da nam živil ne bo treba več uvažati, da bo trg stalno založen z ustrešno količino kmetijskih pridelkov, da se bo osvobodil vplivov spekulantskih apetitov, da se bo s tem zvišal živiljenjski standard ne samo nekaterih, ampak vseh kmetovalcev, hkrati pa — v tesni povezavi s splošnim razvojem gospodarstva — tudi standard vseh ljudi v mestih in industrijskih centrih. Zdruga, državna kmetijska posestva in druge kmetijske organizacije so sredstvo za dosego tega cilja. Pomoč, ki jo daje država za napredek kmetijstva, torej ni namenjena takemu napredku, karšnega bi si želeli samo nekateri kmetje, nekateri sumni kmetovalci o slabem pomenu besede, ampak napredku, kakršnega zahtevajo skupne gospodarske potrebe o graditvi socializma. Napredka kmetijstva ne moremo ločiti od socializacije vasi — in prav na to pri nas še vedno pozabljamo mnogo ljudi. celo tisti, ki so člani upravnih odborov združnih organizacij.

Ko zadruga delajo obračune, nam po navadi prikažejo samo zunanjo sliko, samo eno plat svojega delovanja: toliko sredstev smo dali za napredek živilnoredje, toliko za umetna gnojila, za investicije itd. Na videz je to po navadi kar lepa slika — toda mnogo bolj v interesu skupnosti in združnega napredka bi bilo, če bi upravnimi odbori analizirali, ali se je zadruga tudi znotraj okreplila: ali je povežala o enoten organizem vse svoje člane, ali pa so pronicnili vanjo sledovi »zadržne tradicije iz predvojnih časov, tradicije povežovanja vaških veljakov, ki ocenjujejo zadržni napredek le po svojem lastnem premoženju in lastnih žepih. Če bi zadruga tako prikazala svoje delo, če bi bilo torej vsakomur razvidno, da so se s skupnimi sredstvi okoristili nekateri preveč, drugi pa premalo ali nič, bi člani sami zahtevali, da se notranje združno živiljenje obrne na drugačen tir in da se izločijo iz upravnega odbora tisti ljudje, ki so pri obravnavanju napredka kmetijstva preveč kratkovidni,

in tisti, ki skušajo z delom v odborih sami sebi napeljevati vodo na mlin. Tako pot bo zahteval osakdo, ki ve, da pri nas ne gre za napredek oziroma bogatstvo posameznih kmetov, ampak za krepitev združnega gospodarstva, kjer bodo vsi kmetje napredovali ob pomoči skupnih, socialističnih sredstev. Od take, socialistične krepitve pa je tudi odvisno, ali se bodo sredstva, ki jih daje skupnost za izboljšanje kmetijstva, tudi skupnosti hitro in potreboma ustrezno vračala. Kaj nam bi pomagalo, če bi traktorji, katerih nakup je omogočila država, prišli v roke privatnikom, bogatim kmetom? Bili bi jim le sredstvo za lastno bogatstvo in za izkoriščanje drugih, revnejših kmetov. In kaj nam pomaga lep donos nekaterih gospodarstev, če pa z njim — ker je skupni donos še sorazmerno nizek — po mili volji spekulirajo in s tem skupnosti več škodijo, kakor koristijo. Kmet, ki mu je le za lastno bogatstvo, ne bo nikdar pripravljen dati skupnosti, kar od njega pričakuje. To ji bo lahko dal le kmet, ki je povezan z zadrugo, ki je pripravljena ob njegovi pomoči prilagajevati svoje kmetovanje zahtevam trga in potrebam skupnosti. Ko govorimo o napredku kmetijstva, na vse to večkrat pozabljamo, zato pa je pri nas tudi med revnejšimi kmeti še vedno mnogo takih, ki jim pojmi glede standarda ne segajo čez meje njihovih parcelic, ki ne razumejo, da je njihov lastni standard odvisen predvsem od tega, ali bodo v okviru kmetijskih združb svoje gospodarstvo čim hitreje prilagodili potrebam našega celotnega gospodarskega mehanizma.

Tudi naša državna kmetijska posestva bi lahko nudila večjo pomoč za splošen napredek kmetijstva, kakor so jo nudila doslej. Njihova naloga ni le v tem, da z modernimi metodami kmetovanja čimveč pridelajo, ampak tudi, da s svojimi uspehi, doseženimi s sodobnimi agrotehničnimi ukrepi, seznanjajo svojo okolico in kažejo privatnim kmetom pot, kako naj gospodarijo, kaj naj pridelujejo. Naša državna posestva so še vse preveč sama vase zaprti in podobna stariim veleposestvom, ki so jih okolišnje vasi le od daleč gledale. Marsikje so dosegli zadiljivo lepe uspehe v živilnoredju, v pridelovanju semenskega krompirja itd. — in zakaj ne bi s temi uspehi seznanili tistih kmetovalcev, ki delajo še po starem in ki novimi metodami verjamejo le tedaj, če jih na lastne oči vidijo.

Naš cilj je, omogočiti čim hitrejši napredek kmetijstva in socializacijo vasi — in tega se moramo vselej zavedati, ko govorimo o kmetijskem gospodarstvu.

F. Sušteršič

Sekcije mladih zadružnikov

Problemi splošne in strokovne vzgoje kmečke mladine postajajo vedno bolj pereči.

Tega se OZZ in okrajni komite LMS za Gorenjsko dobro zavedata in sta zato dala pobudo Glavni združni zvezi LRS in Centralnemu komiteju LMS, da se pri vseh KZ v LRS ustanovijo sekcije mladih zadružnikov, in da pri strokovni vzgoji kmečke mladine pomagajo kmetijski stro-

kovnjaki ter drugi bolj razgledani kmetovalci, pod vodstvom združnih organizacij. S tem, da bodo to skrb prevzele kmetijske zadruga, hočemo doseči dvoje: da se mladina že sedaj navezuje na KZ in da KZ kot najmočnejša kmečka organizacija skrbi za svoj naraščaj ter mu strokovno in gmočno pomaga pri izobraževanju, tako, da bo vzgojila dobre gospodarje-zadružnike.

Škropljenje sadnega drevja

Premalo zanimanja za kmetijske šole

Na Goriškem zelo primanjkuje kmetijskih strokovnjakov, mladina pa se usmerja v druge poklice

V goriškem okraju je pomanjkanje strokovnjakov ena največjih ovir za hitrejši in bolj vsestranski razvoj kmetijstva. Za zadovoljitev vedno večjih potreb inštruktorsko-pospeševalne ter inšpekcijske službe, bi potrebovali Okrajna združna zveza, OLO in občinski ljudski odbori okrog 122 inženirjev, agronomov, kmetijskih tehnikov in drugih strokovnjakov; imajo pa jih komaj 47. Se pravi, da bi samo ti organi potrebovali še 75 visoko in srednješolsko izobraženih kmetijskih strokovnjakov. Tu pa ni všteti vsaj 50 kmetijskih tehnikov, veterinarjev in drugih srednješolsko izobraženih uslužbencev, ki bi jih potrebovali neposredno splošne kmetijske zadruga in državna ter združna posestva.

Potrebe so velike, toda v bližnji bodočnosti ni upati, da bo ves kader mogoče dobiti naenkrat. Najbolj najino je, izpopolniti delovna mesta na okraju in po občinah, da bi ustreznimi kmetijskih organi lahko začeli čimprej reševati pomembne naloge, ki so po-

novi upravni razdelitvi prešle v njihovo pristojnost. Dalje bo treba strokovno okrepiti pospeševalne odseke in odbore pri Okrajni združni zvezi, ki imajo glede na šibkost večine združb še toliko večje naloge.

Samo administrativni ukrepi ne bodo prinesli zaželenega smotra, če si tudi same zadruga ne bodo hkrati prizadevale vzgojiti lasten strokovni naraščaj. Nekateri zadržne organizacije pa celo menijo, da njim strokovnjaki niso potrebni.

Po vojni je pa tudi velik del mladine pokazal hrbet kmetijstvu. V Brdih na primer ali pa v Vipavski dolini je težko dobiti neke mladeničev, ki bi bili pripravljeno študirati na kmetijskih šolah. Kmetijska šola v Ložah pri Vipavi je lani komaj zbrala potrebno število gojencev, da se je pouk sploh lahko začel. Vtem ko je za kmetijsko-gospodarske šole na Tolminkem precejšnje zanimanje, na Goriškem v teh šolah beležijo zelo majhno udeležbo.

Na pobudo nekaterih tovarišev so pri OZZ ustanovili odbor za kmečko mladino, v katerem so kmetijski strokovnjaki in mladinci-zadružniki, predseduje pa mu kmetijski inženir Janez Perovšek. Odbor že dobro deluje in se je lotil ustanavljanja sekcij Mladih zadružnikov pri KZ. Da bi delo čim uspešneje potekalo, je začel odbor delo koordinirati z drugimi organizacijami. Na terenu je bilo že nekaj predavanj, trenutno pa je večji del delavnosti usmerjen v ustanavljanje sekcij. Sedaj imamo že sekcije v KZ Naklo, Martinj vrh, Lučine, Trebija, Selca, ponekod pa še krožke iz prejšnjega leta. V več KZ pa se sedaj pripravljajo na ustanovitev teh krožkov. Kljub začetnim težavam so krožki pokazali že lepe uspehe. Krožek kmečke mladine pri KZ Lučine je že lansko leto dosegel nekaj uspehov v pridelovanju krompirja, zatiranju plevela itd. Lepe rezultate pri organizaciji tečaja so dosegli v Trebiji, povsod pa bodo z delom nadaljevali. Začetek dela je sicer še ozek, se pa polagoma razširja.

Seveda, začetne sile so bile majhne. Primanjkovalo je strokovnega kadra in izkušenj pri delu. Zaradi tega je OZZ poslala 5-člansko delegacijo v LR Hrvaško z nalogo, da prouči sistem dela sekcij »Mladih združar« in da po možnosti njihove uspehe in zamisli prilagodi našim pogojem. Po povratku je ta ekipa začela s smotnim delom in ji je veliko pomagal tudi okrajni komite LMS, saj je na zadnji konferenci mladine za Gorenjsko posvetil tem problemom cel referat. Sprejeti so bili sklepi o vlogi LM pri ustanavljanju in delovanju sekcij.

Strokovna in splošna vzgoja sta zelo potrebni. Razen tega pa imamo velike težave s tem, ko posamezna posestva zaradi slabe obdelave ne dajejo toliko, kolikor bi lahko. Pereč problem je pomanjkanje delavcev, ker so mnogi odšli v industrijo, in pa podcenjevanje kmetijskega poklica kot manjvrednega, umazanega itd. Imamo primere, da kmet ne ve, komu naj izroči svoje posestvo, ker nobeden noče ostati doma na kmetiji. Takih problemov, ki so nam narekovali, da ustanovimo sekcije mladih zadružnikov, pa je mnogo. Kaj bodo delale sekcije? Mladinski aktiv bo na vasi še obstajal in skrbel za politično vzgojo mladine (kjer ga ni, ga bo treba ustanoviti), sekcija pa je ena izmed oblik dela, kjer se mladina strokovno vzgaja in uči za svoj kmetijski poklic, in sicer z raznimi strokovnimi krožki, kot so živilnoredjski, poljedelski, sadjarški, vrtnarski, strojni krožek itd., pač tisti, za katerega je v kraju največ pogojev. Organizirala bo razna predavanja, izlete na dobra posestva, dneve kmečke mladine itd. Organizirala bo tekmovanje koscev in žanjic, tekmovanje za večje hektarske donose, pri praktičnem delu pa obrezovanje sadnega drevja, zatiranje škodljivcev in plevela in podobno. Dekleta bodo obiskovala predavanja o negi dojenčkov, čiščenju in urejanju stanovanj, učila se bodo šivanja, pridelovanja raznega sočivja itd. Vse te stvari imajo sekcije že sedaj v programu in smo zato dolžni vsi, da jim pri delu čimbolj pomagamo. Tako bomo vzgojili dobre gospodarje, kmete-zadružnike. Tega dela bi se morali lotiti tudi v drugih okrajih. Potrebne bi bile tudi razne brošure, namenjene mladim zadružnikom, ker predavanja ne bodo vsega zajela.

Jaka Bogataj

Koristne zanimivosti

RADIOAKTIVNO OBSEVANJE KROMPIRA

Strokovnjaki so ugotovili, da radioaktivno obsevanje vskladitvene krompirja za poldrugo leto prepreči rast poganjkov in ga ohrani svežega, ne da bi mu spremenilo okus. Krompir obsevaajo z uranovimi paličami, ki jih potegnejo iz kope, kjer jih kmetjaki predelujejo. Zaradi prevleke radioaktivnosti puščajo te paličice več mesecev na zavarovanem kraju, da njihova aktivnost porabi. Med čakanjem pa jih uporabljajo kot izdaten vir žarkov za sterilizacijo hrane v konzervah in tudi za obsevanje krompirja.

Ker je to zelo praktično dognanje in bi stroški obsevanja stali mnogo manj, kot znašajo sedaj prevojni stroški iz oddaljenih krajev, se bo okoli kmetovalcem okoli mest najbrže bolj sploščalo jeseni krompir konservirati z radioaktivnim obsevanjem.

SILAŽA POD SNEGOM

V Svič sušijo travo na nmečen način — z električnimi sušilnicami, kjer se trava predela v krmno moko. Edini resni tokme mlado trave v njenem suhem stanju je tam krmni ohrovt. Na žalost je ta kapusni križanec pri nas še malo znan. — Ta ohrovt zraste do dva metra visoko. Zliva zre listje in stebel. Vzdržljiv je proti suši in proti mrazu (vzdržljiv tudi — 29 stopinj). V Sviču ga razsajajo po zgodnjem krompirju. Sejan konec marca do junija, daje krmno avgusta do decembra ali do spomladi, če prezimi.

Krmni ohrovt je torej zimzelena beljakovinata krmna masa, ki jo je treba sušiti v sušilnici, kjer se trave predela v krmno moko. Edini resni tokme mlado trave v njenem suhem stanju je tam krmni ohrovt. Na žalost je ta kapusni križanec pri nas še malo znan. — Ta ohrovt zraste do dva metra visoko. Zliva zre listje in stebel. Vzdržljiv je proti suši in proti mrazu (vzdržljiv tudi — 29 stopinj). V Sviču ga razsajajo po zgodnjem krompirju. Sejan konec marca do junija, daje krmno avgusta do decembra ali do spomladi, če prezimi.

KITAJSKI NAČIN PRIDELOVANJA ŽITA

Iz nujne potrebe, prehraniti na majhnih površinah zemlje več sto milijonov ljudi, so se Kitajci, najstarejši poljedelski narod na svetu, že v starih časih domislili, da obdelujejo žitna žita prav tako kakor pri nas koruzo. V razdalji 20 krat 20 m posade po tri ravnice ali drugača žita. Ko požene po treh tednih rastlinca tretji list, odstranijo odvečne liste tako, da na vsakem mestu ostane le ena rastlina. To rastlino obsujejo, da gledajo le vrhovi listov iz zemlje. Rastlina obrata rastlina požene iz zasutih kolene prav spodaj šope koreninice, više pa 5 do 10 novih blisk, tako imenovanih obrastnikov. Čez tri tedne, ko dobljo tri obrastnike tretji list, rastlino ponovno obsujejo ter dobe od teh obrastnikov nove obrastnike drugega reda. Po možnosti ponovno to še tretjič. Tako zraste iz enega žrna cel grmeček, ki s svojimi močno razvitimi koreninami kljubuje suši, s močno, do 2 metra visoko slamo pa v vetru in dežju ter se tako obvaruje pred plevelom. Medtem ko bi bila posamezna bilka izpostavljena mnogim nevarnostim, se jih po taki obdelavi strne celo gruča okrog matične rastline in lahko kljubuje vsem nepriklarnim. Ko žito doraste, ugotovi veličasten pogled: dvajset do petnajst centimetrov dolga klasa vrhovi v vetru, saj je pogrnalo iz enega žrna 30 do 50 klasov z 80 žrni. Donos se s tem potrojil, celo potrojil. Tak način obdelave le sicer zamuden, a vendar se izplača velikim tiam, kjer ljudje nimajo velikih obdelovalnih površin.

Gozdarske odseke ustanavljajo

Razlika med državnimi in zasebnimi gozdovi v mariborskem okraju je tako velika, da je ni težko opaziti. V zasebnih gozdovih je še vedno mnogo goličav, ki jih lastniki pogozdujejo zelo počasi. Tudi pri čiščenju in negi gozdov še daleč zaostajajo za delom v državnih gozdovih. Nekateri lastniki gozdov tega dela ne zmorejo sami, delavcev pa ne morejo dobiti, drugi pa menijo, da gozd ne rabi nobene nege.

Gozdna gospodarstva zaposlujejo precej strokovnjakov in kvalificiranih gozdarjev ter mnogo delavcev, ki opravljajo potrebna dela. Zasebni lastniki gozdov pa so bili dolgo časa prepričani samim sebi. V njihovih gozdovih se je poznal vpliv gozdarjev skoraj samo pri določanju, katero dreve lahko posekajo. S tem je bilo pre-

prečno pretirano izsekavanje gozdov, premalo pa je bilo storjeno za to, da bi v gozdovih zrastle čimveč lesa. Nekateri kmetijske zadruga so imele sicer tudi lesne ali gozdno-lesne odseke, ki pa so navadno skrbeli samo za odkup lesa, ne pa tudi za gozdove.

V zadnjih tednih pa so posvetile kmetijske zadruga v mariborskem okraju precej skrbi tudi gozdom. Na mnogih sestankih zadružnikov so se pomenili o tem, kakšne naloge čakajo kmetijske zadruga v gozdarstvu in kaj bi lahko naredile že letos. Pri nekaterih kmetijskih združbah so v tem času že ustanovili gozdne odseke, pri drugih pa jih pripravljajo. Z ustanovitvijo gozdnih odsekov lesne ukinjaajo oziroma združujejo z gozdnimi, ki bodo

imeli mnogo širši delokrog, kot so jih imeli prejšnji.

V tem kratkem času se še niso mogle pokazati najustreznejše oblike dela gozdnih odsekov pri kmetijskih združbah. Po ugotovitvah sedanjega stanja v zasebnih gozdovih pa sestavljajo programe za letošnje leto. Razen strokovnih nasvetov bodo lastnikom gozdov pomagali tudi z delovno silo. Nekateri lesni odseki so že odkupovali les na panju, če ga lastnik ni mogel posekati sam. Imeli so svoje gozdne delavce, ki pa jih navadno niso mogli zaposliti vse leto, temveč samo v času sečnje. Gozdni odsek bo prevzel take delavce. Razen za sečnjo lesa jih bo uporabljal še za popravilo in graditev novih gozdnih cest ter druga gozdna dela in jih tako zaposliti vse leto. Menjajo, da se bo o tem moč sporazumeti z upravo Gozdnega sklada v Mariboru, ki bo lahko vsa vzdrževalna dela na cestah na področju kmetijskih združb, ki bodo imele take gozdne odseke, opravil z njihovimi delavci. Gozdni odsek bo nudil lastnikom gozdov delavce tudi za pogozdovanje in druga dela.

Gozdni odseki pri kmetijskih združbah v mariborskem okraju bodo lahko odigrali važno vlogo v gozdarstvu, če bodo svoje naloge uspešno opravljali. Od 120.000 hektarjev gozdov v okraju je namreč 73.000 ha zasebnih, kar je skoraj toliko kot vseh kmetijskih površin. Zato bo v nekaterih kmetijskih združbah gozdni odsek lahko postal najvažnejši pospeševalec gospodarstva. Kmetijske zadruga, ki bodo imele dobre gozdne odseke, pa bodo še letos prevzele vso skrb za izvedbo občinskih gozdno-gojitvenih načrtov na svojem področju.

P.

Pomeniti se je treba

Iz dela Kmetijske zadruge v Gornji Radgoni

V pisarni Kmetijske zadruge Gornja Radgona je v nedeljo dopoldne navadno živahno. Člani zadruge najdejo tamkaj svojega predsednika, pa tudi druge aktivne zadružne delavce. Čelo z živilnoredjskim se lahko pomenijo o raznih vprašanjih. Nekateri zadružniki so se na to že kar navadili in radi stopijo po nasvet, kako bi kako stvar najbolje uredili ali kako bi si pomagali v kaki težavi. Včasih se pojavijo kaka vprašanja, ki zanimajo več kmetovalcev, zato se razvijajo širši pomenki. Takl obiski v pisarni kmetijske zadruge zblizuje člane z vodstvom vplivajo pa tudi na gospodarjenje. Pričakujejo, da bo v pisarno kmetijske zadruge prihajalo vedno več članov, saj so vrata odprta slehernemu zadružniku.

Vodstvo Kmetijske zadruge Gornja Radgona je uvedlo še druge stvari s člani. Zadruga ima več kot 300 članov v mestu in okolicih vaseh. Skraj vsak mesec sklicuje upravni odbor sestanke zadružnikov v vsaki vasi, na katerih se pomenijo o važnejših stvareh in nalogah v kmetijstvu. Vodstvo kmetijske zadruge je pripravilo v sodelovanju s Socialistično zvezo tudi strokovna predavanja iz kmetijstva, ki bodo v zimskih mesecih v vsaki vasi. Pri predavanjih pomagajo tudi strokovnjaki kmetijskega gospodarstva.

P. J.

ŠKROPIMO SADNO DREVJE a ne uničujemo pri tem divjadi in rib

Čas za zimsko škropljenje sadnega drevja proti kaparju je zelo ugoden. Nekeje so s škropljenjem že začeli, druge še bodo. Pri tem ne bo odveč, če v nekaj besedah opozorimo na nevarnost, ki preti domačim in divjim živalim, pa tudi ribam v potokih in rekah, od rumenih zaščitnih sredstev, ki jih pri škropljenju uporabljamo pod imenom »Kreosan« in »Rumenec«. Ta sredstva se uporabljajo za zimsko škropljenje sadnega drevja in so zelo hud strup, žal ne samo za insekte, ampak za vsa živa bitja. Smrtna doza za toplotno živali znaša okrog 26 milijagramov na kg žive teže. To je doslej zahtevalo že več primerov celo človeških smrtnih žrtev, precej pa so ta sredstva zastrupila tudi domačih živali, divjačine, zlasti pa ribjega zaroda. Ameriški kapar je najbolj razširjen v doli-

nah naših rek, ki so preprečeni z mrežo potokov. Tam je mnogo rib, ki se v teh mesecih drste. Če je drevje blizu teh potokov, se zastrupitev neizbežna, ker pada del škropiva naravnost v vodo in jo zastrupi. Voda pa zastruplja tudi kepe soli, dimetro-ortokreozola, ki ostanejo na travniku in jih topi dež ter odnaša v potok. Mnogi sadjarji izpirajo v potokih tudi posodo, aparate itd. Možnosti zastrupitve so torej velike. Kako bomo zastrupitev preprečili? Potrebno je le več pazljivosti. Sadjarji se morajo zavedati, da škropljenje sadnega drevja proti kaparju z rumenimi sredstvi škoduje nepredvidno ali celo malomarno ravnanje s temi sredstvi pa lahko povzroči ogromno škodo divjačini, ribištvu in celo domačim živalim.

Uspeh je le dosežen

Mladina v Kobaridu in v vsej občini marljivo dela; sodeluje v vseh društvi, pomaga pri vseh proslavah, povsod se vidi njeno delo. Mladinska organizacija pa se je utrdila šele v zadnjih mesecih. Utrjuje se pa še posebno sedaj, ko mladina tekmuje in se pripravila na volitve. Ker so pa aktivni po vaseh bolj šibki, deluje pri Občinskem komiteju LMS — kmečka komisija, kot jo neuradno nazivajo. Ta bo skrbelo za dvig dejavnosti mladine po kobaridskih vaseh. Nad vsako vasjo oziroma vaškim aktivom pa ima pokroviteljstvo en član komiteja, ki aktivu pomaga tudi s strokovnimi in političnimi predavanji.

V Kobaridu delata razen kluba mladih proizvajalcev še dva aktivna. Drugi aktiv — v dijaškem domu — obstaja šele nekaj mesecev. Mladi člani so nedavno dobili na svečanem sestanku mladinske izkaznice. Da so dobri mladinci, so pokazali s svojimi spričevali. Upravnica internata ima v mladinskem aktivu močno oporo za svoje delo.

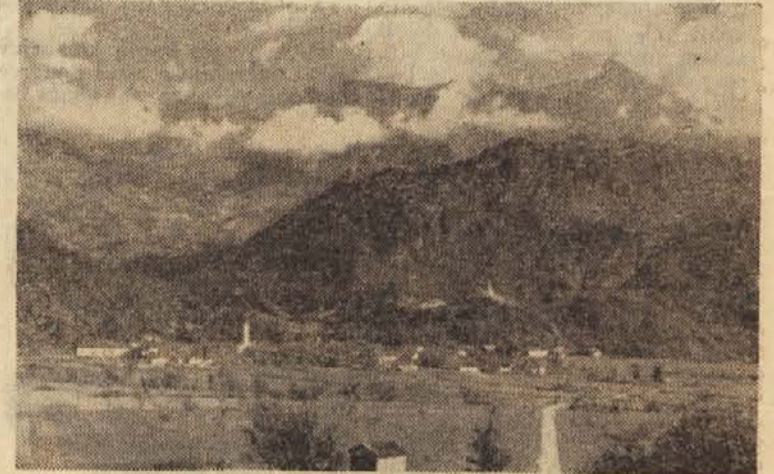
Kaj pa mladina dela v prostem času. V Kobaridu je telovadnica, kino, pogosti nastopi in gostovanja. Nedavno so odprli tudi čitalnico, ki je zaenkrat še precej prazna. Zdi pa se, da šaha ne znajo igrati drugje kot v hotelu. Tudi strelci se urijo v posebni sobi v telovadnem domu. Precej drugače pa je po vaseh. V Krudu često nastopa prosvetno društvo. V Vrsnem se mladina, zlasti ob nedeljah, zbira v šoli, kjer jim je na razpolago šolski radio, knjige, šah. Na Livku pa nekateri smučajo, a večji del zapravlja mladina časa v gostilni. V Breginjcu imajo celo

avto-moto krožek. V Drežnici so tudi igrali, a v Drežniških Ravnah so kljub pozni jeseni nastopili 20. novembra 1955 z dvema igricama kar na prostem.

Sedaj jih najbolj zanima tekmovanje CK in LMS, ki pa gre h kraju. Zaključeno bo že 15. februarja. Tu jih pa nekaj žuli. Začetek tekmovanja je bil 15. avgusta 1955, a razpisano je bilo že prej. Mladinci niso dobili tekmovalnega programa. Koncem septembra je nov odbor sestavil tekmovalni program, ki je bil širši od uradnega, kot so kasneje izvedeli. Tako so začeli tekmovati šele oktobra. Pred tem so naredili precej udarniških ur pri urejanju telovadnega parka.

Cetudi ne bi dosegli prvega mesta, je važno dejstvo, da so organizacijo utrdili in razgibali mladino.

P. T.

Kobarid s Krnom v ozadju

Kako posluje Ljudska knjižnica v Tolminu

Najstarejša bralka ima 87, najmlajši bralec pa 5 let

Leta 1955 je bilo za tolminsko knjižnico leto sprememb. Predvsem je bil poslovni čas za stranke podaljšan, tako da je zdaj knjižnica odprta vsak dan dopoldne in popoldne, honorarna knjižničarka pa je postala redna namestnica. Dalje je bila v polnem času popolnoma na novo urejena vsa knjižnična zbirka. Lani je knjižnica dobila 732 novih knjig: 250 so jih nabavili v okviru knjižne akcije, 100 jih je darovala sindikalna podružnica podjetja Planika v Tolminu, 72 Slovenska kulturna gospodarska zveza v Trstu, ostale pa so bile nabavljene deloma v tolminski knjigarni, deloma pa direktno od založb. Ob koncu leta je bilo v knjižnici 4590 knjig.

Tudi število vpisanih članov je naraslo v preteklem letu od 427 do 595. Najstarejša članica je stara 87 let, najmlajši pa so pet let stari pionirski in pionirke. V preteklem letu si je 4579 čitateljev izposodilo 7405 knjige. Med bralci je na prvem mestu mladina, na drugem so nameščenci, na tretjem go-

spodnje, na četrtem delavci in na petem kmetje. Izposojenih je bilo največ leposlovnih knjig in med tem več prevodne kot izvirne literature.

Knjižnica se je vzdrževala z dotacijo Ljudskega odbora mestne občine Tolmin. Lastnih dohodkov je imela 46.750 din; upoštevati pa je treba, da zaradi preurejanja knjig niso izposojali dva meseca.

Iz navedenih števil je razvidno, da je zanimanje za knjigo v Tolminu in v okoliških vaseh veliko in vedno večje. Na žalost pa tolminska knjižnica nima čitalniškega prostora in to ljudstvo zelo pogreša. Da bi lahko uredili čitalnico, bi bilo nujno preseliti knjižnico v nove večje prostore. Prav tako nujna bi bila nabava novega inventarja, saj so omare, ki niso niti napravljene za potrebe knjižnice, vse prenapolnjene s knjigami, ostalega inventarja pa sploh ni.

M. F.

Našim bralcem, gospodarskim in drugim organizacijam na Koprskem

V podružnici »Ljudske pravice« v Kopru (prostori ribarnice na nabrežju Jugoslovanske armade) sprejemamo vsak dan — razen v nedeljo — med 16. in 18. uro nova naročila za list, reklame in male oglase, objave, osmrtnice in zahvale. V podružnici nudimo tudi pojasnila, vtem ko lahko dopisniki in bralci oddajajo v njej prispevke za list ter posredujejo našim sodelavcem razne informacije.

Prometna nesreča zaradi premajhne previdnosti

Dne 31. januarja okoli 14. ure je vozil iz Ljubljane proti Litiji boljši avtomobil in precej hitro avtofurgon. Na nekem ovinku v vasi Doie je iz nasprotne strani pripeljal tovorni avtomobil tov. Anton Štibel. Voznik sta drug drugega še dovolj zgodaj opazila, tako da je tovrstni avtomobil zapeljal na desni rob ceste, voznik avtofurгона pa je hotel vozilo hitro zavreti. Zaradi poldenotnosti ga je zaneslo tako, da je v zadnjem delu avtofurгона zadel v sprednji del tovornjaka, s sprednjim delom pa v telefonski drog ob cesti. Škoda je za približno 50.000 dinarjev.

S SEJE URBANISTIČNEGA SVETA PRI OLO PTUJU Strokovnjake potrebuje vsaka občina

Na drugi seji sveta za urbanizem pri Okrajnem ljudskem odboru v Ptujju, so bili prisotni tudi tajniški občinski ljudskih odborov, ki so skupaj s svetom razpravljali o odlokih, katere bo treba izdati za uporabo zemljišč v gradbene namene. Seji sveta je prisostvoval tudi predsednik sveta za urbanizem LRS tov. ing. Marjan Tepina. V razpravi so tajniški občin povedali, da so v vseh občinah pričeli ustanavljati komisije za sestavo predlogov za odloke o uporabi zemljišč v gradbene namene, vendar delo ne napreduje, ker nimajo povsod strokovnih moči, ki bi to delo vodile. Glede tega so občinski ljudski odbori pokazali vse premočno pobude in čakanje, da jim okrajni ljudski odbor preskrbi strokovnjake, namesto da bi se sami pozanimali zanje. Nadaljnji pogovor na seji sveta je potekal o vprašanju arheoloških zemljišč, ki so pod spomeniškim varstvom, ter o gradnji enostanovanjskih hišic na Bre-

gu pri Ptujju, ki so vse med ob Mariborski cesti. Na tem mestu bo nadalje prepovedana vsaka gradnja, zamašene bodo samo vrzeli in to z enonadstropnimi hišami. Tov. ing. Marjan Tepina je omenil v razpravi predvsem vlogo kmetijskih strokovnjakov v urbanističnem svetu, ki morajo paziti, da ne bodo agrarna zemljišča uporabljena za gradnjo hišic.

Na seji urbanističnega sveta je predsednik obrazložil dogovor zainteresiranih podjetij in ljudske oblasti o gradnji nove prometne ceste Ptuj—Kidričevo in Kidričevo—Slovenska Bistrica. Cesto bodo najbrž začeli graditi že letos. Gradnja bo potekala v treh etapah: prvo od Ptujja do Kidričevega, drugo od Kidričevega do Pragerskega in končno od Pragerskega do Slovenske Bistrice. Razen tega je na seji sveta bilo govora tudi o rekonstrukciji ceste v Šikolah, ki jo je treba prilagoditi potrebam nove ceste v Kidričevo.

B R A L C I N A M P I S E J O

V Ptujju: Kavarna ali skladišče?

Prostori bivše kavarne in restavracije »Evropa« v Ptujju so že skoraj celo leto neizkoriščeni in na njih še vedno leži senca likvidacije. Zadnji čas se je za te prostore začela z vso vnemo potegovati veleblagovnica »Merkur«, ki hoče v njih urediti skladišče za pohištvo po zgledu nekaterih trgovskih hiš v večjih mestih. Pri teh željah je dobila veleblagovnica podporo ljudi, ki gledajo na ponovno otvoritev kavarne v Ptujju z ožkega, lokalnega stališča, češ da kavarna v Ptujju ni potrebna, ker je za sam Ptuj že dovolj manjših lokalov. Razen tega si mnogi predstavljajo pod pojmom kavarne bivšo kavarno, ki je bila navadna pivnica in kjer je bila postrežba in kakovost uslug pod vsako kritiko. Ti zastopniki težnje veleblagovnice ne pomislijo, da ima Ptuj velike možnosti za razvoj turizma in da je reprezentativen lokal v srednjem mestu potreben. Noben tujec se namreč ne bo ustavljal v stranskih ulicah, kjer predlagajo otvoritev kavarniških prostorov v sklopu kakšne gostilne. Veleblagovnica »Merkur« opravičuje svoje težnje s tem, da so prostori bivše restavracije »Evropa« v Ptujju in neprimerni za gostinski obrat in da bi bilo treba vložiti v ureditev le-teh mnogo sredstev. Vprašanje je, ali ne bo vlaga škodovala tudi pohištvo veleblagovnice. Na to

vprašanje predstavniki »Merkurja« samozavestno pojasnijo, da bodo te prostore popolnoma renovirali.

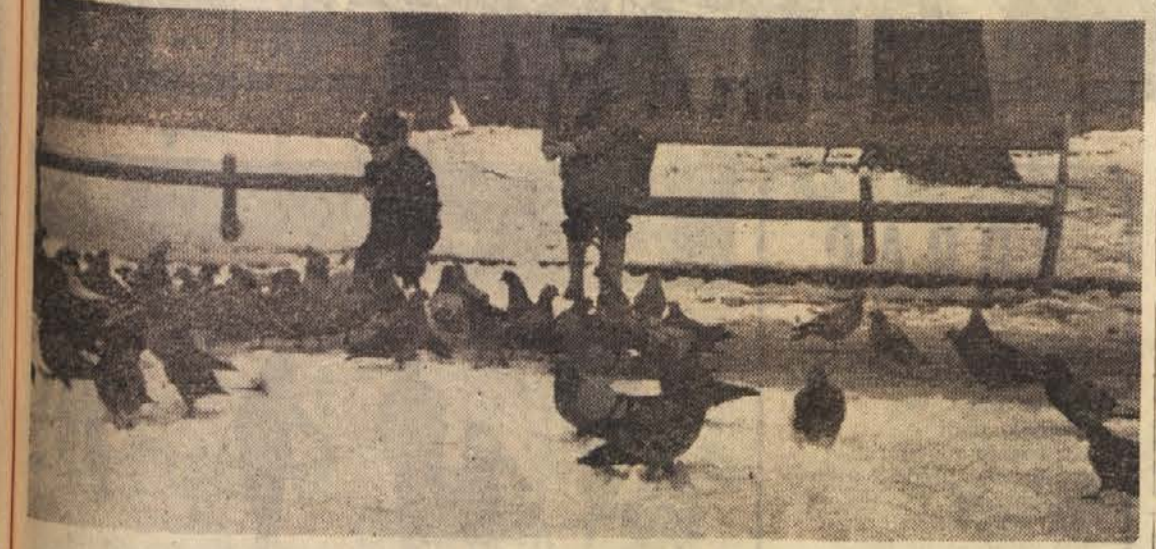
Upati je, da bo občinski ljudski odbor gledal na dodelitev teh prostorov s širšega gledišča in odločil v prid koristnejši pobudi in da bo Ptuj končno dobil gostinski obrat, v katerem bo tujec in meščan solidno postrežen, kar bo močno pripomoglo razvoju turističnega zanimanja za mesto.

—mr.

Pritlične hiše bi lahko imele tudi podstrešna stanovanja

V Zagorju je med perečimi vprašanji gotovo na prvem mestu pomanjkanje stanovanj. Iz leta v leto narasča število prosilcev za stanovanja. Ze sam prirastek prebivalstva zahteva več stanovanj. Z ustanovitvijo komune se je vprašanje stanovanjskih prostorov še poslabšalo, ker prihajajo v Zagorje novi uslužbenci.

Rudnik je sicer vsa leta po osvoboditvi gradil stanovanjske hiše, vendar pa to ni bilo dovolj. Veliko je k omiljenju stanovanjske stiske pomagala stanovanjska zadruga. Le-to so ustanovili takoj po osvoboditvi leta 1946. Takrat je štela približno 20 članov. V desetih letih dela je žela lepe uspehe. Število članov je naraslo na 203. Člani zadruge so po osvoboditvi zgradili 60 eno- in dvostanovanjskih hišic. Lani, ko so bili kreditni pogoji bolj ugodni, so začeli graditi še 130 hišic. Vendar se je pa poka-

V parku pred mariborskim gledališčem

Take pobude je treba podpirati

Prebivalci Moravce so prispevali 2.000.000 din v materialu, denarju in delu za zgraditev gasilskega doma in prosvetne dvorane

Ko so se prebivalci Moravce v Prekmurju odločili, da si bodo zgradili nov gasilski dom in veliko prosvetno dvorano, ki bosta zaradi zmanjšanja gradbenih stroškov pod eno streho, so takoj začeli pripravljati gradivo. Sami so naredili 45.000 zidakov, nakopali in navozili na gradbišče gramoz in pesek. Tudi ves les, ki je bil potreben za gradnjo, so prispevali brezplačno. Tako so pripravili večino gradbenega materiala, ne da bi potrebovali kaj denarja. Razen tega so prebivalci prispevali še 2.000.000 din v denarju za nakup apna, cementa in drugega materiala. Ko so to pripravili, so začeli zidati s sklepom, da bodo vse pomožne delavce, ki bodo potrebni pri gradnji, prispevali brezplačno.

Nova stavba je že pod streho. Ker so imeli dovolj gradbenega materiala, je velika 22 x 16 m, dvonamenska pa meni 128 m², kar bo zadostovalo tudi za veliko vas, kot so Moravci. Prebivalci so vložili

lastnega materiala in denarja ter prostovoljnega dela za okoli dva milijona din. To pa še ni dovolj za dokončno ureditev, prebivalci pa zaenkrat ne morejo prispevati potrebnih sredstev, zato so moralni delo ustaviti in ureditev prostorov odložiti za nedoločen čas. Potrebovali bi še okoli 500.000 din, a ne morejo dobiti kredita — čeprav jim je bil že objavljen — niti podpore. Občinski ljudski odbor Martjanci je sicer pripravil podpori jih, vendar jim gotovo ne more pomagati, dokler ne bo imel letnega proračuna, v katerem bo predvidel sredstva tudi za tak namen.

Podobne želje, da bi si zgradili prosvetno dvorano, gojijo tudi prebivalci drugih krajev mariborske občine, predvsem v Čikeški vasi, Lončanovcih, Sebeborcih, Tešanovcih in Bogojini. V navedenih krajih so prebivalci pripravljali graditi z lastnimi sredstvi, če bi le lahko dobili še nekaj kredita ali podpore, da bi gradbene stroške lahko razdelili na več let. Take pobude bo treba podpirati, pravijo na Občinskem ljudskem odboru v Martjancih, kajti prosvetne dvorane bodo mnogo koristile pri izobraževanju ljudi in oblikovanju socialistične miselnosti na vasi.

P.

Obrtna podjetja se branijo vajecev

Na območju komunne Jesenice je zaposlenih več kot tisoč ljudi. Na tako veliko število delavcev pa je le nekaj 400 vajecev in še teh je več kot polovica zaposlenih v železarni. Le-ta imajo vse pogoje, da dobe v obrtni, vajeniški in metalurški industrijski šoli, vajeniški in srednješolski šoli vse potrebne kvalifikacije, povsem drugače pa je v vajecev, ki so zaposleni pri državnih in zasebnih obrtnikih. V jeseniški občini je 232 državnih in privatnih obrtnih podjetij, zato je 200 vajecev odločno premalo in se utegne maščevati pri razvoju obrti. 49 obrtnikov nima sprejemajo vajece kot ceneno delovno silo, saj so vajecci pri privatnikih čisto brez učnih pogojev, niso socialno zavarovani, ne prejemajo predpisanih nagrad, niti ne dopustov. Popolnoma drugače pa je v državnih podjetjih. Tu se branijo vajecev zaradi dajatev. V privatem sektorju pride na 3 kvalificirane delavce 7 vajecev, v državnem sektorju pa je podoba popolnoma drugačna. Tu se zaposleni ni nobenega vajeceva. Tako se pojavijo dajatev slabe možnosti za zaposlovanje naše mladine in s tem v skladu z našo kadrovsko politiko. Zato bodo moralni čim prej začeti usmerjati mladino v poklice, ki so ljudem nujno potrebni.

Novi zdravstveni postaji v Slovenskih goricah

Zdravstveni dom v Lenartu v Slovenskih goricah ni zmožal z enim samim zdravnikom zdravljenja vseh bolnikov v občini, ki ima približno 20.000 prebivalcev. Nekateri kraji so bili oddaljeni od zdravniškega centra 15 km. Zato je Občinski ljudski odbor Lenart pripravil že daljši čas razširitev zdravstvenega omrežja. Uspešno mu je dobil dva nova zdravnika, od katerih je eden že prišel, drugi pa bo prišel čez dva meseca.

S 1. februarjem so odprli v Zgornji Ščavnici novo zdravstveno postajo, čez 2 meseca pa bodo odprli še eno v Cerkevniku. Prostore imajo že zagotovljene in tudi opremo. Instrumente so dobili s pomočjo Okrajnega ljudskega odbora Maribor, ki jim pri organizaciji zdravstvenega omrežja precej pomaga. Zdravstveni postaji bosta skupno z Zdravstvenim domom v Lenartu ena ustanova. Na zdravstveni postaji Cerkevnik bo zdravnik ordiniral 2-krat ali 3-krat tedensko, kakor se bo pokazala potreba, ostale dneve pa bo pomagal v zdravstvenem domu.

Zdravniški — uslužbenec zdravstvenega doma ne bodo imeli v prostem času privatne prakse. V zdravstvenem domu so imeli že doslej urejeno tako, da so tudi zdravljenje samoplačnikov obravnavali preko blaginje ustanove iz nje nagrajevajo zdravniška po opravljenu delu. Tako so se izognili nevarnosti, da bi se pojavila razlika pri zdravljenju tistih bolnikov, ki so plačali sami in zavarovanci socialnega zavarovanja. Tudi v bodoče bodo delali tako.

Zdravstveni dom v Lenartu je ustanova s samostojnim finančnim računom in je s svojimi dohodki tudi kril vse izdatke. Splošna ambulanta je sicer imela v nekaterih mesecih več izdatkov kot dohodkov, kar pa so knili s presežki dohodkov z obne ambulante. V zdravstvenem domu je tudi posvetovalnica za matere in otroke in za noseče žene. Protituberkulozni dispanzer je prav tako v zgradbi zdravstvenega doma, vodi ga pa zdravnik, ki pride vsako sredo iz Maribora, in tudi vzdržuje ga okraj.

Pred dnevi je Občinski ljudski odbor Lenart priključil zdravstvenemu domu tudi reševalno postajo, ki je bila prej pri Rdečem križu Lenart. Avto reševalna postaja ima mnogo voženj in precej dohodkov. Ker je že zelo star, pa

NAŠI RAZGOVORI „Razmišljamo o novih proizvodih“

Najn razgovor ni trajal delj kot deset minut, vendar je tovarnik Jager Jože, predsednik delavskega sveta v Litostroju v tem kratkem času nazival, čeprav le v grobih obrisih, poglobljene probleme, s katerimi se zdaj ukvarjajo v podjetju.

»Razmišljamo in že tudi sklepamo o tem, da bi začeli proizvajati nekatere nove artiklice. Spričlo sprememljene situacije v indestičijski politiki glede hidrocentral bomo imeli v Litostroju več nezakoriščenih kapacitet. Da bi pa to urtel kolikor moč zapoznili, bomo začeli proizvajati nekatere nove artiklice, zlasti take, ki jih je treba še uvažati. Gre za take stroje oziroma opremo, za katero podjetja naročniki ne potrebujejo posebnih investicijskih sredstev, maroeč jo lahko nabavijo iz splošnih amortizacijskih sredstev. Take stroje in opremo nameravamo izdelovati za rudnike, za usnjarsko, kopskino predelovalno in tudi drugo industrijo. Med reško ladjeladnico 3. maja in našim podjetjem pa je že neke vrste kooperacija, ker dobavljamo tej ladjeladnici ladijske vijake in razne jelekne odličke. V proizvodnji teh artiklov imamo že nekaj izkušenj in bomo s tem delom nadaljevali. Naša modelarna pa se bo pričlo nastale situacije deloma preusmerila tudi v pohištveno mizarstvo.«

Glede vpliva stanovanjske stiske na izkoriščanje proizvodnih kapacitet v Litostroju pravi tov. Jože Jager takole:

»Primanjkuje nam delovne sile, ker nimamo za ljudi dovolj

stanovanj. Tudi zato lahko v manjši meri izkoriščamo naše kapacitete, kot bi jih sicer mogli. Vendar smo se tega problema že lotili. Po sklepu delavskega sveta je bila ustanovljena stanovanjska zadruga, ki deluje od jeseni ter šteje trenutno 56 članov. Zgrajeni so že temelji kakih 15 hiš, vseh hiš, ki jih bomo gradili letos po etapah, pa bo 59. To bodo pritične in enonadstropne hiše tako imenovanega vrstnega tipa, ki jih gradimo med Vodnikovo in Celovško cesto. Parcele, sredstva in gradbene kapacitete za gradnjo teh hiš so že zagotovljene. Interesentov za gradnjo hišic je precej. Ukvarjamo pa se z mislijo, da bi v prihodnje gradili take hiše tudi na dravelskem področju. Toda to je seveda šele groba zamisel. Predvidoma maja letos bo dograjen tudi naš XVI. stanovanjski blok s 24 stanovanji.«

In drugi problemi?

»Plačni sistem v podjetju izpopolnjujemo. V tarifni pravilnik smo že vnesli nekatere nobitvene spremembe oziroma dopolnitve. Gre nam za to, da bi uresničili učinkovit premijski sistem. Tudi v našem podjetju je bilo čutilti težnja, da bi bile premije samo nekakšne dodatne plače. Stremimo pa za tem, da bi bilo izplačilo vsake premije ekonomsko utemeljeno, da bi premiranje neposredno ali posredno učinkovito vplivalo na znižanje lastne cene, ker so cene naših izdelkov eden izmed važnih problemov podjetja.«

M. Z.

Novice iz občine Straža-Toplice

Letos praznuje Prostovoljno gasilsko društvo v Toplicah 75-letnico svojega koristnega delovanja. Toplički gasilci bodo v jubilejnem letu pripravili več prireditev, nastopit, uvod v njihovo proslavljanje pa je bil nedavni letni občni zbor, na katerem so bili tudi zastopniki množičnih organizacij, KUD »Maks Henigman«, Kmetijske zadrage in Ljudske milice. Pregledali so dosedanje delo in sklepali o bodočem, predvsem pa se bodo pripravili na glavno slovesnost v juniju, ko bodo razvili društveni prapor.

Prejšnji teden je bil zaključen dvodnevni kmetijski tečaj, na katerem je 70 gospodarjev poslušalo predavanja kmetijskih strokovnjakov o sadjarstvu, vinogradništvu in živinoreji. Kmetijska zadruga v Toplicah s takim izobraževalnim delom dviga zanimanje svojih članov za umno kmetovanje, ki kaže v Poljanski dolini največji napredek zlasti v živinoreji.

22. januarja je bil v Straži koncert pevskega zbora Svobode, ki je lepo uspel. Pevci so pod vodstvom šolskega upravitelja Borisa Plantana pripravili zanimiv spored narodnih in umetniških pesmi. Gospodinjski tečaj je letos v Gornji Straži.

NAŠIM MLADIM BRALCEM

SEDEM MESARJEV in sedem komarjev

Slo je sedem mesarjev, res, sedem mesarjev, da bi kupili sedem volov, o, sedem pitanih volov. Če pa ne bomo dobili sedem volov, o, ne bomo dobili, so rekli, bomo kupili sedem kozličev, res, sedem tolstih kozličev.

dolgo, dolgo nisem pokusil pečenke...

A je zavpilo nanj prvih šest mesarjev:

»Nismo zate kupili komarjev, nismo, bi rekli. Če imaš denarce, boš dobil pečenko. Če nimaš de-

Tisti siromak pa ni bil siromak, temveč je bilo Dobro srce. To hodi od človeka do človeka in pregleduje, kakšno ima kdo srce. In ker ta siromak ni bil siromak, je tako zagodel trdosročnim mesarjem. Splaval je za njimi in ukazal tistim komarjem, ki so jih vodili trdosročni mesarji: »Dvignite se in odletite!»

Takrat se je dvignilo v nebo šest komarjev, o, šest komarjev, in so odnesli šest trdosročnih mesarjev. Od takrat nihče več ni videl tistih šest komarjev in tudi ne tistih šest mesarjev, o, tistih šest trdosročnih mesarjev...

Ostali je le sedmi mesar, najmlajši mesar, in njegov komar. Nevidno je pristopilo Dobro srce in spregovorilo: »Tj komar, ti sedmi komar, ko te bo dobri mesar domov prignal, postani velik ko Triglav...»

Res ga je sedmi mesar domov prignal in je postal komar velik ko Triglav, o, ko Triglav...

Sedmi mesar je povabil vse siromake na kolino, o, na mastne koline! Jedli so devet dni in devet noči, da, devet dni in devet noči, pa se še poznalo nič ni...

Eno komarjevo kračo sem dobil tudi jaz, da!

Ko sem jo nesel domov, mi je padla iz rok. Ojoj! S tako težo je smuknila na tla, da se je zarila deset metrov globoko v zemljo!

Ves nesrečen sem gledal v jamo. Bil sem ob kračo!

Tedaj pripleza iz jame mravlja. Lahko si mislite, kako sem bil vesel, ko sem videl, da mi je prinesla iz jame komarjevo kračo! Leopold Suhodolčan

narce, pa je ne boš dobil...

In slo je dalje šest trdosročnih mesarjev in so gnali šest težkih komarjev...

Sedmi mesar, najmlajši mesar, pa je ostal in dejal siromaku: »Pa pojdi k meni na kolino!»

Potem je šel dalje tudi sedmi mesar, najmlajši mesar, in za njim je stopical pitani komar...

čev. Če pa ne bomo dobili sedem kozličev, o, ne bomo dobili, so rekli, bomo kupili sedem petelinov, res, sedem debelih petelinov. Če pa ne bomo dobili sedem petelinov, o, ne bomo dobili, so rekli, bomo kupili sedem komarjev, res, kar sedem težkih komarjev...

Pa niso dobili sedem volov, ne sedem kozličev, pa tudi ne sedem petelinov, zato so res kupili sedem komarjev, o, sedem težkih komarjev...

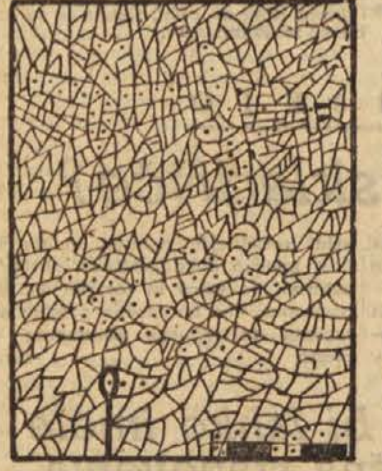
In slo je spet domov sedem mesarjev in so gnali sedem težkih komarjev. Doma jih bomo zaklali, so rekli, prav tako so rekli, in bomo zaslužili lepe denarce, so rekli...

Sreča jih siromak. Mišo prosil: »Dobri mesarji, želim vam srečo s komarji. Lepe denarce boste z njimi zaslužili. Se lahko oglasim pri vas, ko jih boste klali? Ze-

Mačka se je vrnila

Ko se pri hiši naveličajo mačke, jo dajo v vrečo, odnesejo kam daleč in tam pustijo. V vrečo jo dajo zato, da bi mačka ne videla, kam jo ne-sejo. In potem ko človek nekje v popolnoma drugem kraju izpusti mačko iz vreče, se vrne domov v prepričanju, da je ne bo več nazaj. Toda kako so po-

tem domači čez nekaj dni ali celo šele nekaj mesecev prese-nečeni, ko se mačka vrne. Znamstveniki so celo zabeležili primer, ko so ljudje odnesli mačko 200 km od doma, pa se je ven-dar vrnila! Ta pojav še ni povsem pojasnjen. Toda vsekakor drži, da ima mačka veliko več smisla za orientacijo, veliko lažje se znajde v prostoru, kot pa mnoge druge živali in tudi boljše kot človek.

S svinčnikom počrtnite kvadratke, ki so označeni s pikami. Tako boste dobili več letal.

Domiselni zajec

Zajec, ki je znan kot velik strahopetec, je lahko tudi zelo domisel. To vedo vsi lovci.

Pozimi, ko zapade sneg, je moč z lahkoto najti žival po sledovih njihovih šap. Zajec, ki je pogosto v nevarnosti, da bi ga pogodila lovčeva puška, zna sled tudi prikriti.

Preden se zavleče v zaklonišče, zajec prekriža sledove svojih tac, tako da teka križem krašem. Tako je težko uganiti, kam je šel. Včasih morajo lovci po celo uro iskati njegovo skrivališče, čeprav so mu prav blizu.

NAŠ MRJAVCEK

»Oj, mrjav, mrjav, mrjav, moj Mrjavček več ni zdrav! Noče mleške, noče mleka, že od včeraj sinek veka!

Kaj mi je storiti, mjav, da moj sinek spet bo zdrav? Naj li tečem po zdravniku, ki stanuje vrh hodnika?»

Muca mama brž zbeži in k zdravniku prihiti: »Doktor Muc Mac, dober dan, moj Mrjavček je bolan!»

»VEVA«

Živela sta mož in žena — pošena človeka, toda nista nikoli pri-povedovanja poslušala do konca, temveč sta vedno vzklikala:

»Veva! Veva!»

Pride nekoga dne neki človek in prinese obleko.

»Če oblečeš to obleko in zapneš prvi gumb,« reče ta človek, »se dvigneš nekoliko nad zemljo, če zapneš dva gumba, se dvigneš do polovice pod nebo, če pa zapneš vse tri, zletiš v samo nebo.»

Namesto da bi mož in žena vpra-

šala, kako se potem vrneš na zemljo, sta oba hkrati zavpila:

»Veva! Veva!»

Obleče torej mož obleko in zapne vse tri gumba. Takoj odleti pod nebo. Žena je tekala sem in tja in vpila:

»Glejte, glejte! Moj mož fetit!»

Tako je tekala, dokler ni padla v prepad, ki ga ni opazila, ker je neprestano gledala v nebo.

Na dnu prepada je tekla reka. Prepad je bil globok in žena se ni mogla rešiti.

Pravijo, da se je mož spremenil v orla, žena pa v ribo. In to je bilo še dobro za ta dva nepremišljena človeka.

UGANKI

Po širni planjavi čez dan se pasejo bele ovčice, zvečer na to širno ravan se vsujejo zlate mušice. (Nebo, meglice, zvezde)

Štirje rožički in dolgi repček, nosijo brašno v rdeči domék. (Vilice in usta) Manica

ROGAČ

Mimo leze črn rogač, k njemu skočim urnih krač — kaj bo zdaj? Zdaj bo moj! Ko rogača ulovim, pa mi trda prede z njim — kaj bo zdaj? Zdaj bo moj! Nič rogač se ne boji, kleščče vame zasadi — kaj bo zdaj? Zdaj bo — joi!

Daniilo Gorinšek

Na sankališču

LAPONSKA

Daleč na severu Skandinavije je Laponska.

Laponsko imenujejo tudi de-želo polnočnega sonca.

Kot veste, dnevi in noči decembra meseca niso enako dolgi. Kot junija meseca. Kolikor bolj proti severu greš, tem večja je razlika. Na Laponskem skoraj poletni noči, pozimi pa skoraj ni dneva.

Večina laponskih deklec in dečkov živi nomadsko življenje. Njihovi očetje in matere rede severne jelenje. Pozimi, ko leži vsepovod na tleh debel sneg, morajo družine potovati iz kraja

v kraj, da bi našle hrane za svoje črede. Izvzemši vasi in me-šeca, kjer stanujejo ljudje v lesenih kolibah, stanujejo ljudje v čedih samo v šotorih, ki jih lahko prenašajo iz kraja v kraj.

Pozimi se severni jeleni lahko hranijo le z lišajem, ki je pod snegom. Ko družina postavi šo-tore na novo mesto, začno lačni jeleni kopati sneg s prednjimi nogami, da pridejo do mahu. Na-vadno je sneg tako visok, da je videti od jelenov, ko priklopijo do mahu, le repe.

Laponski otroci, katerih starši se selijo iz kraja v kraj, nimajo toliko možnosti, da bi obiskovali šolo, kot jo imajo otroci pri nas. Solo obiskujejo še od časa do časa, ko pridejo starši v vas, da bi obiskali svoje prijatelje ali pa izpolnili zaloge moke, sladkorja in kave.

Vsak laponski deček pa se nauči čuvati črede svojega očeta. Zna loviti jelena v zanko in zna voditi sani.

Deklice pa se nauče delati čevlje, ogrinjala, kape in rokavice iz jelenje kože. Tudi jer-mena in debele niti za šivanje delajo iz jelenovine.

V hudi zimi, ko leži sneg vsenaokrog, lahko dobe vodo za kuhanje samo iz taljenega snega. Sladkor imajo kristaliziran v

palčicah. Ko hočejo Laponci osladiti kavo, samo odgriznejo košček sladke palčice in jo vržejo v kavo. Jelenje meso in kava sta običajna.

Pod enim šotorom živi toliko ljudi, da čisto za drugo ni prostora in zato morajo priljago vse drugo pustiti zunaj.

Laponci hodijo zgodaj spat, ker nimajo kaj delati v dolgih mračnih nočeh. Ko gredo spat, laponski otroci ne slečejo, tem-več oblečejo. Le čevlje si se-rujejo. Le-ti so podnevi napolnjeni s travo, da bi tako vanje ne prešel sneg in vlaga. Travo je treba vsako noč skrbno posušiti.

sezuje čevlje, obleče mali lonček dolg plašč iz jelenje kože in leže na preprogi, razprosti-čez snop protja.

Volkovi so hudi sovražniki visokem Severu. Zato vedno vajo črede po dva, trije ljudi in še psi.

Laponci, ki živijo v vaseh, preživljajo z ribolovom. Imajo majhne hiše in z družino čer-dele eno samo sobo še krave in ovce.

Zaradi snega in mraza si lje-dje le s težavo pridobe vsakdanji kruh in zato morajo laponski otroci večji del leta preživeti doma, kjer morajo delati, na-mesto, da bi se učili v šoli.

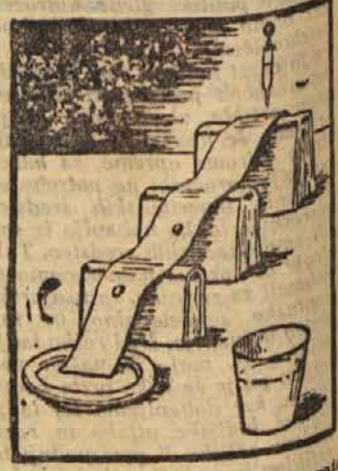
Če še ne veste...

1. Koliko atomske energije je moč dobiti iz enega kilograma urana?
2. Kako dolgo lahko ostane pod vodo atomska podmornica?
3. Kakšno bo atomsko letalo?

v enem tednu nepretrganega tenja podnevi in ponoči porabi le 1 gram urana. Toda pri razpadanju urana se osvobajajo škodljivi žarki, pred katerimi mora pilot zaščititi. Zato mora biti motor z uranom daleč od pilota, morda celo 50 metrov za njim. Zaradi tega bodo atomska letala podobna pticam in letela z dolгими vratovi in bodo mnogo daljša kot so današnja letala.

Drseče kapliče

Izrežite papirni trak, dolg približno 30 cm in ga namažite s grafitom. Če nimate pri roki grafit, zdrobite mino starega svinčnika, ki bo prav tako dobro nadomestilo za grafit. Nato postavite na mizo tri ali več književnih svetil, ki bodo služile kot svetla. Tretja višji kakor prva (kakor vidite na sliki), čez njih položite v valoviti obliki z grafitom namazani papirni trak in igra se

»Prijatelji me čakajo!»

SNEZINKE

Bele mušice na okna sedajo, bele mušice lučke gledajo.

Tople so lučke — mamine oči, dobri otroci, zame jih ni.

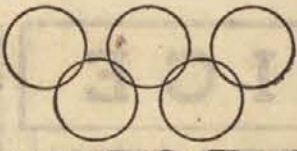
Zdravko Slamnik

UGANKA

Beseda treh črk je znano jedilo, tri nove črke, imaš tu število, združi oboje, dobiš pa trobillo. (Sir-ena — sirena)

CORTINA D'AMPEZZO
SREDA
1
FEBRUAR

Zimska VII. OLIMPIADA

(Od našega posebnega dopisnika)

Zmaga finskih tekmovalk v štafeti 3x5 km pomeni veliko presenečenje, da ne rečemo senzacije. Pred začetkom tekmovalstva so vsi prerokovali zlato medaljo v štafeti tekmovalkam SZ. Vsa prerokovanja pa so bila postavljena na glavo. Finska štafeta v postavi Polkunen, Hietamies, Rantanen je v času 1:09,01 prehitela ruske tekmovalke (Kozirevo, Kolčina in Erošina), ki so porabile 1:09,28. Na tretje mesto so se uvrstile švedinje Johansson, Ericsson in Ekström v času 1:09,48, medtem ko so Jugoslovanke Belajeva, Vodenličeva in Kustečeva prišle na cilj devete, zadnje, ker so Romunke odstopile, v času 1:18,54.

PRICAKOVANJU ZMAGE SZ
Sovjetske tekmovalke so bile v štafeti 3x5 km absoluten favorit. Komreva, Kolčina in Erošina so v času na 10 km bile najboljšje, ter osvojile zlato in srebrno medaljo (Kozireva in Erošina), medtem ko je bila Kolčina četrta. Najboljša finska tekmovalka je bila šele za tretjo Rusinjo.

V tem prepihanju smo napovedovali in ugotovili, samo katera reprezentanca bo osvojila drugo ali tretje mesto.

V VODSTVU FAVORITI
Od sovjetskih tekmovalk je prva štartalica Kozireva, ki je svojih pet kilometrov pretekla v zelo dobrem času 22,58. Najboljša finska tekmovalka, ki je bila na drugem mestu za Rusinjo, je bila Polkunen v času 22,2. Torej tekmovalke SZ so bile preprosto v vodstvu, nihče ni bil pripravljen na to.

VELIKI PREOBRAZ
Tekmovalki številka 2 v veliki bitki med SZ in Finsko sta bili Finka Hietamies in Rusinja Kolčina. Finska tekmovalka je dala vso od sebe, ter spresla na cilj pred Rusinjo in zmajjala razliko po 10 kilometru na 6 sekund.

Smuk za ženske
Berthold (Švica) 1:40,7, Danser (Švica) 1:45,4, Weeler (Kanada) 1:46,8, Hoffner (Avstrija) 1:47,3, Minuzzo (Italija) 1:47,5, Maccelli (Italija) 1:47,7, Hochleitner (Avstrija) 1:47,9, Neviand (Francija) 1:49,2, Niska (Norveška) 1:49,5, 1:49,2, Niska (Norveška) 1:49,5, Werner (ZDA) 1:49,6, Pelissier (Italija) 1:49,7, Klecker (Nemčija) 1:50,6, Frandl (Avstrija) 1:51,0, Arimkeno (SZ) 1:51,4, Reichenbach (Švica) 1:51,6, Berglund (Švedska) 1:51,6, Groholska (Poljska) 1:51,7, England (Švedska) 1:51,8, Kovalska (Poljska) 1:51,9, Reichert (Nemčija) 1:52,3, —, 23. Slavica Zupančič 1:54,5. Nastopilo je 44 tekmovalk.

Štafeta 3 x 5 km
Finska 1:09,01, SZ 1:09,29, Švedska 1:09,48, Norveška 1:10,50, Poljska 1:15,20, CSR 1:14,19, Nemčija 1:15,33, Italija 1:16,11, Jugoslavija 1:18,54.

Umetno drsanje za moške
Allen Jenkins (ZDA), Ronald Robertson (ZDA), David Jenkins (ZDA), Gilletti (Francija).

Mesto petih krogov
Tako imenujejo sedaj italijansko mestce pod Dolomiti — Cortina d'Ampezzo. Na zemljevidu je Cortina označena kot mestce. Pa ni. Pravo mesto je. Čudovit kraj, med dolomitske skale posajen, deležen čistega zraka, okusne in osvetočje vode in sonca. Koliko sonca! Kopljemo se v njem, hkrati pa nas mraz ščiplje v ušesa in nos.

V olimpijsko mesto se pripelje z »modrim« ali »belim« vlakom. To je ozkotirna električna železnica. Trije vagoni, priljučni del in lokomotiva. Praga vodi skozi smrekove in borove gozdčike in voznja z njo je poseben doživljanje. Ves čas go od blizu ali daleč spremija cesta, ki je sedaj obrobjena s številnimi reklamami. Reklame so kričevite: črno-rumene, velike, vsemogoe, vsiljive in neokusne. Bijejo v oči. Smoter so doseglji.

Usodna je bila zadnja predaja. Kljub premosi tekmovalke SZ niso napele obdržati svojega mesta zaradi izredne borbe Rantanenove. Zvočniki so objavili, da je Erošina kmalu po 10. kilometru povečala vodstvo za SZ na 16 sekund. Mislili smo, da je SZ odločila dvoboj v svojo korist.

Nenadoma smo slišali po zvočniku: »Finska tekmovalka Rantanen vodi 1 km pred ciljem za 16 sekund pred Erošino«. Rantanenova je dvirje tekla, prehitela Erošino in v sijajnem finišu s časom 23,19 prispevala levji delež, da so finske tekmovalke osvojile nepričakovano zlato medaljo. Erošina je za zadnjih pet kilometrov porabila 23,52 minute, kar je zadostovalo samo za srebrno medaljo.

IN JUGOSLOVANKE!
Ker so Romunke odstopile, so bile na devetem mestu. Danes niso bile naše tekmovalke prav nič borbene. Amalija Belaj je pretekla 5 km v času 26,38, Vodenličeva 26,39, zadnja in najboljša — Nada Birko Kustec — pa je za 5 km dolgo progo porabila 25,37 minut.

Po tekmovalju smo ugotovili, da so v štafeti tekmovalke iz smučarske nordijskih, vzhodnih delov in Jugoslavije. To se pravi, da so bile Jugoslovanke v tej disciplini boljše od Francozinih, Švicark, Avstrijk, Angličank in drugih, katerih predstavnice v tej disciplini sploh niso nastopile. V tej konkurenci izvrstnih tekmovalk res ni bilo moč več dosodi. Prvotno je vodstvo naše reprezentance odločilo, da bo namesto Vodenličeve tekla Rekarjeva. Le-ta pa zaradi bolezni ni mogla nastopiti. To

»Črni dan« za favorite v hokeju

Na večeršnjih hokejskih tekmah smo doživeli dve veliki presenečenja. Najprej je Švedska premagala CSR 5:0 (1:0, 2:0, 2:0), nato pa se ZDA Kanada s 4:1 (2:0, 0:1, 2:0). V tretji tekmi so ruski hokejisti zlahka opravili z Nemci in jim nalozili osem golov, vendar so tekmo odločili šele v zadnjih dveh tretjinah. Rezultat 8:0 (0:0, 7:0, 1:0).

Na tekmi med Švedsko in CSR so bili čehi absolutni favoriti. Po prvem голу v korist Švedske se je čehka reprezentanca nekako zdrznila in začela srdito napadati. Toda Švedci se niso pustili razbiti. Njihova obramba je delovala brez napake, razen tega je naša dovolj časa, da je svoje napadalce uspešno pošiljala v ogenj. S takim načinom igre so Švedci reprezentanco CSR potisnili popolnoma v obrambo. Čehi so bili kmalu na tleh in so le s skrajno poživljenostjo odhijali dobro namerjane puke. Gleдали so

se je poznalo, ker bi verjetno Jugoslovanko z vstopom Rekarjeve bile za nekaj sekund boljše.

SMUK ZA ŽENSKÉ
V današnjem tekmovalju v smuku je zmagala švicarska kmetica Madeleine Berthold v času 1:40,7 pred rojakinjo Danserjevo (1:45,4), Kanadanko Lucille Zehlerjevo (1:46,0) in Italijanko Minuzzo (1:47,5).

Jugoslovanska Slavica Zupančičeva se je uvrstila na 28. mesto s časom 1:54,5, ter pustila za seboj nosilko zlato medalje iz Osta Američanko Andreo

Zlata medalja v smuku Madeleine Berthold (Švica)

Mead-Lawrence, ter letošnjo nosilko bronaste medalje v slalomu Rusinjo Evgenijo Sidorovo.

Švicarka Bertholdova — ki je osvojila zlato medaljo — je za svoj rojstni dan, ki ga danes praznuje (da izdajmo skrivnost: 25 let) dobila paš najlepše darilo — zlato olimpijsko medaljo v smuku.

MIRAN SÄTTLER

Sreda

- 3 x 5 km: FINSKA PRED SZ
- NAŠE ZADNJE ...
- V SMUKU — BERTHOLOVA PRVA
- JENKINS (ZDA) NAJBOLJŠI UMETNOSTNI DRSALEC
- HOKEJ SZ — NEMČIJA 8:0 KANADA — ZDA 1:4

Četrtak

- 8.00 TEK NA 50 km
- 14.30 UMETNO DRSANJE ZA ŽENSKÉ, PROSTI LIKI
- 19.00 HOKEJ: ZDA : ŠVEDSKA
- 21.30 HOKEJ: SZ : CSR

Petek

- 8.00 BOB ČETVEREC
- 10.30 HOKEJ: KANADA : ŠVEDSKA
- 11.00 SMUK ZA MOŠKE
- 14.30 UMETNO DRSANJE ZA PARE
- 19.00 HOKEJ: CSR : NEMČIJA
- 21.30 HOKEJ: SZ : ZDA

Kako je z našimi skakalci?

V tem Bablonu jezikov, v Cortini, je hotel »Umbria« hiša, v kateri se največje šolske slovenske besede. Kdor hoče splošpetati po ljubljansko, lahko to naredi v hotelu »Umbria«, kjer so nastanjeni jugoslovanski tekmovalci. Nekateri od njih so že tekmovali, drugi pa se pripravljajo za prihodnja tekmovalska tekmovanja — z manjšimi ali večjimi. Eni so že posegli v boj za olimpijski uspeh — drugi pa se na svoj prvi nastop na letošnji olimpijadi resno pripravljajo. Med temi, zadnjimi, so tudi naši skakalci.

Ceprav bodo prav skakalci privabil ob zaključku olimpijade največ gledalcev, o njih zelo malo pišemo. Časniki, ki zabeležijo vsako malenkost

Za kvaliteto in množičnost

Dejavnost Zveze športov Slovenije se je v minulem letu močno občutila med našimi športnimi organizacijami povsod, zlasti pa na podeželju.

Precejšen korak je bil storjen že s tem, da so posamezni okraji in občine — ki pa so sicer še zelo redki — sprejeli v svojo skrb upravljanje športnih objektov in se obvezali pomagati športnim društvom z materialnimi sredstvi in tudi moralno.

Letos pa stoji naš šport pred prelomnico — kako v bodoče usmerjati svojo dejavnost, ker bodo finančna sredstva občutno manjša, in kaj storiti za čim večjo množičnost. O vsem tem vodi skrb izvršni odbor ZSS, ki je začel z nadtse resnimi pripravami na letošnjo skupščino ob koncu marca.

Ce gremo korak dalje, se ustavimo ob naši delavski mladini. Tako bo zopet mnogo storjenega v prid množičnosti, odhod pa bomo lahko odbirali mnoge mlade talente za naša športna društva. Gre tukaj seveda tudi za vajensko mladino, ki je še premalo vključena v športno dejavnost. Vse to pa bo lahko storiti, če bodo pomagali Zvezi športov Slovenije tudi športni funkcionarji in trenerji — kar je tudi njihova vzgojna naloga — pa

seveda sindikalne organizacije in mlada sama.

Občuten problem predstavlja nekateri samostojni klubi, zlasti v večjih krajih, kjer delujejo razna močna športna društva. Takšni klubi so mnogokrat bolj v škodo kot v korist splošnemu razvoju športa pri nas. Čemu torej športni klubi s samostojno osnovo, če se lahko vključijo v društva in v njih laže in koristneje delujejo. Menda bo tudi glede tega prišlo do prelomnice, če prej ne, pa na sami skupščini ZSS, ki bo dala točne in jasne smernice za delo v slovenskem športu. Če bodo športni funkcionarji pravilno razumeli te težnje ZSS, bo prav gotovo laže opravljati naloge med našo mladino v športnih društvih, ki se že uporabore za čimboljše uspehe organizacijskega dela.

Precej takšnih vprašanj bo razčiščenih že pred skupščino na skupnem seminarju trenerjev in funkcionarjev, ki ga bo organizirala Zveza športov Slovenije prihodnji mesec. Seveda bo brez dvoma takoj prišlo do različnih mnenj, toda na pameten in resen način se bodo dala vskladiti, tako da bo skupščina ZSS izvenela v enotnem stremljenju: vse za dvig športa v Sloveniji za množičnost in zdravje naše mladine

ost so o skakalcih zelo skopi. Videti je, da še ni prišel njihov čas. Še nekaj dni in junake v tekih in alpskih disciplinah bodo zamenjali skakalci na smučeh — »ptice«, kot jih vsi imenujejo.

Priveditelj skrbno pripravila olimpijsko skakalnico »Italia« za nedeljski nastop. Skrbijo zanjo in jo negujejo kot bojnika. Vsak dan ob 12.30 uri pa vidimo na cortinskih ulicah avtomobile, ki vozijo v smeri proti skakalnici. Iz vseh dežel hitijo najboljši skakalci na trening, številni fotoreporterji, ki so razvrščeni po areni, pa uporabljajo te trenutke za morda najboljšo posnetke na letošnjih olimpijskih igrah.

Danes zjutraj sem telefoniral v hotel »Umbria«, kjer so nastanjeni vsi naši olimpijci. Vrtar mi je na kratko odgovoril: »Jugoslovani še spijo. Sinoči so gledali hokejsko tekmo Kanada — ZDA in so se kasno vrnili.«

Vendar, da ne boste mislili, da naši reprezentanti lenuharjo. Ta poziv je bil nekaj pred osmo. V tem času je Cortina kot izumrlo. Po ulicah in drugih kot organizatorjev in tistih tekmovalcev, ki hitijo na tekmovalnico.

Cez pol ure sem ponovno klical. Tokrat je bilo pravočasno. Imel sem kratke razgovor z vodjem naših skakalcev Bogom Stramlom. Kaj sva govorila?

Prvič: naši so vedno boljši, navdihli so se na skakalnice in skakalnica se je navadila nanje.

Drugič: že takoj na začetku so vsi ugotovili, da je skakalnica »Italia« sicer lepa za oko, za skakanje pa dokaj težka. Predvsem moti naše skakalce prestran zalet, zaradi katerega skoraj vsakega »nosi« stran.

S tem se je strinjal tudi naš znani konstruktor športnih objektov ing. Stanko Bloudek.

Našim na začetku ni šlo. O tem smo že poročali. Daljine, ki so jih dosegali naši tekmovalci, so bile prepravaz porazne v primeri z drugimi. Zato je bilo tem bolj razveseljivo, ko so na naslednjih treningih naši tekmovalci dosegali vedno boljše rezultate. Dobili so občutek za pravilen doskok in se čedalje boljše počutili. Najboljši od naših tekmovalcev je bil na vseh treningih Poldi, ki je skakalnice »pogrnul«. Vsi menijo, da se bo Poldi »potegnili« dokaj naprej, če bo tudi zadnji dan olimpijade tako skakal.

Od ostalih treh tekmovalcev sta bila najboljši Zidar in Rogelj, ki sta se močno popravila, pa tudi Gorleček je vsak dan boljši. Na današnjem treningu sta Poldi in Zidar skočila po 76 in 76,5 m, medtem ko so bili najboljši skakalci Finci Silvenoinen 83 m, Hlvarin in Kirjonen 81 m četrti — Švicar Däscher — pa je skočil 89,5 m.

Do odločilnega dne bodo imeli vsi skakalci še dva treninga, in sicer v četrtek in soboto. V nedeljo pa bomo zvedeli, kdo je najboljši skakalec na letošnjih zimskih olimpijskih igrah.

Allen Jenkins je imel naskok po obveznih likih v umetnem drsanju za moške, vendar mu njegova rojaka Robertson in brat David ter Francoz Gilletti niso uspeli ogroziti zlato medalje

SZ	2	2	0	0	12:1	4
ZDA	2	2	0	0	11:3	4
Švedska	2	1	0	1	6:4	2
Kanada	2	1	0	1	7:7	2
CSR	2	0	0	2	5:11	0
Nemčija	2	0	0	2	2:15	0

MESTO PETIH KROGOV

jemlje vid, sonce, ki se včasih skrije in spet pokaže med borovimi vejami, nad vsem tem pa kot da bi se gugal v naročju granitnih dolomitskih skal, ki so sicer surove oblike, pa vendar tako zanimive, da je človek presenečen.

Kotlina — v kateri ždi mesto, ki je sprejel pod streho kar neverjetno število gostov — je majhna, vendar gosto naseljena. Hotelov je več kot stonovanskih hiš, ali pa ravno toliko. Hoteli, hoteli, povsod to mednarodno zavetje. Vsako poslopje v mestu je okrašeno. Bogato, nekatera celo bahavo in razkošno. Zastav je, koliko jih je: olimpijskih in vseh tistih držav, ki sodelujejo. Pet krogov pa vidiš, kamor se ozreš. V njihovem znamenju prebivalci Cortine, stalni in prehodni gostje, živijo. Kot krogi drugi drugega podpirajo, tako je tudi gost našel v mestu dobrodošel sprejem in zavetje.

Organizacija!
Ne samo en klicaj, dva, ali pa tri bi lahko pristavili k mednaslovju. Vse tako kaže, da organizatorji samo »spritiskajo na gumb«. Kljub množici vsakovrstnih del, nujnosti in odgovornosti, teče se kakor namerjano. Hladnokrvnost, ustrežljivost in velika pozornost do vsakega, je značilna in poučna. Najboljša organizacija, na ka-

teri leži breme, je organizacija tiska in vse kar je z njim v zvezi. Velik hotel »Savio« je preurejen v »Centro di stampa«. Od televizijskih sprejemnikov, radijskih zvez in teleprinterjev do telefona in

Mesto petih krogov — Cortina d'Ampezzo

brojavnih aparatov, pošilja v svet na tisoče in tisoče besedi.

Trgovine nabito polne
Vendar ne kupcev. Trgovci, posebno tisti, z galanterijo in

Mesto petih krogov — Cortina d'Ampezzo

drobnimi spominčki so navozili, v izložbe blaga, da se police šibi-jo pod njegovo težo. Trgovci pa kot vedno ob takih priložnostih: dvignji ceno, spominčke kupujejo vsi! In res, cene so na zaviljivi višini. Drago je: tujci kislih obrazov zapuščajo cortinske obrtnike in trgovce.

Posebni avtomobili
Italijanski avtomobilski družbi FIAT in ALFA-Romeo sta za olimpiado pripravili posebne prostore avtomobile vseh barv in kombinacij z napisom VII. zimске olimpijske igre. Lepo je to za oči, koristno pa za vse tekmovalce, organizatorje in novinarje, ki so jim ti majhni, udobni in praktični avtomobili vedno na razpolago.

No, ko smo že pri avtomobilih, sem si belčel, katere mednarodne znake za avtomobilski promet sem v štirinajstih minutah videl na križišču pred hotelom »Bellevue«. Avtomobilov z I (Italija) je največ. Razumljivo. Takoj za njim so na vrsti avtomobili z oznabo A (Avstrija) in D (Nemčija), nato pa B (Belgija) ZH (Švica), ČS (Českoslovaška) DK (Danska), F (Francija), GB (Velika Britanija) itd. Avtomobila z oznabo YU še nisem videl.

Mednarodna banka

Cortina je leta in leta obročevala svoje dohodke in izdatke v lirah. Zdaj je to mednarodna menjalnica, kakršne trenutno verjetno ni na svetu: šilingi in groši, belgijski franki, francoski franki, krome CSR in Danske, švedske ali finske marke, nemške marke, poljski zloti, japonski jeni, dolarji in rublji, valuta, ki drsi pod prsti ljudi, ki imajo veliko dela. Deset minut opa-ovanja v tem prostoru ima dovolj. Če bi ostal dlje, bi prav gotovo zamenjal denar in države.

»Bela vrtoglavost«

Že nekaj dni tečejo skozi kamero metri in metri »Bela vrtoglavost«, filma, ki ga snema italijanska družba LUCE.

Film bo v celoti posnet in izdelan v Cortini. V hotelu »Cristal«, kjer stanuje vsa filmska ekipa, je pravi filmski atelje. Tu je vse: od snemalcev, osvetlobov, parka in drugih potrebnih rekvizitov, do oddelka za montažo, kopirnice, laboratorijev in dvorane, kjer bodo predvajali prve metre novega filma.

Snemalna ekipa šteje 28 snemalcev, 26 pomočnikov (asistentov), 10 električarjev, 6 mehanikov, 7 slikarjev, 18 šoferjev in 7bor filmskih strokovnjakov na čelu z režiserjem Ferronijem.

Cortinska kotlina bo še nekaj dni vsa praznična. Ne samo na zunanaj, temveč tudi domačini so se pridružili vselemu olimpijskemu razpoloženju. M. S.

DNEVNOVICE

IZPRED SODIŠČA V RADOVLJICI Pravična kazen za kršitev državljskih pravic

Zaradi samovoljne kršitve stanovaljskih predpisov, so se nedolgo tega sagovarjali pred Okrajnim sodiščem v Radovljici Jože Berendija, šef stanovanjske uprave Jesenice, Slavko Grm, stanovanjski referat in Edi Delopet, uslužbenec O.L.O. Kranj.

Prva dva sta bila obtožena, da se kot neustrežna stanovanjske uprave pri opravljanju svoje službe vedoma nista ravnala po zakonu in predpisanih službenih pravilih, čeprav sta vedela, da bodo s tem kršene državljske pravice. Konec meseca oktobra 1955 sta izvršila na Jesenicah prisilno preselitev tovarniškega delavca Ivana Mahnika iz njegovega sodno odpove. danega stanovanja v drugo po stanovanjski upravi nakazano in zanj neprimerno stanovanje. Ker se je Mahnik na odločbo stanovanjske uprave pritožil, sta bila oba izrecno opozorjena od sodišča, da lahko izvršita prisilno iselitev samo na osnovi izvršilnega dovolila sodišča, ki ga pa v tem primeru ni izdalo. Sodišče ju je hkrati opozorilo, da je sodna odločba, ki jo je tretji obdolženec v imenu hišnega lastnika dal mesecem julija 1955 Mahniku, ugnanila, ker ni v skladu s čl. 32 uredbi LRS o razdeljevanju in odpovedi stanovanj stalnih sodišča v 15 dnevem roku predložitve sodni iselitelju, ter da jo mora podati znova. Vsa ta opozorila ju svedela niso motila, ampak sta deloma na prigovarjanje Delopeta kot bodočega koristnika Mahnikovega stanovanja, deloma pa tudi na suhestijo ljudi iz obče L.O. izvršila prisilno iselitev. Edi Delopet pa je bil obtožen, da je oba storitvi nezvedenega naklepoma napeljal k storitvi nezvedenega naklepa dejanja, ker jima je ne glede na že omenjeno opozorilo Okrajnega sodišča lažno zatrjeval, da je sodišče pristalo na preselitev, ter da je ta popolnoma v skladu s predpisi, ki jih on kot diplomiran ekonomist dobro pozna.

Okrajno sodišče jih je za njihovo ne preveč častno dejanje obsodilo: Edvarda Delopeta kot iniciatorja na 16.000 din denarne kazni, ostala dva pa vsakega na 8000 din denarne kazni. Vsi trije bodo morali plačati tudi stroške kazenskega postopka vsak 1000 din. Medtem ko sta Delopet in Grm sprejela kazen, so je Berendija proti sodbi pritožil. Gornja sodba naj bo v opozorilo vsem, ki skušajo z nezakonitostjo, malomarnostjo in povzročajo pri delu kršiti državljske pravice.

Umrla je naša ljubljena mama

BARBARA KERŽAN
Zalujoči: sin Stepan, sestre Eva, Angela in Marija, brat Ludvik, vnuki Kruno, Vesna in Vojko, družina Blažič ter ostalo sorodstvo.

Po težki in mučni bolezni nas je nenadoma zapustil naš ljubljani mož, oče, brat, svak in stric

JOŽE ŽELEZNIK
Iivar
Pogreb dragega pokojnika bo dne 2. februarja 1956 ob 16.30 izpred viškega pokopališča. Do pogreba leži v Jožefovi mrliški vežici na Zalah.

Zalujoči: žena Stefa, hčerka Jožica z možem, hčerka Dragica, sestra Marija Anrišek ter družina Brolih in ostalo sorodstvo.

Sporočamo, da je po dolgoletni bolezni umrl član našega kolektiva in sindikalne podružnice tovariš

Jože Železnik

LIVAR

Pogreb pokojnika bo danes, 2. februarja 1956, ob 16.30 izpred pokopališča na Viču.

Ljubljana, 1. februarja 1956.

UPRAVA IN SINDIKALNA PODRUŽNICA »UNITAS«

VSTOPNICE ZA NOVINARSKI PLES

SO DNEVNO NA RAZPOLAGO OD 15. DO 18. URE V PROSTORIH NOVINARSKEGA DRUŠTVA, GOSPOSKA ULICA 12. NA NOVINARSKEM PLESU, KI BO 11. FEBRUARJA V VSEH PROSTORIH UNIONA (RAZEN ROŽIC IN VINSKE KLETI, KI STA NA RAZPOLAGO STALNIM GOSTOM RESTAVRACIJE), BODO IGRALI TRIJE PLESNI ORKESTRI, PLES PA BO VODIL MOJSTER JENKO. Sodelovala bodo tudi naša priznana podjetja: Sadno-likerski kombinat Fruital iz Ajdovščine, Tovarna keksov, bonbonov in čokolade Sumi, Lesno-industrijsko podjetje Ljubljana, Tovarna nogavice Polzela, Kozmetični salon Narta in Tovarna kemičnih izdelkov Ilirija.

Vse davčne zavezanca na teritoriju Občinskega ljudskega odbora Ljubljana — Bežigrad obveščamo, da bo od petka, 2. februarja 1956 dalje uradno davčna uprava za občine v prostorih v Farmovi ulici 33.

Klub ljubiteljev športnih pesv vabi vse člane in prijatelje pesv na svoj tradicionalni družabni večer s plesom in srečelovom, ki bo v soboto, dne 4. februarja ob 20 v Studentski menzi v Ljubljani, Miklošičeva 12.

Kakor mila, tako spada k osebni higieni »JELA« kopalna soli. Desinficira, osvežuje, krepi tvoje živce. Zadrževaj kvaliteto »JELA« soli!

FVNIK SLOVENIJA

vas vabi na naslednja potovanja: MÜNCHEN — 4-dnevni izlet v središče Južne Nemčije. Avtobusni ogled vseh zanimivosti mesta. Prilavite se do 6. februarja. Cena 7950 din.

DUNAJ — Mednarodni velesojem od 13. do 18. marca. Avtobusni izlet, povezan z ogledom nekdanjega cesarskega dvorca Schönbrunn in ostalih znamenitosti mesta. Istočasno boste lahko obiskali moderno revijo, mednarodni avtosalon, najrazličnejše umetniške razstave, koncerte ter predstave v novi dunajski operi. — Prilavite do 26. februarja. Cena 7400 dinarjev.

Vabimo vas tudi na tridnevni izlet v TRST in VERONO, na petdnevni izlet v MILANO in na šestdnevni izlet preko ITALIJE v RIM.

Zahtevajte programe in posvetujte se z nami pred potovanjem!

KONCERTI

Danes ob 17 simfonični koncert za mladino, in sicer za učiteljske, Srednje vzgojiteljsko solo ter višje razrede I. in X. gimnazije. Na sporedu: Bizet — Mala suita; Rimski-Korsakov — Koncert za klavir in orkester; Ciglić — Finale iz Simfonije. Dirigent Zvonko CIGLIĆ, solist Zdenka Lukeč-Carjeva. Vstopnice so razprodane.

Jutri ob 17 isti koncert za V. gimnazijo.

Rezervni oficirji pododhora Tone Tomšič! Prilavite jutri ob 20 na občini zbor v spodnjo dvorano Sekretariata za gospodarstvo LRS v Gregorčičevi ulici 23. — Odbor.

Umrla so v Ljubljani

Anton Bričnik, šofer, Linhartova št. 16, roj. 1908. Pogreb bo danes ob 11. uri.

Ignac Zakotnik, kurjač pri železnici, roj. 1917, Smartinska 17. Pogreb bo danes ob 14.30.

Peter Nedeljkovič, general v pokoj, rojen 1882, Ljubljana, Gospodarska cesta 13. Pogreb bo danes ob 15.

GLEDALIŠČA

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE DRAMA

Cetrtek, 2. febr. ob 20: Wilder: »Naše mesto«. Abonma F.
Petek, 3. febr. ob 15.30: Pavel Gollia: »Jurček«. Zaključena predstava za osnovno solo Vrtača. (Stojlišča v prodaji).
Ob 20: Miller: »Lov na čarovnice«. Gostovanje ljubljanske Drame v Kamniku.

Sobota, 4. febr. ob 20: Shakespeare: »Henrik IV.«. Izven in za podeželje. (Falstaff — Pavle Kovič).
Nedelja, 5. febr. ob 15: Pavel Gollia: »Jurček«. Izven in za podeželje.
Ob 20: Wilder: »Naše mesto«. Izven in za podeželje.

OPERA

Cetrtek, 2. febr. ob 19.30: Lindpaintner: »Danina«. Abonma K.
Petek, 3. febr. ob 19.30: Massenet: »Manon«. Abonma D.
Sobota, 4. febr. ob 19.30: Lindpaintner: »Danina«. Abonma U.
Nedelja, 5. febr. ob 15.00: Massenet: »Manon«. Izven in za podeželje.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Cetrtek, 2. febr. ob 20.30: Gogolij: »Zemlja«. Abonma GSS in TSS III.
Petek, 3. febr. ob 20: Matej Bor: »Vesolje v akvariju«. Abonma LMS I.
Sobota, 4. febr. ob 20: Gogolij: »Zemlja«. Izven. (Podkoljosi — Miro Veber).
Nedelja, 5. febr. ob 15: Pavel Gollia: »Srce igraček«. Izven. Mladinska predstava.
Ob 20: Anouilh: »Colomba«. Izven. Zadržaj.

Naročniki Ljudske pravice so zavarovani za primer nezgode

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Ljubljana, Mestni dom
Sobota, 4. febr. ob 20: G. Senčič: »Logaritmi in ljubezen, veseloigra. Izven.
Ob 20.30: L. Fodor: »Uspavanka, veseloigra. Gostovanje v Idriji.
Nedelja, 5. febr. ob 15.30: G. Senčič: »Logaritmi in ljubezen, veseloigra. Popoldanska predstava: ob 15.30: L. Fodor: »Uspavanka, veseloigra. Popoldanska predstava. Gostovanje v Idriji.
Ob 20: G. Senčič: »Logaritmi in ljubezen, veseloigra. Izven. Večerna predstava: ob 20: L. Fodor: »Uspavanka, veseloigra. Večerna predstava. Gostovanje v Idriji.
Prodaja vstopnic v Mestnem domu. Rezerviranje tel. št. 32-966.
Po daljšem presledku bo gostovalo Sentjakobsko gledališče spet v Idriji, in sicer v soboto, 4. februarja ob 20.30 in v nedeljo, 5. februarja popoldne ob 15.30 in zvečer ob 20. Uprizorili bodo zabavno Fodorjevo veseloigro »Uspavanka«.

AMATERSKO GLEDALIŠČE

DDP »SVOBODA«
Sentvid nad Ljubljano
Cetrtek, 2. febr. ob 20: Ingrid: »Srček na dražbi«. Opereta v treh dejanjih. Prodaja vstopnic uro pred predstavo pri blaginji »Doma« Svobodce.

Vesti iz Idrije

Gostovanje Sentjakobskega gledališča iz Ljubljane v Idriji bo v soboto, dne 4. februarja ob 20.30 in v nedeljo, 5. februarja popoldne ob 15.30 in zvečer ob 20. Gostje bodo uprizorili zabavno in pristožno Fodorjevo veseloigro »Uspavanka«.

VESTI IZ PTUJA

Zdravniška dežurna služba: Vsak dan od 16. do 7. zjutraj, in sicer vse parne dneve v mesecu dr. Matko Murgole, Bežjakova 8, v neparnih dneh pa dr. Franc Rakuš, Ormoška c. 24.

OKRAJNO GLEDALIŠČE PTUJ

Cetrtek, 2. febr. ob 14: Rudolf Pečjak: »Kraljična z mrtvim srcem. Izven.
Cetrtek, 2. febr. ob 20: M. Maeterlinck: »Stilmondski župan«. Izven.
Petek, 3. febr. ob 15: Rudolf Pečjak: »Kraljična z mrtvim srcem. Izven.
Sobota, 4. febr. ob 16: Rudolf Pečjak: »Kraljična z mrtvim srcem. Zaključena predstava za osnovno solo Breg in otroški vrtec.
Nedelja, 5. febr. ob 18: M. Maeterlinck: »Stilmondski župan«. Izven.

KINO

MESTNI KINO: Slovenski film: »Tri zgodbe«.

VESTI Z JESENIC

Zdravniška dežurna služba

Zdravniško dežurno službo na Jesenicah ima dr. Milan Čeh.

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE

Sobota, 4. febr. ob 19.30: Klabund: »Krog s kredo«. Izven.
Nedelja, 5. febr. ob 15: Klabund: »Krog s kredo«. Zveze z vlaki so ugodne.

IGRALSKA SKUPINA GIMNAZIJE

Cetrtek, 2. febr. ob 15: F. S. Finžgar: »Divji lovec«. Predstava za osnovno solo Jesenice.
Nedelja, 5. febr. ob 19.30: F. S. Finžgar: »Divji lovec«. Predstava za starše.
Petek, 3. febr. ob 15: F. S. Finžgar: »Divji lovec«. Predstava za Kovičarsko solo Jesenice.
Nedelja, 5. febr. ob 19.30: F. S. Finžgar: »Divji lovec«. Predstava za mladinski orkester: Rado Kleč; pevke in pesne točke naštudiralca Rezka Torkar in Edo Kavčič. Igrajo dijaki višje gimnazije na Jesenicah. — Vse predstave v Delavskem domu (pri Jelenu).

KINO

»RADIO«: Avstrijski film: »Don Juan«. Predstavi ob 18 in 20.
»PLAVZ«: Francoski film: »Taras Bulba«. Predstavi ob 18 in 20.

Strelska družina »Narodnega heroja Matija Verdника«, Jesenice, obvešča svoje članstvo, da bo danes zvečer ob 19 redni letni občni zbor v dvorani Strelskega doma Podmožaklo. Udeležba za člane obvezna, prijatelji strelskega športa vjudno vabljeni.

VESTI IZ KRANJA

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE

Cetrtek, 2. febr. ob 16: Stephan Lackner: »Se bo sijalo sonce«. Zaključena predstava za gimnazijo Kranj.
Sobota, 4. febr. ob 19.30: Grimm-Skufca: »Janko in Metka«. Zaključena predstava za osnovno solo Tržič.
Nedelja, 5. febr. ob 16: Stephan Lackner: »Se bo sijalo sonce«. Izven in za podeželje.

KINO

»STORŽIČ«: Ameriški barvni film: »Do zadnjega«. Brez tednika. Predstava ob 16, 18 in 20. V glavni vlogi Richard Widmark. V soboto, 4. februarja ob 22 predloma angleškega barvnega filma: »Vlaki prihajajo«. — V nedeljo ob 22 predloma francoskega barvnega filma »Rdeče in črno«. I. del.

Ljudska univerza v Kranju priredi danes, v četrtek, 2. februarja, predavanje novinarja Bogdana Pogacnika: Potovanje po skandinavskih deželah. Predavanje bo v I. gimnaziji. — Vabljeni!

DROBNI OGLASI

BLAGO, modro ali sivomodro, kupim. Fonudbe v upravo LP pod »Inozemsko«.

TISKARSKA STROJE TIGEL in drugo prevezna oziroma kupuje Beogradska peklarska zadruga, Gospodar Jovanova 58. 299

»STOL«, tovarna upognjenega pohištva. Duplira pri Kamniku, razprodaja odvisne zaloge suhega lesa — parjene in neparjene bukovine, dalje (vraznih dimenzij): češnjeve deske in plohe, hrastove deske in plohe, jesenove deske in plohe, jesenove deske in plohe, brestove deske in plohe, javorjeve deske in plohe, lipove deske in plohe, orehove deske in plohe, brezove deske in plohe, jagnedove deske in plohe, hruskove deske in plohe, borove deske in plohe — po zelo ugodnih cenah. Prav tako tudi v odkup razne dimenzije decimiranega lesa. Naročila sprejema, zaključuje in daje vse informacije prodajni oddelček, telefon Kamnik 204 ali 205. Interna 17. 390

OSEBNI AVTOMOBIL znamke Opel-Super, prodamo po primerli cen. Poizve se v podružnici »Ljudske pravice« v Kranju. K 25

ZA PRAZNO SOBO s souporabo kopalnice in po možnosti s samostojnim vvhodom plačam tri tisoč dinarjev mesečno. Naslov v upravi »Ljudske pravice«.

ZAMENJAM STANOVANJE, komfortno, dvojnopolobno, v centru Maribora, blizu parka, z uporabo dela vrta, za ustrezno v Ljubljani. Selišče, tako ali spomladaj. Plačam se ilitev. Vr. zvečer, Ljubljana, Kopitarjeva 6-III. ali Maribor, Cankarjeva št. 27-II.

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION«
Premiera jugoslovanskega filma
»Pot prijateljstva«
Potovanje maršala Tita po Afriki. Predstave ob 15, 17, 19 in 21.
Prodaja vstopnic od 9.30—11 ter od 14 dalje. Tednik »Filmske novice št. 4«

KINO »KOMUNA«
Madžarski film
»Še živijo«
Tednik: Filmske novice št. 4. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. — Prodaja vstopnic od 9.30—11 in od 14 dalje.

KINO »VIC«: Premiera amer. barvnega filma: »Mostišče«. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Tony Curtis in Mary Murphy. Prodaja vstopnic v obeh kinematografih od 9.30—11 in od 14 dalje, za matinejo pa od 9 dalje.

KINO »TRIGLAV«
Angleški film
»OČKA, VRNI SE«
Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje. Na sporedu samo danes in jutri

KINO »ŠIŠKA«
Ameriški film
»Borec«
Tednik. V glavni vlogi: Richard Conte in Vanessa Brown. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje

RADIO LJUBLJANA

Spored za četrtek, 2. februarja

5.00—6.20 Dobro jutro, dragi poslušalci (pester glasbeni spored) — 6.20 Naš predlog za vaš jedilnik — 6.25 Reklame — 6.35 Operetna in lahka glasbena 7.10—7.30 Zabavne melodije — 11.00 Radijski koledar — 11.05 Gospodinski nasveti — 11.15 Od melodije do melodije — 11.45 Jazet Bitenc — mladini (glasbena oddaja za pionirje) — 12.00 Opoldanski operni koncert — 12.30 Kmečka univerza: M. Potocnik: Kako gospodarji kmetje v gozdovih Svica — 12.40 Umetne in narodne pesni poje mešan zbor »Ljubljanski zvon« — 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 13.30 Spored popularnih orkestralnih skladb — 14.25 Ljudsko-prosvetni obzornik: Dušan Bavdek: O prosvetnem prizadevanju na Gorjenškem — 14.35 Zeleži ste — poslušajte! — 15.15 Igra trio Dorko Skoberne — 15.30 Iz mladinske književnosti: Stiri korejske pripovedke — 15.45 15 minut z orkestrom Andre Kostelanetz — 16.00 Gospodinski omnibus — 16.30 Glasbene uganke — 17.20 Zabavna in plesna glasba, vmes reklame — 18.00 Domače aktualnosti — 18.10 Pesem skozi stoletja — 18.30 Radijska univerza: Ferdo Geštrin: Delavsko gibanje pri Slovencih in postanek JSDS — 18.45 Tangi in pasodobli — 19.00 Radijski dnevnik — 19.20 Prenos reportaže s VII. zimske olimpijade v Cortini d'Ampezzo — 19.40 Zabavna glasba, vmes reklame — 20.00 Mladinska oddaja — 20.20 Cetrtekov večer domačih pesni in napevov — 21.00 Italijanski satirik Trilussa (izterarna oddaja) — 21.30 G. Faure: Štirje impromptui: J. Matičič: tri skladbe za klavir — 22.15—23.00 Po svetu jazza: Razvoj jazz — V. oddaja — 22.15—23.00 UKV program: Koncert opernih arij — 23.00—24.00 Oddaja za tujino — na valui 327.1 m (prenos iz Zagreba).

Spored za petek, 3. februarja

Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00 in 22.00.

5.00—6.20 Dobro jutro, dragi poslušalci (pester glasbeni spored) — 6.25 Naš predlog za vaš jedilnik — 6.25 Reklame — 6.35 Mali glasbeni mozik — 7.10—7.30 v vedrem razpoloženju — 11.00 Radijski koledar — 11.05 Gospodinski nasveti — 11.15 Igrajo veliki zabavni orkestri — 11.45 Cilebanovo dober dan! — 12.00 Slovenske skladbe in priredbe pojeta vokalni kvintet »Anton Neffat« in ženski Mariborski komorni zbor — 12.30 Kmetijski nasveti: Ing. Jozef Jerman: Godzdarstvo nasveti za pozni zimski čas — 12.40 Ritmi in melodije — 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 13.30 Festival spored opernih melodij — 14.25 Zaprski spored iz znanosti in tehnike: prof. Janko Pušnik: Iz življenja obklesani — 14.35 Zeleži ste — poslušajte! — 15.15 Zabavne melodije — 15.30 Utrinki iz literature: Claude Aveline: Jetnik — 15.45 Narodne pesni poje ženski vokalni kvartet — 16.00 Modni kotiček: Eva Paulin: K lepi obleki — lep obraz — 16.10 Popoldanski simfonični koncert — 17.20 Zabavna in plesna glasba, vmes reklame — 18.00 Ljudje me seboj: Dr. Leon Zlebnik: Simpatična pojeta Božo in Miško — 19.35 Festival francoskega jezika — 5. lekcija — 19.40 Igra trio Milana Stanteta — 19.00 Radijski dnevnik — 19.20 Prenos reportaže s VII. zimske olimpijade v Cortini d'Ampezzo — 19.40 Zabavna glasbena, vmes reklame — 20.00 Tedenski znanstveni pregled — 20.15 Glasbeno oddaja s komentarjem — 21.00 Mednarodna radijska univerza — 21.00 Igra Plesni orkester Radia Ljubljana — 21.40 Filmske melodije — 22.15—23.00 O morju in pomorščakih — 22.15—23.00 UKV program: Plesna glasba — 23.00 do 24.00 Oddaja za tujino — na valui 327.1 m (prenos iz Zagreba).

Lindsay Hardy

Zgodba o rdečelaski

Bilo je dve minuti pred deveto, ko je telefon zazvonil. Keen je srepel vanj kakor omamljen, kakor da je kača, ki ga bo zdaj zdaj pičila. Telefon je še nadalje ostro in vztrajno zvonil.

»Oglasite se!« je rekel Keen.
»Ne! Vi se oglasite,« je rekel Coutts.
Keen je stegnil roko in jo naglo izmaknil.
»To ni Hedy,« je rekel.
»Dvignite slušalko in se prepričajte.«
»To ni ona!« je vzklilnil Keen in preglašil zvonjenje telefona.
»Rečem vam — to ni ona!«
»Dobro, potem dokažite,« je mrzlo rekel Coutts.
Keen ga je zgrabil za ovratnik plašča.
»Bodite prekletili! Dvignite slušalko!«
Coutts je stal mirno.
»Nekega dne morate zvedeti resnico, major. Zdaj lahko to storite.«
Vrata so se orprla in Frayne je prihitel v sobo.
»Zakaj, zavruga, pa ta telefon kar naprej zvonil? Mar vidva ne znata odgovoriti!« Dvignil je slušalko. »Tu inšpektor Frayne... Da, da, tu je.« Obrnil se je proti Keenu in mu pomolil slušalko.
»Vas kličejo... Hedy Bergerjeva je.«
Keen je prijel slušalko.
»Hedy,« je rekel in glas se mu je zdel silno tuj. »Hedy, počakaj me tam!«
Slišali so jo nejasno, govorila je pretrgano in nerazumljivo. Zatem je Keen ponovil:

»Počakaj me tam!«
Keen je treščil slušalko na pisalno mizo in zdirjal iz sobe. Slišali so ga, kako je vžgal motor in se odpeljal tako naglo, da so avtomobilski plašči silovito zaškripali. Sirena njegovega avtomobila je nenehno tulila.

»Zakaj pa pravzaprav gre?« je vprašal Frayne.
»Mnoga lepa in dobra dekleta so hotela imeti Keena,« je počasi in tiho rekel Coutts. »Kako da je tako sijajen človek, kakršen je on, zavoljo neke preklete cipe moral izgubiti glavo?«
Ko je Keen devet ali deset minut kasneje vdrl v svoje stanovanje, Hedy ni več našel. Vrata zidane omare so bila odprta, papir, na katerem je Coutts zapisal tisto telefonsko številko, pa je ležal na tleh, kamor je padel iz Hedyne roke.

Uro kasneje je Keen še vedno nepremično sedel v svojem stanovanju. Zvonec na vratih je zazvonil. Stopil je k vratom in jih na stežaj odprl.

»Pojdite od tod, Coutts,« je rekel, preden so bila vrata odprta. Toda moški, ki je stal na pragu, ni bil Coutts. Bil je vitek mladenič visoke postave iz hiše z gotskim pročeljem. Ime mu je bilo Barker.

»Kaj želiš, Fido?« je vprašal Keen.
Barker je počasi vstopil in zaprl vrata.
»Nisi videti zdrav, Gregory. Obvladaš se.«
»Čuj, o tem se bova pogovorila kdaj drugič! Zdaj mi ni do pomenka s tabo.«
»Zal mi je, toda Fentriss želi, da prideš v pisarno.«
»Dobro, reci mu, da bom kmalu prišel.«
Barker se je usedel v naslonjač in počasi rekel:
»Nič mu ne bom povedal. Zeli, da takoj prideš.«
»Ali čaka name zavoljo Buchmanna?«
»Ne.«
»Potem ti ni treba čakati tu.«

»Gregory,« je rekel Barker, »razumi vendar, za kaj gre: Fentriss želi, da te pripeljem k njemu.«
»Pojdi k vragu,« je rekel Keen.
»Nikar mi ne delaj preglaavic, Gregory,« je rekel Barker in vstal. »To ni moja zamisel.«
»Ni mi mar, čigava zamisel je to,« je rekel Keen. Zasukal se je in krenil v kopalnico. Barker je počakal, da je Keen prišel iz nje in oblekel povzračnik. Keen je odšel iz stanovanja. Stopal je po stopnicah, ne meneč se za Barkerja.

Ko sta prišla na ulico, mu je Barker položil roko na ramo in rekel:
»Z mojim avtomobilom, prosim te.«
Keen je odrinil Barkerjevo roko. Stala sta nekaj trenutkov, zroč si v oči.
»Če želiš uporabiti silo tu na ulici, kar reci!« je rekel Keen. Za hip je počakal, zatem pa se okrenil, stopil v avtomobil, Barkerja pa pustil na robu pločnika.

Polkovnik Fentriss je čakal v hiši z gotskim pročeljem, sedel za svojo pisalno mizo. Keen je potrkal in takoj vstopil. Fentriss ga je premeril z dolgim, mrzlim, sovražnim pogledom.

»Kje je Barker?« je vprašal naposled.
»Nimam pojma,« je odvrnil Keen. »Če želiš, da pridem semkaj, ti ni treba poslati vseh svojih ljudi pome.«
»Čuj, Gregory,« je grozeče rekel Fentriss, »ne dovolim, da bi bil po vsem tem še predznen!«
»Po čem?«
Fentriss je dvignil akte, ležeče pred njim in jih izpustil, da so z zamoklim udarcem padli na pisalno mizo. To so bila poročila o Dumetriusu.

»Če bi bila vojna, bi te za takšno stvar lahko dal ustreliti, Gregory.«
»Ko je bila vojna, si me stokrat poslal v najhujše nevarnosti.«

Vesti iz Maribora

DEZURNA LEKARNA
Cetrtek, dne 2. februarja: lekarna pri gradu, Parizanska cesta 1.

KINO
PARTIZAN: Ameriški barvni film: »Vesna izkrcavanje«.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
Cetrtek, 2. febr. ob 15: Brenkova: »Najlepša roža«. Zaključena predstava za gimnazijo Rače.

Poročili so se: Karl Ermenc, 23 let, strugar — Marija Stojšek, 20 let, nameščenka; Dragotin Malek, 23 let, strugar — Terezija Krajnc, 25 let, ključavničarka; Jožef Polič, 26 let, šofer — Olga Pavčič, 21 let, učiteljica; Jožef Pihler, 31 let, šofer — Ivana Rožič, 24 let, gospodinja; Emil Rozman, 27 let, črkošavec — Erika Benčič, 21 let, nameščenka; Martin Baumann, 37 let, delavec — Antonija Aichmaier, 21 let, kurirka; Franc Emeršič, 22 let, avtoklepar — Olga Peinikircher, 19 let, prikojevalka; Franc Pišer, 35 let, klepar — Milena Frankovič, 28 let, tkalka; Branko Kovačič, 22 let, delavec — Ana Kečič, 28 let, perica; Eduard Postružnik, 24 let, rafiner — Ljudmila Grubek, 23 let, političarka; Franjo Varga, 23 let, strojni ključavničar — Marija Provolnik, 21 let, slastičarka; Ivan Sprinčnik, 23 let, hivar — Terezija Lepenič, 22 let, gospodinja; Slavko Eterović, 25 let, avtomehaničar — Angela Kovancec, 28 let, trgovska pomočnica.

Umrli so: Matija Vrtnjak, 81 let, osebni upokojenec; Franc Rožič, 63 let, železniški upokojenec; Ovetka Cafuta, 10 mesecev, hči nameščenca; Jo. sip Lorbec, 78 let, žel. upokoj. Terezija Svetek, 66 let, žena upokojenca; Mihael Hlebec, 57 let, osebni upokojenec; Stefamija Svenšek, 2 meseca, hči delavca; Marija Vranc, 46 let, osebna upokojenka; Ivan Benčič, 66 let, kmetovalec; Alojz Dolnar, 34 let, major JLA; Terezija Marčič, 73 let, gospodinja; Diana Zemljčič, 10 mesecev, hči gradbenega tehnika.

Celjske vesti

CELJSKO GLEDALIŠČE
Cetrtek, 2. febr. ob 15.30: M. Mikeln: »Atomne bombe ni več«. Zaključena predstava z 1. odelcem šola.

»UNTON«: Ameriški barvni film: »Pogumem kot Lassie«. Predstavi ob 18 in 20.

»DOM«: Ameriški film: »Visoka Barbarec«. Predstavi ob 18.15 in 20.15.

ROJENI: 29 dečkov in 25 deklic.
Poročili so se: Herman Plamperger, mizar iz Sočanja, in Ivana Štanič, tovar, delavka iz St. Florjane; Janko Jutriša, zidar, in Veronika Babič, delavka, oba iz Celja; Ivan Boman, mehanik iz Nove vasi in Erika Zelič, blaginčarka iz Stor; Franc Zelič, strojni tehnik iz Št. in Silva Papercik, nameščenka iz Celja.

Umrli: Alojzija Kasenik, gospodinja iz Velenja, stara 65 let; Marija Golob, gospodinja iz Zg. Hudinja, stara 78 let; Ivan Hribaršek, posestnik iz Celja, star 55 let; Ljudmila Jerin, upokojenka iz Celja, stara 64 let; Ivan Vodlak, upokojenec iz Celja, star 79 let; Marko Žorjaj, upokojenec iz Celja, star 81 let; Jože Sajdi, dojenček iz Pevč, star 1 dan; Frančiška Ošič, upokojenka iz Celja, stara 80 let; Jurež Zolnik, kmet iz Celja, star 80 let; Peter Zupušek, dojenček iz Znanjva, star 2 dni; Karol Beškovič, poljedelec iz Straže, star 16 let.

ROJENI: 20 dečkov in 18 deklic.
Poročili so se: Jožef Boh, osebni upokojenec, in Terezija Mesarič, gospodinja, oba iz Rogatca; Kosom Karla, upokojenec iz Mozirja, in Antonija Mogel, gospodinja iz Podgorja; Vojteh Kobiha, računovodja iz Braslovca, in Frančiška Kramar, frizer, pomočnica iz Slov. Bistrice, Blaž Habot, poljedelec iz Bukovžlaka in Terezija Zlender, poljedelka iz Podvrha; Konrad Gradnik, mizarški mojster iz Viteja, in Alojzija Kronovšek, poljedelka iz Matih Braslovca; Anton Novak, poljedelec iz Kamenj, in Antonija Rovšnik, poljedelka iz Glinj; Milan Strojnjak, veterinar, bojničar, in Ljudmila Rovšnik, poljedelka, oba iz Dobrovoje; Ivan Provolšek, poljedelec iz Ratauske vasi in Marija Goleša, poljedelka iz Čade vasi; Franc Dobrsek, skladiščni delavec iz Pečova, in Uršula Plankar, poljedelka iz Vrštanja; Jože Glojek, kmet, in Jožefa Knez, kmečka hči, oba iz Solčave; Andrej Stakne, kmečki sin iz Vavolja in Marija Zagar, kmečka hči iz Bohanovca; Kosta, Marija Šelih, poljedelec iz Sp. Slemen, in Neža Selih, poljedelka iz Dramolj; Franc Selih, poljedelec, in Marija Selih, poljedelka, oba iz Sp. Slemen; Jožef Burjovec, tovarniški delavec iz Slane in Bronislava Antoljš, poljedelka iz Zastranja; Franc Medved, poljedelec iz Kamenj, in Marija Pelko, poljedelka, oba iz Prolce pri Smarju; Martin Bretnik, zidar, pomočnik, in Marija Turnšek, gospodinja, oba iz Brezove; Stanislav Ramsak, poljedelec iz Spodnjega Dolca, in Orlina Špegel, poljska delavka iz Strmeča nad Dobrno; Andrej Kotnik, pomočnik delavca iz Zobjevca, in Elizabeta Poločnik, delavka iz Tiroseca.

Umrli: Terezija Pistočnik, obč. popravnica iz Tiroseca, stara 86 let; Osnovefa Vertičnik, posestnica iz Tiroseca, stara 78 let; Marija Cerkovnik, poljedelka iz Brezove; Antonija Bombh, kmetica iz Belega potoka pri Lembergu, stara 61 let; Argropina Zni-

Pavlini; Marija Klanček, 34 let, natakarica — Majdo; Faniška — Cobal, 26 let, delavka; Kaplja — Šonjo; Frančiška Grandošek, 21 let, tkalka — Zlatko; Neža Faleš, 33 let, šivilja — Boruta; Frančiška Polanec, 32 let, gospodinja; Laporje — Zvonka; Anica Pavelec, 25 let, poljska delavka. Dobrenje — Branka; Stefamija Fajfer, 28 let, gospodinja — Srečka; Zora Roj, 24 let, Jurij ob Pecnici — Ivanko.

Poročili so se: Karl Ermenc, 23 let, strugar — Marija Stojšek, 20 let, nameščenka; Dragotin Malek, 23 let, strugar — Terezija Krajnc, 25 let, ključavničarka; Jožef Polič, 26 let, šofer — Olga Pavčič, 21 let, učiteljica; Jožef Pihler, 31 let, šofer — Ivana Rožič, 24 let, gospodinja; Emil Rozman, 27 let, črkošavec — Erika Benčič, 21 let, nameščenka; Martin Baumann, 37 let, delavec — Antonija Aichmaier, 21 let, kurirka; Franc Emeršič, 22 let, avtoklepar — Olga Peinikircher, 19 let, prikojevalka; Franc Pišer, 35 let, klepar — Milena Frankovič, 28 let, tkalka; Branko Kovačič, 22 let, delavec — Ana Kečič, 28 let, perica; Eduard Postružnik, 24 let, rafiner — Ljudmila Grubek, 23 let, političarka; Franjo Varga, 23 let, strojni ključavničar — Marija Provolnik, 21 let, slastičarka; Ivan Sprinčnik, 23 let, hivar — Terezija Lepenič, 22 let, gospodinja; Slavko Eterović, 25 let, avtomehaničar — Angela Kovancec, 28 let, trgovska pomočnica.

Umrli so: Matija Vrtnjak, 81 let, osebni upokojenec; Franc Rožič, 63 let, železniški upokojenec; Ovetka Cafuta, 10 mesecev, hči nameščenca; Jo. sip Lorbec, 78 let, žel. upokoj. Terezija Svetek, 66 let, žena upokojenca; Mihael Hlebec, 57 let, osebni upokojenec; Stefamija Svenšek, 2 meseca, hči delavca; Marija Vranc, 46 let, osebna upokojenka; Ivan Benčič, 66 let, kmetovalec; Alojz Dolnar, 34 let, major JLA; Terezija Marčič, 73 let, gospodinja; Diana Zemljčič, 10 mesecev, hči gradbenega tehnika.

der upokojenka iz Dola pri Smarju, stara 71 let; Ana Arzenšek, kmetica iz Globoko p. Smarju, stara 80 let; Anton Podpečan, upokojenec iz Ljubnega, star 81 let; Jožef Solar, kmet iz Primoža pri Ljubnem, star 75 let; Marija Tostovršnik, kmetica iz Primoža p. Ljubnem, stara 60 let; Janez Selih, kmet iz Vodul, star 70 let; Anton Pirš, prevajalca iz Imeno, star 83 let; Jožef Mrz, posestnik iz Pecla, star 54 let; Neža Kožuh, poljedelka iz Slak, stara 33 let; Ivan Seljago, otrok iz Nomna, star 6 mesecev; Antonija Plemenitaš, gospodinja iz Tunovca, stara 60 let.

LIVARNA »BEOGRAD«

BEOGRAD
KNIČANINOVA ULICA 9
Telefon 22-396

PRODA

naslednja osnovna sredstva:
revolversko stružnico
delovne dolžine 150 mm, z glavo za osem nožev, za material do 35 mm

polavtomat
»ABRAHAM OBERLANDER«, delovne dolžine 150 mm, z vdelanim elektromotorjem

polavtomat
delovne dolžine 250 mm, za material do 25 mm

ročni stroj
za rezanje in zvijanje pločevine do 8 mm

stebni vrtni stroj
Ø 20 mm

ekscetrično stiskalnice
30 ton

ročni geštetmer
3 kosi

komplet avtomobilski motor
70 KS s štirimi cilindri in menjalnikom

osebni avto
znamke »HORCH« 553

»TARA« — PODJETJE ZA PROMET Z GRADBENIM IN TEHNIČNIM MATERIALOM

razpisuje natečaj
za pravnega referenta podjetja

Pogoji: Pravna fakulteta ali študent pred diplomskim izpitom z najmanj 5-letno prakso. — Plača po tarifnem pravilniku.
Ponudbe pošljite na SEKRETARIAT PODJETJA, BEOGRAD, DUNAVSKA 21. 525

Svet za zdravstvo in socialno politiko Občinskega ljudskega odbora Sentilj v Slovenskih goricah
razpisuje mesti za:
SANITARNEGA TEHNIKA
BABICO
Plača po uredbi državnih uslužbencev, dopolnilna plača po odloku ObLO. — Prošnje s kratkim življenjepisom pošljite na gornji naslov. M-61

Komisija za razpis mest direktorjev pri občinskem ljudskem odboru Slovenska Bistrica na podlagi 10. Člena Zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov (Uradni list FLRJ št. 34/55)
RÄZPISUJE
mesto upravnika
pri obrtnem podjetju »ELEKTROINSTALACIJA« v Slovenski Bistrici
Pogoji: Elektroinstalacijski mojster z najmanj 3-letno prakso ali elektrotehnik z najmanj 5-letno prakso. Prošnje z življenjepisom in pregledom dosedanjih zaposlitve je dostaviti komisiji za razpis mest direktorjev pri občinskem ljudskem odboru Slovenska Bistrica do 15. februarja 1956. M-65

UPRAVNI ODBOR IZVOZNO UVOZNEGA PODJETJA »DELMARIS« V IZOLI
razpisuje mesto
šefa računovodstva
Pogoji: fakulteta ali njej enaka šolska izobrazba, 5 let strokovne prakse, od tega 1 leto v zunanji trgovini; popolna srednja šola ali njej ustreza strokovna šola, 8 let strokovne prakse, od tega 2 leti v zunanji trgovini; nepopolna srednja šola ali njej ustreza strokovna šola, 10 let strokovne prakse, od tega 3 leta v zunanji trgovini. Plača po tarif. pravilniku. Nastop službe 1. marca 1956
Pismene ponudbe z navedbo kvalifikacije in kratkim življenjepisom je treba poslati upravnemu odboru podjetja do vključno 15. februarja 1956. 398

Komisija za razpis mesta direktorja Bombažne predilnice in tkalnice Tržič pri Občinskem ljudskem odboru Tržič — razpisuje na podlagi zakona o pristojnosti Občinskega in okrajnega ljudskega odbora člen 10 (Uradni list FLRJ 35-371/55) in v zvezi 90. Člena uredbe o ustanavljanju podjetij in obrti (Uradni list FLRJ 51-424/53)
MESTO DIREKTORJA
Bombažne predilnice in tkalnice Tržič
Pogoji: višja strokovna izobrazba v tekstilni stroki in petletna praksa ali srednja strokovna izobrazba v tekstilni stroki in 10-letna praksa in vodilnih položajih v gospodarstvu. Plača po tarifnem pravilniku podjetja. Družinsko stanovanje zagotovljeno. Prošnje pošljite komisiji za razpis mesta direktorja pri Občinskem ljudskem odboru Tržič do dne 15. februarja 1956 s kratkim življenjepisom in opisom sedanjega službovanja. Komisija za razpis mesta direktorja Bombažne predilnice in tkalnice Tržič v Tržiču K 22

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR
VIPAVA
razpisuje javno dražbo za prodajo
dveh
polnojarmenikov
znamke »HOFFMAN« in »PINY-KAY«
Javna dražba bo v Vipavi v soboto, dne 4. februarja 1956 ob 9. uri v prostorih bivše žage LIP AJDOVŠČINA 397

V toaletnih in drugih zatoilih prostorih preprečujejo
GO-KO TABLETE
neprijeten vonj.

Tekstilni zavod
»CVETA DABIC«
TITOVO UZICE

proda
LOKOMOBIL
55 KS, 14 m² ogrevalne površine

sprejme
STROKOVNJAKA-BARVARJA
Pogoji: ing. kemije s 3-letno prakso v barvanju blaga; tekstilni tehnik s 5-letno prakso v barvanju; mojster-barvar z 10-letno prakso v barvanju. 547

»RUNO« — tovarna usnja v Tržiču
razpisuje naslednja delovna mesta za:
RAČUNOVODJO PODJETJA
Pogoji: Višja strokovna izobrazba in 5-letna praksa ali srednja strokovna izobrazba in 10-letna praksa v računovodstvu

FINANČNEGA KNJIGOVODJO
Pogoji: Srednja strokovna izobrazba in 5-letna praksa ali tečajni izpit in 10-letna praksa v finančnem knjigovodstvu
Plača po tarifnem pravilniku
Prijava je poslati takoj v sekretariat podjetja. 399

Komisija za volitve in imenovanja občinskega ljudskega odbora Slovenska Bistrica, na podlagi 95. Člena statuta občinskega ljudskega odbora Slovenska Bistrica
razpisuje naslednja delovna mesta
V UPRAVI OBČINSKEGA LJUDSKEGA ODBORA SLOVENSKEGA BISTRICA
1. pravnega referenta
2. sodnika za prekrške
3. tržnega inšpektorja
4. 2 strojepisiki
Pogoji: Ad 1. Pravna fakulteta s 5-letno prakso ali priznana srednja strokovna izobrazba z najmanj 10-letno prakso; Ad 2. Pravna fakulteta ali priznana srednja strokovna izobrazba z najmanj 2 leti upravne prakse; Ad 3. Srednja strokovna izobrazba s potrebno prakso; Ad 4. Nižja strokovna izobrazba s perfektnim obvladanjem strojepisja. Temeljna plača po uredbi, dopolnilna plača po odloku občinskega ljudskega odbora. Nastop službe je možen takoj. Prošnje z življenjepisom in pregledom dosedanjih zaposlitve dostavite občinskemu ljudskemu odboru Slovenska Bistrica do 15. februarja 1956. M-64

Tovarna umetnih brusov Maribor
sprejme
inženirja kemije
ali diplomiranega kemijskega tehnika za vodstvo obratnega laboratorija
dva strojna tehnika
s srednjetečnično šolo
komercialista
ali nižjega komercialista z večletno prakso v industrijskih podjetjih
Lahko začetnik, absolvent ekonomske srednje šole
normirca
s srednješolsko izobrazbo, po možnosti s prakso v industrijskih podjetjih
stenodaktilografkinjo
Plača po tarifnem pravilniku. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Pismene ponudbe z opisom dosedanje zaposlitve pošljite na gornji naslov. 380

»BEOGRAD«
PODJETJE ZA PROMET S TEHNIČNIMI POTREBSČINAMI NA DEBELO
BEOGRAD — JEVREJSKA 32
Telefoni: 26-491, 23-398 in 23-664
Brzjav: »Tehrad«, Beograd

IMA NA ZALOGI VELIKO IZBIRO:
fluorescenčnih armatur
ZA ZUNANJO IN NOTRANJO RAZSVETLJAVO, IZDELEK »OBOD« — CETINJE V LICENCI ASES, »ELEKTROKOVINE« — MARIBOR V LICENCI »PHILIPS« IN RADIO INDUSTRIJE — ZAGREB
fluorescenčnih cevi
KAKOR TUDI VSE VRSTE ŽARNIC, IZDELEK »TEŽ« — ZAGREB
enofazne števec
ZA 5 IN 10 A. VES POTREBNI INSTALACIJSKI MATERIAL ZA VISOKO IN NIZKO NAPETOST. OPREMO ZA TRANSFORMATORSKE POSTAJE IN ELEKTRIFIKACIJO VASI
ZAHTEVAJTE BREZOBVEZNO PONUDBE IN PROSPEKTE
BLAGO PRODAJAMO IZKLJUČNO PO TOVARNISKIH CENAH — FRANKO NATOVORJENO NA VAGON. 560

Festival
sovjetskega
klasičnega
filma

7 filmskih mojstrovlin

V večjih centrih filmske umetnosti, zlasti pa v Londonu in Parizu, prirejajo večkrat vrsto filmskih predstav, ki jih imenujejo festivale. Seveda to niso festivali tiste vrste kot v Cannesu ali Benetkah in drugod, ampak vrsta filmskih predstav, ki imajo namen, sistematično prikazati umetniški razvoj in dejavnost nekoga režiserja ali filmske umetnosti določenega naroda.

Te prireditve, ki so tako vabljive za vsakega ljubitelja filmske umetnosti, so pričele zanimati tudi Jugoslovansko kinoteko. Tudi ta je sklenila slediti zgledu drugih kinotek. Prvi rezultat tega zanimanja bo — sicer v nekoliko skromnejši obliki

— festival sovjetskega filma, ki se pričinja te dni v Ljubljani. Festival sestavlja devet filmov, ki predstavljajo — nekateri vsaj — največja dela sovjetskega filma zvočne dobe. Te

Vsevolod Pudovkin

filme je Jugoslovanski kinoteki posodila sovjetska Kinoteka, toda, žal, kot vedno, bomo tudi to pot gledali okrnjen program. Predvajani bo namreč samo sedem filmov. Toda kljub temu bomo še vedno videli vrsto najznačilnejših predstavnikov del sovjetske kinematografije, med njimi tudi originalno verzijo slavnega Eisensteinovega filma »Oklopnica Potemkin«.

Posvetimo sedaj nekaj besed posameznim filmom.

Kdo ne pozna melodij iz filma »Pastir Kostja« in vem, da je še vedno veliko tistih, ki se spominjajo vselega filma, saj je bil pri nas že pred in po vojni. To bo prvi film v programu festivala. »Pastir Kostja«, ali s pravim naslovom »Veseli bratje,

pravzaprav ni komedija, ampak bolj glasbena filmska revija. Preprosta in enostavna zgodba služi filmu le zato, da povezuje med seboj dvanajst glasbenih in komičnih točk.

Drugi film, ki bo na programu festivala, je prvi del trilogije o Maksimu Gorkem, »Otroška leta«, pravzaprav ni samostojen film, ampak tvori z drugim delom, »Med ljudmi« celoto, ki je le umetno razdeljena na dva dela. Je delno biografski in delno avtobiografski film, ki pa mu je v veliko škodo to, da je Maksim Gorki v njem večinoma le opazovalec dogodkov, ne pa njihov glavni junak. Toda prav ta film je eden tistih, ki najbolj izpričujejo lastnost, značilno za dela režiserja Marka Donskega, poznavanje ljudi.

Tretji film, »Zemlja«, je delo Aleksandra Dovženka. Vrednost in moč tega filma pravzaprav ni v vsebini, ampak v nenavadni atmosferi dela, v njegovi filozofiji in globokem ritmu. To je tista atmosfera, ki jo ustvarja dihanje zemlje, in večno živa narava, ki je podana tako, kakor doslej še v nobenem delu filmske umetnosti. Čudovita je v njem fotografija. Neobičajni poltoni ustvarjajo iz vsake posamezne slike umetnino. A kljub temu film ni samo vrsta zaporednih umetniških slik, marveč — film.

»Čapajev« veliko delo sovjetske filmske umetnosti, je film, ki ga še danes postavljajo med svoje največje. Režirala sta ga brata Sergej in Grigorij Vasiljev. O njem je napisal Georges Sadoul: Vasiljeva sta se bojevala ves čas meščanske vojne. To in pa njune izkušnje, ki sta jih imela kot dokumentarista in montažerja, je pripomoglo, da sta lahko ustvarila te ogromne filmske novice, kar »Čapajev« v bistvu je.

Vendar pa sta montaža in kadriranje v tem filmu manj važni, kako ljudje in Čapajev, ki je v njem postal nov tip junaka, vojak po rojstvu, nagel in impulziven, je pripomorel k velikanski popularnosti filma...

»Potomec Džingis-kana« je tretji film velikega sovjetskega režiserja Vsevoloda Pudovkina in posvečen isti temi: človeku, ki je spregledal v revoluciji. Prvotni namen režiserja Pudovkina je bil posneti film po romanu sibirskega pisatelja Novokosonova. Toda scenarij, ki je bil že v prvi obliki dramaturško zelo dober, je med snemanjem doživel precejšnje spremembe in se iz romana sremenil v — epopejo.

Najbrž ni slučajno, da so se v tem filmu združile vse dobre lastnosti umetnika Pudovkina. Njegova človekoljubnost in notranja lirika, čistost in jasnost filmskega jezika, zanimivo kadriranje in velika muzikalnost ter čut za poezijo, so ustvarili valedelo, ki je slo po 22 letih novo in sveže...

Osnova filma »Trinajstotica«, ki bo kot šestni na sporedu festivala, je resničen dozodek ki se je leta 1931 odigrala v Srednji Aziji. Največja zanimivost tega filma, ki ga odlikuje zvočnost in jasnost, je ta, da film nima centralnega lika. Vsi, ki v njem

nastopajo, so centralni in so vedno v sredini dramatičnega boja in dejanja.

Za zaključek festivala sovjetskega filma bo predvajan veliki film slavnega filmskega režiserja Sergeja Mihajloviča Eisensteina »Oklopnica Potemkin«. To je delo, ki pomeni začetek nove dobe v zgodovini filma, dobe resnice in življenja. Alberto Cavalcanti, je nekoč napisal: »Ta film je omajal vse temelje zastarelega razumevanja filmske umetnosti.« Charles Chaplin pa je rekel: »To je najboljši film na svetu...«

PAVLE GOLOBIČ

Prizor iz filma »Trinajstotica«

Nekaj besed o ustvarjalcih filmov, ki bodo predvajani

Grigorij Aleksandrov, režiser filma »Pastir Kostja« je eden najbolj znanih mojstrov sovjetskega filma, še posebno pa je znan na področju glasbene komedije, kjer je pravi virtouz.

Grigorije Aleksandrov

Bil je ne samo pionir, ampak tudi goreč zagovornik glasbene komedije v filmu in znal je izraziti najbolj pereče probleme v groteskni obliki, ki jih je uporabljal v svojih filmih.

Bil je učene in sodelavec velikega Eisensteina in je prvi nastopil kot igralec — v prvem njegovem filmu »Stavka«. Pozneje je postal scenarist, dokler se ni v filmu »Internacionala« izkazal tudi kot samostojen režiser. Leta 1934 je posnel film »Pastir Kostja«, ki mu je prinesel svetovno slavo. Zatem je dokončal svojo drugo filmsko revijo, »Cirkus«, ki ni imela nič manjši uspeh. V »Volgi-Volgie«, filmu, ki je sledil tema dvema, pa je konstruiral dejanje z vrsto glasbeno plesnih prizorov, ki so sami po sebi toliko močni, da jim ni bilo treba še posebne zgodbe.

Vsi filmi Grigorija Aleksandrova so doživeli velikanski uspeh. In tega so z njim delili tudi nje-

govni igralci, v prvi vrsti pa stalna junakinja njegovih filmov, Ljubov Orlova, ter stalni kompozist Isak Dunajevski.

Zivljenjepis Marka Donskega, režiserja filma »Otroška leta«, je v marsičem podoben življenjepis kakega ameriškega režiserja. Preden je prišel k filmu, je bil: pravnik, glasbenik, sportnik, sodnik na mednarodnih nagometnih srečanjih in novelist. Bil je star 25 let, ko ga je pričel zanimati film.

Vedno ga je privlačila ruska literatura. Zato so tudi njegovi največji filmi posneti po literarnih delih. Med njimi so najbolj znani filmi pod skupnim naslovom »Trilogija«, »Otroška leta Maksima Gorkega«, »Med ljudmi« in »Moje univerze«, filmi, ki so mu prinesli svetovno slavo in ga postavili med najslavnejše filmske režiserje na svetu.

Med najvidnejše ustvarjalce sovjetskega filma štejejo tudi brata SERGEJA in GRIGORIJA VASILJEVA. Poslednji je umrl leta 1946 na Golniku. Nadaljevali sta ALEKSANDRA DOVZENKA ter MIHAILA ROMA.

Eno največjih imen, ne samo sovjetske kinematografije, mar-

več eno največjih imen svetovne filmske umetnosti pa je VSEVOLOD PUDOVKIN.

Ze od leta 1925 je samostojno ustvarjal filme in mnogi njegovi filmi so nastali ob strani velikih del S. M. Eisensteina. Vrsto svojih slavnih filmov je pričel s filmom »Mati«, ter jo nadaljeval še z nemimi filmi »Konec Peterburga«, »Vihar nad Azijo«, »Dezerterski«, potem pa z zvočnimi: »Zmagar«, »Minjin in Požarski«, »Suvorov« ter »Admiral Nalimov«.

Največja značilnost njegovih filmov je bila — preprosta. Skrajno preprost je bil in zaradi tega velik umetnik. Vse značilni elementi najdemo v njegovih delih. Bil pa je naklonjen tudi k čustvovanju. Kakor je film »Vihar nad Azijo« postalo njegove preproščine, tako eden njegovih najboljših filmov »Dezerterski«, dokaz za to ugotovitev. Popolnoma je v njem predelal prizorišče in karakteriziral ter ustvaril nenavaden fantastičen film. Karakterji v Pudovkinovih filmih niso samo tipi in obrazi, od zunaj opazovani, marveč živi in pravi ljudje.

Mogoče bo kdo vprašal, zakaj med naštetimi ni najti S. M. Eisensteina. Zato, 11. februarja 1946, preteklo 8 let, odkar je velik filmski umetnik končal svojo življenjsko pot. Prav tiste dni bo tekel tudi njegov največji film »Oklopnica Potemkin« ob tej priliki mu bomo posvetili daljši sestavek.

P. G.

FILMSKI DROBIŽ

JULIEN DUVIVIER (Afera Mauristua) se je odločil za novo filmsko verzijo Hugovih »Nearečnikov«. Potem ko so iz te zgodbe v zadnjih tridesetih letih naredili kar ducat filmov (zadnjega je ameriška družba Fox in smo ga pred letom dni videli tudi pri nas) kaže, da je sedaj spet prišla vrsta na Francijo. Kazno je, da tudi dozim režiserjem primanjkuje novih tem.

GLORIA SWANSON, slavna igralka nemega filma, ki že nekaj časa živi v Italiji, snema trenutno v Rimu zgodovinski film »Nerone«. Tako bo ta tema doživela še eno filmsko verzijo, bržkone zato, ker se je v zadnjih desetletjih vedno znova izkazala kot magnet za privlačevanje publike. Nerona igra italijanski komik Alberto Sordi.

MARILYN MONROE se je dokončno pomirila z družbo Fox. Podpisala je novo pogodbo, po kateri bo v sedmih letih nastopila v štirih filmih te družbe. Njen prvi film po daljšem premoru bo »Avto-stop«. Režiral ga bo Jack Logan.

Laurence
Olivier
v filmu
Richard III.

Po festivalu sovjetskega filma, 14. aprila), ki bo vseboval najboljše dela angleške kinematografije, med njimi tudi najnovejši film Lawrence Olivierja — »Richard III«.

14. aprila), ki bo vseboval najboljše dela angleške kinematografije, med njimi tudi najnovejši film Lawrence Olivierja — »Richard III«.

SKOZI SNEG IN VIHAR

Rise: MARIJAN MALETTI
Rise: VIKTOR GRAD

79. Strel je ostro odjeknil in se ropotajoče odbil od gorskih vrhov. Plaz so ni ganih. »Vražji sneg!« se je jezil Stojan. »Zdaj se drži ko klop. Ko bo človek najmanj pričakoval, se bo pa usulo po njem. Marko je stonel ob podboju in zamišljeno gledal nevarno pobočje. »Kaj pa tako strmiš vanj?« ga je vprašal eden izmed tovarišev. »Ali ga misliš hipnotizirati?«

80. »Zdi se mi, da som nekje bral, kako rušijo grozeče plazove v švic.« je povedal. »S težkim minometom streljajo toliko časa v vrh plaza, da se sneg sproži in zdrči v dolino. «Vse lepo,« je menil nekdo, »toda kje boš dobil težki minomet?« Vsi so vprašujoče pogledali graničarje. Ti so odkimavali. »Ne, minometa pa pri najboljši volji nimamo,« je dejal njihov oficir.

81. Bilo je pri večerji, ko je eden izmed reševalcev hrupno položil žlico na mizo in vzkliknil: »Fantje, že vem, kako bomo prišli plazju do živega: minirajmo ga! Vsi so ga osuplo pogledali. »Misliš, da bi zlezli nanj, ga navrtali in pognali v zrak?« ga je vprašal Marko. »Tako je,« je dejal tisti. Potegnil je iz žepa kos papirja in začel razlagati načrt.

Tri Audrey Hepburn

Ljudje v Stockholmu (Švedska) so se na cesti često obračali in govorili: »Poglejte, saj to je Audrey Hepburn.« Zmotili so se. Videli so samo švedsko manekenko Marianne Hermanson, ki ima prav tako kot Audrey Hepburn velike oči, temne, široke obrvi in značilno »Hepburn« pričesko.

Audrey? Ne, to je Anna Maria Frances. Podobna je sicer znani igralki, je pa Danka. Skupaj s Hepburnovo snema v Rimu nek nov film.

To pa je prava pravcata Audrey Hepburn. Na sliki jo vidite v njenem obisku v Parizu. Primerjajte slike in videli boste, da res ni težko zmotiti.